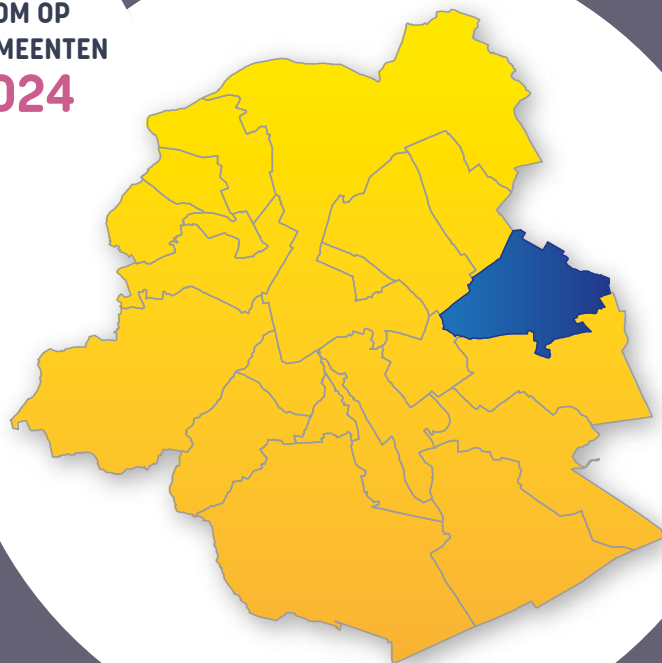

ZOOM OP
DE GEMEENTEN
2024

zoom op

SINT-LAMBRECHTS-WOLUWE

Bron

Brussels Instituut voor Statistiek en Analyse

Observatorium voor Gezondheid en Welzijn van
Brussel-Hoofdstad

Vertalingen

SA Production

Lay-out

Nathalie DA COSTA MAYA

Wettelijk depot

D/2023/9334/16

**Reproductie met bronvermelding is
toegestaan**

Brussels Instituut voor Statistiek en Analyse en
Observatorium voor Gezondheid en Welzijn
van Brussel-Hoofdstad (2024), Zoom op de
gemeenten: Sint-Lambrechts-Woluwe, Brussels
Hoofdstedelijk Gewest en Vivalis.Brussels.

Dit document is ook beschikbaar in het Frans.

VOOR MEER INFORMATIE**Brussels Instituut voor Statistiek en Analyse**

Naamsestraat 59, 1000 Brussel

bisa@perspective.brussels

<https://bisa.brussels/>

**Observatorium voor Gezondheid en Welzijn van
Brussel-Hoofdstad**

Marion ENGLERT marion.englert@vivalis.brussels

Jonathan UNGER jonathan.unger@vivalis.brussels

Sarah MISSINNE sarah.missinne@vivalis.brussels

Peter VERDUYCKT peter.verduyckt@vivalis.brussels

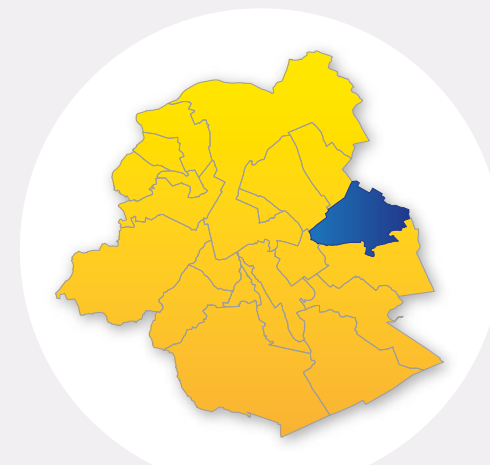
Belliardstraat 71, Bus 1, 1040 Brussel

observat@vivalis.brussels

[https://www.vivalis.brussels/nl/informerer/
observatoire/observatorium-voor-gezondheid-en-
welzijn-van-brussel](https://www.vivalis.brussels/nl/informerer/observatoire/observatorium-voor-gezondheid-en-welzijn-van-brussel)

Verantwoordelijke uitgevers

Astrid ROMAIN (BISA) en Nathalie NOËL (Vivalis)

SINT-LAMBRECHTS-WOLUWE

1. SINT-LAMBRECHTS-WOLUWE EN ZIJN INWONERS IN EEN NOTENDOP

4

- 1.1. Landschap en stedenbouwkundige structuur van het gemeentelijk grondgebied 4
- 1.2. De inwoners en hun kenmerken 6
- 1.3. Uitdagingen 7

2. BEVOLKING

9

- 2.1. Bevolkingsdichtheid en spreiding in de gemeente 9
- 2.2. Evolutie en loop van de bevolking 10
- 2.3. Structuur volgens leeftijd en geslacht 12
- 2.4. Nationaliteiten 14
- 2.5. Huishoudens 16

3. JONGE KINDEREN

17

- 3.1. Evolutie en kenmerken van de geboorten 17
- 3.2. Evolutie van het aantal kinderen jonger dan 3 jaar 18
- 3.3. Kinderopvang: dekkingsgraad en toegankelijkheid 19

4. ONDERWIJS

20

- 4.1. Evolutie van de bevolking van 3 tot en met 17 jaar 20
- 4.2. Schoolbevolking: onderwijsniveau, plaats van de school en onderwijsvorm 21
- 4.3. Schoolachterstand 22

5. ARBEIDSMARKT

23

- 5.1. Sociaal-economische positie van de bevolking 23
- 5.2. Activiteits-, werkgelegenheids- en werkloosheidsgraad 24
- 5.3. Profiel van de niet-werkende werkzoekenden 27
- 5.4. Kenmerken van de loontrekkenden in Sint-Lambrechts-Woluwe 28

6. ECONOMISCHE ACTIVITEIT

29

- 6.1. Algemene situatie 29
- 6.2. De specifieke economische kenmerken van Sint-Lambrechts-Woluwe 29
- 6.3. Bedrijfsmigraties 31

7. INKOMENS

32

- 7.1. Fiscale inkomens 32
- 7.2. Personen die een uitkering ontvangen 36
- 7.3. Rechthebbenden op de verhoogde tegemoetkoming (RVT) 37

8. GEMEENTELIJKE FINANCIËN

38

- 8.1. Kernindicatoren voor de gemeentelijke financiën 38
- 8.2. Structuur van de belangrijkste gewone ontvangsten en uitgaven 38
- 8.3. Investerings 39

9. HUISVESTING

40

- 9.1. Kenmerken van woongebouwen 40
- 9.2. Sociale woningen en andere woningen van sociale aard 41
- 9.3. Vastgoedprijzen 43

10. MOBILITEIT EN MILIEU

44

- 10.1. Mobiliteit 44
- 10.2. Milieu 46

11. GEZONDHEID

50

- 11.1. Levensverwachting en mortaliteit 50
- 11.2. Algemene gezondheidstoestand 52
- 11.3. Preventie 55
- 11.4. Focus op de oudere bevolking 56

GLOSSARIUM

57

LIJST MET ACRONIEMEN EN AFKORTINGEN / MEER WETEN

61

BIBLIOGRAFIE

62

1. SINT-LAMBRECHTS-WOLUWE EN ZIJN INWONERS IN EEN NOTENDOP

1-1

Referentiekaart van Sint-Lambrechts-Woluwe

Landgebruik

- Groene ruimten
- Woud en bos
- Begraafplaatsen
- Water
- Spoorweg

IJkpunten

- NMBS-station
- Metrostation
- Wegen

Grenzen

- Statistische sectoren
- Wijken van de monitoring
- Gemeenten

1.1. LANDSCHAP EN STEDENBOUWKUNDIGE STRUCTUUR VAN HET GEMEENTELIJK GRONDGEBIED¹

Sint-Lambrechts-Woluwe (7,3 km², 4,5 % van het gewestelijke grondgebied) is een gemeente in de [tweede kroon](#), gelegen in het oosten van het Brussels Gewest. De gemeente grenst in het noordwesten aan Schaarbeek en Evere, in het noordoosten aan Zaventem (Vlaams Gewest), in het oosten aan Kraainem (Vlaams Gewest), in het zuiden aan Sint-Pieters-Woluwe en in het zuidwesten aan Etterbeek.

De **referentiekaart** ¹⁻¹ geeft weer hoe de gemeente wordt opgedeeld voor infragemeentelijke statistieken, meer bepaald in de [statistische sectoren](#)² en de [wijken](#) van de Wijkmonitoring. De Gemeente Sint-Lambrechts-Woluwe telt acht wijken. De grenzen van die wijken vallen niet altijd samen met de gemeentegrenzen, wat de continuïteit van het stadsweefsel onderstreept. Ze overlappen dus soms meerdere gemeenten. Dat is het geval voor de wijken Kapelleveld, Stokkel, Woluwelaan en Gribaumont (met Sint-Pieters-Woluwe), Tervurense Poort (met Etterbeek, Brussel-Stad en Schaarbeek) en Georges Henri (met Schaarbeek).

¹ Dit gedeelte is opgesteld op basis van de vorige versie van Zoom op de gemeenten (2016) en het boek 'La Région de Bruxelles-Capitale. Histoire et Patrimoine des communes de Belgique' (Jaumain, 2008).

² De woorden in het blauw worden in het glossarium op het einde van dit document gedefinieerd.

De Woluwelaan loopt van zuid naar noord door de gemeente en volgt de loop van de gelijknamige rivier. De laan vormt een scheidslijn in het gebied die de dichtstbevolkte wijken in het westen scheidt van de minder dichtbevolkte woonwijken en de universiteitssite (met de Cliniques universitaires Saint-Luc van de UCLouvain, de Faculteit Geneeskunde en andere instellingen voor hoger onderwijs) in het oosten. Langs de Woluwevallei en de oude spoorweg Brussel-Tervuren zijn er tal van **groene ruimten** (waaronder het Bronnenpark en het Maloupark). Dit gebied omvat ook een deel van de 'Groene Wandeling' van Brussel, die een belangrijke rol speelt in het **groene en blauwe netwerk** van het Gewest. Deze groene strook geeft de gemeente in combinatie met andere groene ruimten (waaronder het Georges Henripark, het Schumanpark en het Roodebeekpark) en buitensportvoorzieningen een groen karakter, ondanks een bevolkingsdichtheid die iets hoger ligt dan het gewestelijke gemiddelde.

De verstedelijking van de gemeente

Met uitzondering van de twee voormalige dorpskernen op de hellingen van de vallei (het huidige Sint-Lambertusplein en Roodebeek) bleef de gemeente tot het begin van 20e eeuw grotendeels landelijk.

De stedelijke ontwikkeling begon in het westen van de gemeente, in de vorm van villa's en kastelen gebouwd door rijke Brusselse families uit de gegoede burgerij. De spoorweg van Tervuren, die nu gedeeltelijk als promenade wordt gebruikt, stimuleerde tevens de ontwikkeling in het zuiden van de gemeente.

Vooraf tijdens het interbellum rukte de residentiële verstedelijking verder op, na de aanleg of heraanleg van toegangswegen zoals de Georges Henrilaan en de afwerking van de Brand Whitlocklaan (de vroegere Grote-Ringlaan). In die periode werd er een stratenraster langs deze laan aangelegd, ontstond er een lineaire verstedelijking tussen de dorpskernen en werd er een tuinwijk aangelegd (Kapelleveld). Tussen deze verstedelijkte gebieden behield het landschap een landelijk aspect, onderbroken door oude steenfabrieken en zandgroeven.

Na de Tweede Wereldoorlog werd een groot aantal sociale woonwijken gebouwd op het toen nog lege terrein in het oosten en noorden van de gemeente (Sterrenbeelden, Plejaden, Hof ten Berg). Grote vastgoedprojecten vonden een plek langs de De Broquevillelaan, de Hymanslaan en de Vanderveldelaan, die werden aangelegd om het gebied te structureren vanaf de Montgomeryrotonde.

Door de voltooiing van de Woluwelaan en de E40 Brussel-Luik begonnen zich eind jaren 1960 tertiaire activiteiten in de gemeente te vestigen. Het betreft hier in het bijzonder het Woluwe Shopping Center, een van de belangrijkste commerciële centra van het Gewest (geopend in 1968). In die tijd begon men met de bouw van een groot aantal hoofdzetels en kantoorlocaties, langs wegen die goed verbonden waren met de snelweg en de luchthaven.

In het laatste derde van de 20ste eeuw was het vooral in de meest perifere gebieden in het noorden en oosten van de gemeente dat de stedelijke ontwikkeling tot haar voltooiing kwam. Rond de tuinwijk Kapelleveld liggen er enkele luxueuze villa's, maar vooral ook grote woonwijken aan weerszijden van de Woluwelaan: hoge woongebouwen, een hypermarkt (Cora), een universitair ziekenhuis met aangrenzende campus (UCL-Saint-Luc), de Europese School, kantoorgebouwen enz.

Algemene bouwkenmerken en sociale huisvesting

Als gemeente in de **tweede kroon** doorliep Sint-Lambrechts-Woluwe dus een trager verstedelijkingsproces dan de gemeenten in de **eerste kroon**. Zeer oude woongebouwen – gebouwd vóór 1919 – maken slechts 12 %³ uit van het woningbestand van de gemeente. Appartementsgebouwen zijn sterk aanwezig in Sint-Lambrechts-Woluwe.

Er zijn 9 sociale woningen per 100 huishoudens in de gemeente, een hoger aandeel dan in het Gewest. De gemeente omvat een tuinwijk – de woonwijk Kapelleveld (gedeeltelijk gelegen in Sint-Pieters-Woluwe) – en verschillende andere sociale woonwijken (met name in de **statistische sectoren** Hof ten Berg-Noord en Sterrenbeelden).

Mobiliteit

Sint-Lambrechts-Woluwe wordt goed bediend door het openbaar vervoer. Reizen tussen west en oost is heel gemakkelijk, want lijn 1 van de metro bedient zeven stations in de gemeente. In het westen wordt het noord-zuidverkeer vergemakkelijkt door de aanwezigheid van twee tramlijnen aan de Grote Ring. In het oosten is het noord-zuidverkeer verbeterd sinds tramlijn 94 (nu lijn 8) is doorgetrokken langs de Woluwelaan tussen het trammuseum en station Roodebeek.

Daarnaast wordt de gemeente doorkruist door verschillende belangrijke verkeersassen, waaronder de Woluwelaan, de De Broquevillelaan en de toegang tot de E40 aan de noordelijke rand van het grondgebied.

3 1 % vóór 1900 en 11 % tussen 1900 en 1918.

1.2. DE INWONERS EN HUN KENMERKEN

Demografisch profiel

Na een eerste piek in 1981, toen de gemeente 48.800 inwoners telde, is de **bevolking** van Sint-Lambrechts-Woluwe in de jaren 1980 en 1990 gekrompen als gevolg van de aanhoudende peri-urbanisatie buiten het Gewest en de vergrijzing van de lokale bevolking. Vanaf begin jaren 2000 is de bevolking van Sint-Lambrechts-Woluwe evenwel opnieuw voortdurend toegenomen. In het begin van die periode verliep de bevolkingsgroei trager dan op gewestelijk niveau, maar dat is niet langer het geval: tussen 2012 en 2022 steeg het aantal inwoners van Sint-Lambrechts-Woluwe met 13 % (+6.670 inwoners), een hoger percentage dan op gewestelijk niveau (+7 %). Op 1 januari 2022 telde de gemeente Sint-Lambrechts-Woluwe 58.541 inwoners, of 5 % van de gewestelijke bevolking.

Het aandeel ouderen (65 jaar en ouder) in Sint-Lambrechts-Woluwe is groter dan in het Gewest (17 % tegenover 13 % op gewestelijk niveau), in tegenstelling tot het aandeel jongeren onder de 18 jaar en de beroepsbevolking (18-64 jaar). Dat vertaalt zich in een hogere gemiddelde **leeftijd** dan die van het Gewest (40,3 jaar in Sint-Lambrechts-Woluwe tegenover 37,8 jaar in het Gewest). Er deed zich een lichte verjonging van de bevolking voor in de periode 2012-2022, met een toename van het aantal jonge volwassenen en kinderen, vooral tussen 10 en 14 jaar. Net als op gewestelijk niveau is het **geboortecijfer** in Sint-Lambrechts-Woluwe de laatste tien jaar licht gedaald. Hoewel de daling minder snel verliep dan op gewestelijk niveau, ligt het geboortecijfer in de gemeente nog steeds lager dan in het Gewest als geheel.

Wat **nationaliteiten** betreft is 38 % van de bevolking van Sint-Lambrechts-Woluwe niet-Belgisch. De overgrote meerderheid van de inwoners met buitenlandse nationaliteit is afkomstig uit de Europese Unie (70 %), in het bijzonder uit de **EU-14 (België niet meegerekend)**. Het type woningen en de leefomgeving van Sint-Lambrechts-Woluwe (groene ruimten, nabijheid van de Europese instellingen en de metro) trekken veel internationale ambtenaren en kaderleden (met voldoende middelen) aan, samen met hun gezin. Fransen vormen de voornaamste buitenlandse nationaliteit in de gemeente, maar hun aantal is de afgelopen jaren gestagneerd (terwijl het aantal in het Gewest als geheel is blijven stijgen). Daarna volgen de Italianen. Personen van Afrikaanse en vooral Noord-Afrikaanse afkomst zijn ondervertegenwoordigd bij de niet-Belgische bevolking van Sint-Lambrechts-Woluwe (in vergelijking met het Gewest).

De gemeente telt relatief meer **koppels zonder kinderen** dan het Gewest. Hun aanwezigheid houdt wellicht verband met het woningaanbod (waaronder een voormalige arbeiderswijk en appartementen die in trek zijn bij jonge koppels) en de vergrijzing van de gezinnen die sinds lang in de gemeente wonen en wier volwassen kinderen het huis uit zijn.

Sociaal-economisch profiel

Gelegen in het zuidoostelijke kwadrant van de **tweede kroon** bestaat de bevolking van Sint-Lambrechts-Woluwe qua sociaal-economisch profiel overwegend uit een mengeling van middenklasse en welvarende klasse. Het **equivalent inkomen na belastingen** is dan ook hoger dan de Brusselse mediaan. Het wordt bovendien wellicht nog onderschat door de aanwezigheid van werknemers van Europese en internationale instellingen (wier inkomen niet belastbaar is in België) in de gemeente.

Niettemin hebben meerdere **statistische sectoren**, vaak omgeven door meer welvarende zones, een gemiddeld inkomen dat ver onder het gemeentelijke gemiddelde en zelfs het gewestelijke gemiddelde ligt. Veel van deze sectoren, verspreid over de gemeente, bestaan grotendeels uit sociale woningen: Kapelleveld-Noordoost, Hof ten Berg-Noord, Tweehuizen, Kanselarij ... Ook andere sectoren zonder sociale woningen vertonen lage inkomens, zoals Saint-Luc (studenten) of Roodebeekpark. De **inkomensongelijkheid** is groter in Sint-Lambrechts-Woluwe dan gemiddeld in de 19 gemeenten.

Tussen 2009 en 2019 verschilt de **evolutie van de inkomens** van de bevolking per sector sterk binnen de gemeente. Sommige vertonen een stijging (bijv. de sector Roodebeek), vele andere stagneren (vooral in de westelijke punt van de gemeente) en verschillende andere vertonen een daling. De sectoren met een inkomensdaling zijn vaak de sectoren met sociale huisvesting (Kapelleveld-Noordoost, Kapelleveld-Zuid, Grootveld, Sterrenbeelden, Tweehuizen ...), maar niet uitsluitend (Saint-Luc, Roodebeekpark ...).

In januari 2021 waren er in Sint-Lambrechts-Woluwe 8.787 personen met **recht op verhoogde tegemoetkoming (RVT)** als titularis of als persoon ten laste, wat 15 % van bevolking is.

De **activiteitsgraad** (68 %) is in Sint-Lambrechts-Woluwe hoger dan het gewestelijke gemiddelde door de hogere activiteitsgraad van de vrouwen. Aangezien veel 15- tot 24-jarigen in Sint-Lambrechts-Woluwe studeren, zijn ze minder aanwezig op de **arbeidsmarkt**. Wanneer ze dat wel zijn, bedraagt hun **werkloosheidscijfer** echter 20 %. De totale werkloosheidsgraad (10 %) is lager dan die van het Brussels Gewest. De werkzoekenden zijn vaker vrouw, ouder en vooral vaker houder van een hoger diploma dan op gewestelijk niveau.

Bij de **loontrekkenden die in Sint-Lambrechts-Woluwe werken** (ongeacht hun woonplaats), is het aandeel bedienden en vrouwen groter dan in het Gewest in zijn geheel, wat in lijn ligt met het grotere aandeel van de sector menselijke gezondheidszorg en maatschappelijke dienstverlening en de onderwijssector. Dat is deels te wijten aan de aanwezigheid van de Cliniques universitaires Saint-Luc en de campus van de Faculteit Geneeskunde van de UCLouvain. Het **migratiesaldo van bedrijven** is negatief in Sint-Lambrechts-Woluwe, en dit in bijna alle activiteitensectoren.

lets meer dan een op de tien geboorten voltrekt zich in een huishouden dat uit een alleenstaande vrouw bestaat en 7 % in een huishouden zonder inkomen uit arbeid. Sint-Lambrechts-Woluwe heeft een hogere **dekkingsgraad** van **kinderopvang** dan het Gewest als geheel, met bijna 58 plaatsen per 100 kinderen onder de 3 jaar. Als alleen de plaatsen die het meest toegankelijk zijn in aanmerking genomen worden, dus plaatsen die niet voorbehouden zijn voor bepaalde categorieën kinderen en tegen een tarief op basis van het inkomen van de ouders, komen we uit op 36 plaatsen per 100 kinderen.

In het secundair **onderwijs** volgen jongeren die in Sint-Lambrechts-Woluwe wonen, vooral de algemene onderwijsvorm. Er zijn minder jongeren die technische en vooral beroepsopleidingen volgen. In Sint-Lambrechts-Woluwe wonen minder jongeren met schoolachterstand dan het gemiddelde in het Gewest. Toch heeft één op de zeven middelbare scholieren een schoolachterstand. Wat wel te denken geeft is dat het aandeel leerlingen met schoolachterstand in het beroeps onderwijs groter is dan in het Gewest als geheel, namelijk zo'n zeven op de tien.

Wat **huisvesting** betreft, liggen de huurprijzen en vastgoedprijzen in Sint-Lambrechts-Woluwe hoger dan in het Gewest als geheel. Het aantal sociale woningen (2.649) in verhouding tot het aantal huishoudens ligt in Sint-Lambrechts-Woluwe hoger (9 per 100 huishoudens) dan in het Brussels Gewest (7 per 100 huishoudens). De gemeente telt ook enkele andere types van woningen van sociale aard.

Wat de **financiële situatie** betreft, is de gewone begroting van de gemeente Sint-Lambrechts-Woluwe in evenwicht voor de periode 2016-2019. Voor 2020 (Covid-19-crisis) was dat niet het geval, maar het gecumuleerde resultaat blijft positief. Het aandeel van de opcentiemen op de onroerende voorheffing en van de aanvullende personenbelasting (APB) in de totale gemeentelijke inkomsten is groter dan het gemiddelde van de 19 gemeenten.

In Sint-Lambrechts-Woluwe ligt het **wagenbezit** hoger dan in het Gewest in zijn geheel: 45 % van de huishoudens heeft ten minste één auto en 13 % heeft twee auto's of meer. Daarbij heeft 13 % van de huishoudens een bedrijfswagen (in het Gewest is dat 8 %). Er zijn hierin wel verschillen naargelang de zone binnen de gemeente, waarbij huishoudens in de **sector** Saint-Luc (met een groot aantal studenten) het minst over een wagen beschikken, en die in de **wijk** Gulledele (met uitzondering van de sector met sociale woningen Hof ten Berg-Noord) het meest. Het aanbod aan Cambio-deelauto's is kleiner dan het gewestelijke gemiddelde.

Het aandeel **vegetatiebedekking** op het grondgebied van de gemeente is gelijk aan die van het Gewest, dankzij de aanwezigheid van verschillende parken (vooral langs de Woluwe) en privétuinen. Het aandeel van het grondgebied dat bestaat uit openbaar toegankelijke groene en recreatieve ruimten, is echter aanzienlijk lager dan voor het Gewest als geheel. Deze ruimten zijn echter goed gespreid, wat betekent dat het deel van de gemeente dat verstoken is van openbaar toegankelijke groene en recreatieve ruimten, relatief klein is. Sommige delen van de gemeente hebben te kampen met aanzienlijke **geluidsoverlast** van het wegverkeer

(vooral langs de E40) en het luchtverkeer (vooral aan de grens met Kraainem), deels door de nabijheid van de luchthaven van Zaventem.

Gezondheid van de inwoners

De **levensverwachting** van de inwoners van Sint-Lambrechts-Woluwe is hoger dan die in het Brussels Gewest. Het verschil tussen de gemeente en het Gewest is nog meer uitgesproken voor mannen. De **gezondheid** hangt af van talrijke factoren, zoals de levensstijl, de fysieke omgeving (arbeidsomstandigheden, huisvesting), de sociale omgeving (sociale status en gezinssituatie) enz. De sociale status is wegens zijn samenhang met alle andere determinanten een zeer belangrijke gezondheidsdeterminant. De relatief gunstigere sociaal-economische situatie van de inwoners van Sint-Lambrechts-Woluwe in vergelijking met de gewestelijke situatie zou dus gedeeltelijk de hogere levensverwachting dan die in het Gewest kunnen verklaren. Er zijn niettemin wel verschillen binnen de gemeente. Diabetes komt bijvoorbeeld vaker voor bij bewoners van een sociale huurwoning.

1.3. UITDAGINGEN

Infrastructuur- en dienstenaanbod aangepast aan de demografische veranderingen

Net als andere gemeenten in de **tweede kroon** van Brussel telt Sint-Lambrechts-Woluwe een groot aantal **ouderen**. Hun aandeel in de bevolking ligt hoger dan in het Gewest. Tegelijkertijd groeit de bevolking, met inbegrip van het aantal **kinderen en jonge volwassenen**. Er moet bijgevolg aan uiteenlopende behoeften worden voldaan die niet altijd gemakkelijk met elkaar te verzoenen zijn.

'Eilanden' van kansarmoede en ongelijkheid

Hoewel het inkomen van de bevolking van Sint-Lambrechts-Woluwe over het algemeen gemiddeld tot (zeer) hoog is, heeft de bevolking van een niet verwaarloosbaar aantal **statistische sectoren** een soms zeer laag inkomen, met een relatief slechte toegang tot werkgelegenheid. Het gaat voornamelijk om de sectoren met sociale huisvesting, die relatief talrijk zijn en verspreid liggen over de gemeente. De sector Saint-Luc vertoont ook lage inkomens omdat er vooral studenten wonen. In veel van die sectoren zijn de inkomens bovendien gedaald. Een aanzienlijk deel van de jongeren op de arbeidsmarkt is werkloos. Tot slot hebben leerlingen in het beroeps onderwijs een bijzonder grote schoolachterstand, een teken van specifieke moeilijkheden die mogelijk verband houden met de kansarmoede van hun gezin. Die sociale elementen vormen een uitdaging voor de gemeente, waar de inkomensongelijkheid groot is.

Leefomgeving, milieu en mobiliteit

De **geluidsoverlast** door de aanwezigheid/nabijheid van de E40 en andere grote verkeersaders (Vorstlaan ...) en het luchtverkeer in bepaalde wijken mag niet worden onderschat. De mobiliteits- en verkeersbeheerkwesties, die verband houden met de aanwezigheid van grote verkeersaders die de gemeente doorkruisen, vormen een grote uitdaging.

Veel huishoudens in Sint-Lambrechts-Woluwe beschikken over een **auto**, en in veel gevallen gaat het om een bedrijfswagen. Dat vormt een uitdaging voor zowel het milieu als de leefomgeving. Het aanbod van Cambio-auto's in de gemeente is relatief beperkt.

Beheer en begeleiding van grote projecten op het vlak van ruimtelijke ordening en mobiliteit

In het noorden van Sint-Lambrechts-Woluwe, in de buurt van de Cora, tekent er zich een trend af om kantoorgebouwen om te bouwen tot woningen. In die zone (Kolonel Bourg, Marcel Thiry en Sterrenbeelden) verdwijnt het ene na het andere kantoorgebouw dat niet is aangepast aan de huidige vraag en slecht gelegen is⁴.

De aanpassingswerken aan de Cliniques universitaires Saint-Luc tegen 2025 zijn ook een groot lopend project op het gemeentelijke grondgebied.

De uitdagingen die gepaard gaan met deze verbouwings- of renovatieprojecten zijn talrijk: mobiliteit, creatie van voorzieningen van algemeen belang, het evenwicht tussen functies en het samenleven van de bewoners zijn allemaal factoren waarmee rekening moet worden gehouden in het proces⁵.

4 Bron: Overzicht van het kantorenpark - perspective.brussels, Stand van zaken 2018, 2019 en 2020 / pipeline: Impact van de sanitaire crisis op de kantoren, nr. 39.

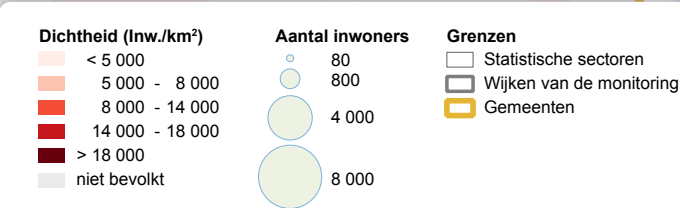
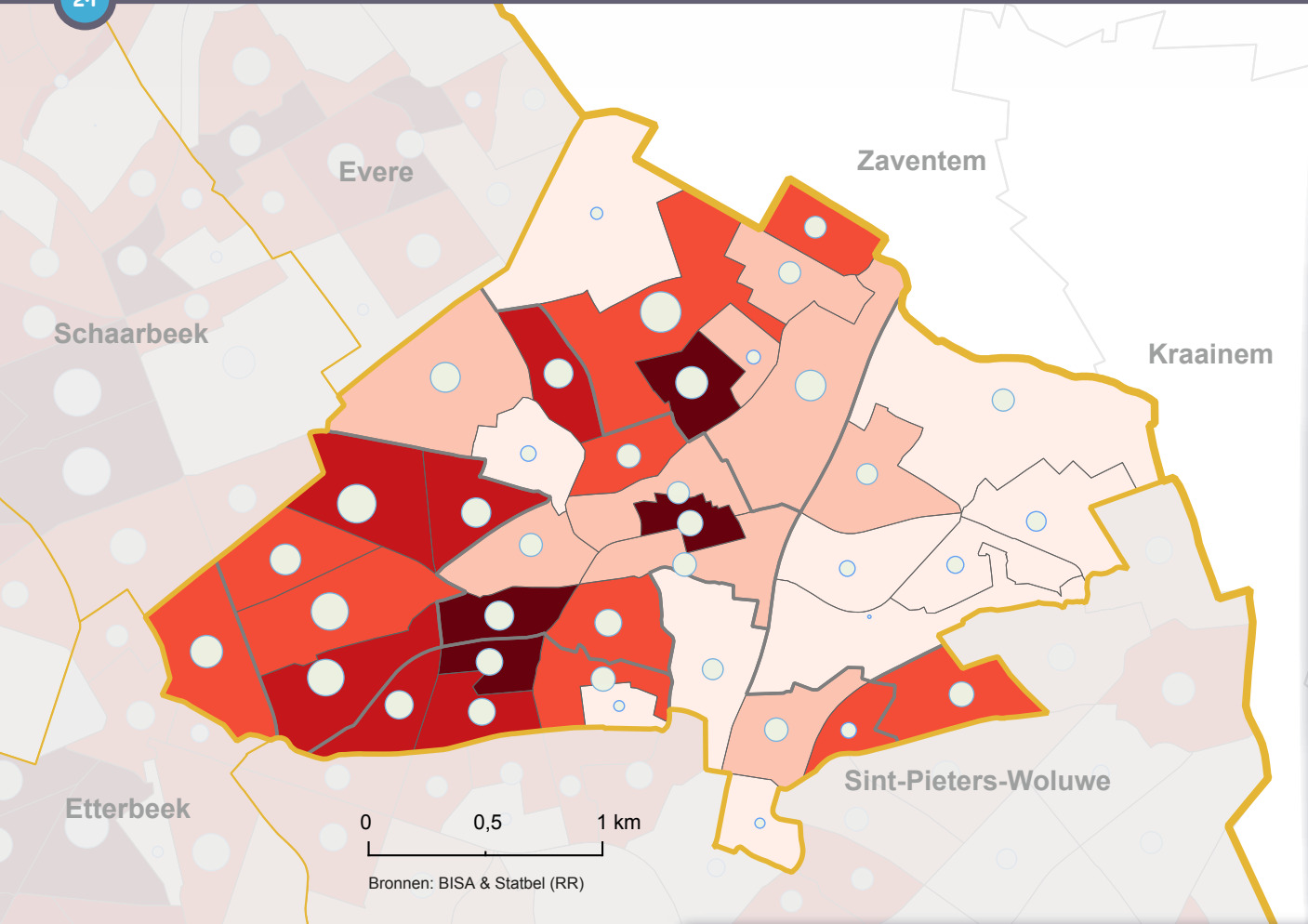
5 Merk op dat op het moment van schrijven het project om het Woluwe Shopping Center uit te breiden is afgewezen door de gemeente.

2. BEVOLKING

2.1

Bevolkingsdichtheid per statistische sector, Sint-Lambrechts-Woluwe, 1 januari 2021

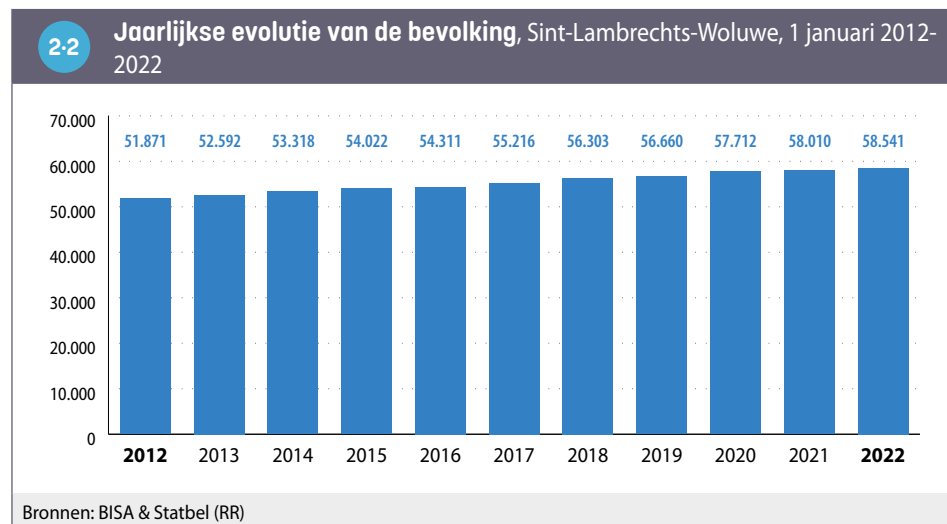

2.1. BEVOLKINGSDICHTHEID EN SPREIDING IN DE GEMEENTE

Op 1 januari 2022 telt de gemeente Sint-Lambrechts-Woluwe officieel 58.541 inwoners, of 5% van de bevolking van het Brussels Gewest. De bevolkingsdichtheid bedraagt 8.026 inwoners per km². Daarmee is de gemeente gemiddeld iets dichter bevolkt dan het Gewest als geheel (waar de bevolkingsdichtheid 7.528 inwoners per km² bedraagt). Het grootste deel van de bevolking woont ten westen van de Woluwelaan, waar de verstedelijking dichter is. Het oosten is over het geheel genomen minder dicht bevolkt ^{2.1}, deels omdat andere functies dan wonen daar ruimte in beslag nemen: in de wijk Kapelleveld bevinden zich de Cliniques universitaires Saint-Luc van de UCLouvain, de Faculteit Geneeskunde en andere instellingen voor hoger onderwijs, evenals sportcomplexen.

2.2. EVOLUTIE EN LOOP VAN DE BEVOLKING

Tussen 1 januari 2012 en 2022 is de bevolking van Sint-Lambrechts-Woluwe met 13 % gestegen, tegen 7 % op gewestelijk niveau. 2-2. Sint-Lambrechts-Woluwe is een van de 3 Brusselse gemeenten met de grootste bevolkingsgroei in deze periode.

In de loop van 2021 is de bevolking van Sint-Lambrechts-Woluwe sneller gestegen dan die van het Gewest (+0,9 % tegenover +0,2 % op gewestelijk niveau).

In meer detail bekeken is de bevolkingsevolutie het resultaat van een combinatie van drie factoren 2-3:

- het natuurlijk saldo
- het intern migratiesaldo
- het internationaal migratiesaldo

Voor 2021 is het **natuurlijk saldo** positief, wat betekent dat er in Sint-Lambrechts-Woluwe meer geboorten dan sterfgevallen zijn. In verhouding tot de bevolking (per 1.000 inwoners) is het saldo (4,4 ‰) evenwel lager dan dat van het Gewest (5,6 ‰). Dat wordt verklaard door zowel een relatief iets lager aantal geboorten als een relatief iets hoger aantal sterfgevallen in de gemeente, in lijn met de wat oudere bevolking dan op gewestelijk niveau.

Zoals in de meeste Brusselse gemeenten is het **interne migratiesaldo** in 2021 negatief in Sint-Lambrechts-Woluwe. Dat wordt verklaard doordat het aantal personen dat in 2021 vanuit

een andere Belgische gemeente naar Sint-Lambrechts-Woluwe verhuisde (4.606), lager is dan het aantal personen dat de gemeente verliet om zich elders in België te vestigen (4.944). Dit saldo is in verhouding met het bevolkingsaantal (-5,8 ‰) evenwel een stuk minder negatief in Sint-Lambrechts-Woluwe dan het saldo op gewestelijk niveau (-17,2 ‰). Dit saldo schommelt van jaar tot jaar in Sint-Lambrechts-Woluwe. In vijf van de afgelopen tien jaar was het saldo positief 2-4.

Het **internationale migratiesaldo** is positief, zoals in alle Brusselse gemeenten. Het aantal personen dat vanuit het buitenland naar Sint-Lambrechts-Woluwe verhuisde (2.288), is groter dan het aantal personen dat Sint-Lambrechts-Woluwe verliet om zich in het buitenland te vestigen (1.615)⁶. Dit saldo per 1.000 inwoners (11,5 ‰) ligt lager in Sint-Lambrechts-Woluwe in vergelijking met het Brussels Gewest als geheel (13,9 ‰).

2-3 Loop van de bevolking in 2021

	Sint-Lambrechts-Woluwe		Brussels Gewest	
	Aantal		Aantal	
Natuurlijke loop				
Geboorten	711	12,2 ‰	15.690	12,8 ‰
Overlijden	453	7,8 ‰	8.849	7,2 ‰
Natuurlijk saldo	258	4,4 ‰	6.841	5,6 ‰
Interne migraties				
Inwijking	4.606	79,0 ‰	89.758	73,5 ‰
Uitwijking	4.944	84,8 ‰	110.809	90,7 ‰
Intern migratiesaldo	-338	-5,8 ‰	-21.051	-17,2 ‰
Internationale migraties				
Immigratie (inclusief heringeschreven en inkomende veranderingen van register)	2.288	39,3 ‰	48.414	39,6 ‰
waarvan Niet-EU	912	15,6 ‰	16.406	13,4 ‰
Emigratie (inclusief ambtshalve geschrapt en uitgaande veranderingen van register)	1.615	27,7 ‰	31.449	25,8 ‰
waarvan Niet-EU	531	9,1 ‰	7.079	5,8 ‰
Internationaal migratiesaldo	673	11,5 ‰	16.965	13,9 ‰
waarvan Niet-EU	381	6,5 ‰	9.327	7,6 ‰
Totaal aangroei (inclusief statistische aanpassing)				
Jaarlijkse bevolkingsgroei	531	0,9 %	2.667	0,2 %
Gemiddelde jaarlijkse bevolkingsgroei (tussen 1 januari 2012 en 1 januari 2022)		1,2 %		0,7 %

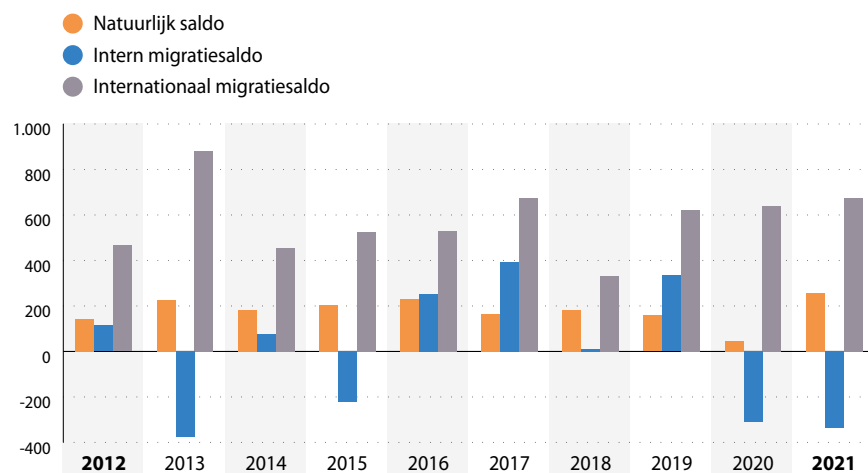
Bronnen: BISA & Statbel (RR)
Noot: de statistische aanpassing omvat laattijdig geregistreerde wijzigingen (na 1 maart van het volgende jaar).

6 Deze aantallen omvatten ook veranderingen van register, schrappingen en herinschrijvingen na schrapping.

In het Brussels Gewest heeft de coronacrisis in 2020 een impact gehad op de natuurlijke loop en de migratie. In Sint-Lambrechts-Woluwe is het natuurlijk saldo dat jaar gedaald, om in 2021 weer te stijgen. Het interne migratiesaldo was negatief in 2020 en 2021 (in tegenstelling tot de voorgaande 4 jaar). Het internationale migratiesaldo is in 2020 even hoog gebleven als in 2019 (terwijl dat saldo op het niveau van het Brussels Gewest is gedaald). In 2021 is het licht gestegen ^{2.4}.

2.4

Jaarlijkse evolutie van het natuurlijk saldo en de migratiesaldo's, Sint-Lambrechts-Woluwe, 2012-2021

Bronnen: BISA & Statbel (RR)

En de niet-officiële bevolking?

Naast de **officiële bevolking** telt elke gemeente een bepaald aantal mensen die er wonen, maar niet tot de officiële bevolking worden gerekend (asielzoekers, mensen in irregulier verblijf/mensen zonder papieren, diplomaten en hun gezinsleden enz.). Specifiek voor wat betreft de geboorten en de sterfgevallen, zijn de gegevens van de **Statistische formulieren voor geboorten en overlijdens** een nuttige aanvulling op de officiële bevolkingsgegevens. Ze maken melding van alle personen die geboren en overleden zijn in het Brussels Gewest, niet alleen van wie er officieel woont⁷. Zo werden in 2019 24 geboorten niet opgenomen in het officiële bevolkingsregister van Sint-Lambrechts-Woluwe. Dat maakt een relatief verschil van 4 % ten opzichte van het aantal geboorten dat in het bevolkingsregister wordt geregistreerd, vergeleken met 3 % voor het Gewest als geheel.

Daarnaast ontvingen in 2021 122 personen **dringende medische hulp** (DMH) van het OCMW (POD Maatschappelijke Integratie). Als dat cijfer wordt afgezet tegen de gemeentelijke bevolking, ligt het aandeel in Sint-Lambrechts-Woluwe duidelijk lager (0,2 %) dan in het Gewest (1,2 %). Volgens een schatting van het KCE (2015)⁸ zou het aandeel mensen zonder papieren dat gebruikmaakt van DMH, 10 tot 20 % bedragen. De aanwezigheid van mensen zonder papieren in de gemeente lijkt dus laag. De geboorten die niet in het register zijn opgenomen, hebben daarom waarschijnlijk eerder te maken met andere categorieën personen, zoals diplomatiek personeel.

⁷ Het verschil tussen het aantal geboorten dat wordt geregistreerd op basis van de geboorteakten en het aantal dat wordt geregistreerd in het Rijksregister, kan verschillende oorzaken hebben. Als de moeder niet is ingeschreven in het Rijksregister (bijvoorbeeld als ze geen verblijfsvergunning heeft), wordt de geboorte wel geregistreerd in de formulieren voor geboorten, maar niet in het Rijksregister. Omgekeerd, als de moeder legaal in België verblijft, maar de geboorte in het buitenland plaatsvindt, wordt deze niet geregistreerd in de formulieren voor geboorten, maar wel in het Rijksregister.

⁸ Roberfroid D. *et al*, 2015.

2.3. STRUCTUUR VOLGENS LEEFTIJD EN GESLACHT

Op 1 januari 2022 is het aandeel ouderen in Sint-Lambrechts-Woluwe groter dan in het Gewest (17 % tegenover 13 % op gewestelijk niveau), in tegenstelling tot het aandeel jongeren onder de 18 en de bevolking op beroepsactieve leeftijd (18-64). Dat vertaalt zich in een hogere gemiddelde leeftijd dan die van het Gewest (40 jaar in Sint-Lambrechts-Woluwe tegenover 37,8 jaar in het Gewest).

Tussen 2012 en 2022 vertoont de leeftijdsstructuur van de bevolking van Sint-Lambrechts-Woluwe een lichte verjonging. Het aandeel jongeren onder de 18 jaar is licht gestegen en de gemiddelde leeftijd is licht gedaald **2.5** en **2.6**. De senioriteitscoëfficiënt (80+/65+) in Sint-Lambrechts-Woluwe is de laatste jaren sterk gedaald. Hoewel het cijfer nog steeds iets hoger ligt, benadert het nu dat van het Gewest.

Tot slot is het aandeel mannen kleiner dan op gewestelijk niveau, met een geslachtsverhouding van 87 mannen op 100 vrouwen, tegenover 96 mannen op 100 vrouwen in het Gewest. Dat houdt gedeeltelijk verband met de leeftijdsstructuur: vrouwen, die een hogere **levensverwachting** hebben, zijn sterker vertegenwoordigd onder de ouderen. Mannen zijn echter ook ondervertegenwoordigd in de beroepsbevolking in Sint-Lambrechts-Woluwe in vergelijking met de situatie in het Gewest (zie verder).

Het aantal mannen per 100 vrouwen is de laatste jaren wel gestegen, en dit iets meer in Sint-Lambrechts-Woluwe dan in het Gewest.

2.5 Uitsplitsing van de bevolking per leeftijdsgroep, 1 januari 2012 en 2022

	Sint-Lambrechts-Woluwe				Brussels Gewest			
	01/01/2012		01/01/2022		01/01/2012		01/01/2022	
	Aantal	%	Aantal	%	Aantal	%	Aantal	%
0 - 17 jaar	9.667	18,6	11.541	19,7	255.118	22,4	273.645	22,4
18 - 64 jaar	33.030	63,7	37.058	63,3	730.020	64,1	788.876	64,5
65 jaar en ouder	9.174	17,7	9.942	17,0	153.716	13,5	160.116	13,1
Totaal	51.871	100	58.541	100	1.138.854	100	1.222.637	100

Bronnen: BISA & Statbel (RR)

2.6 Indicatoren over de structuur van de bevolking, 1 januari 2012 en 2022

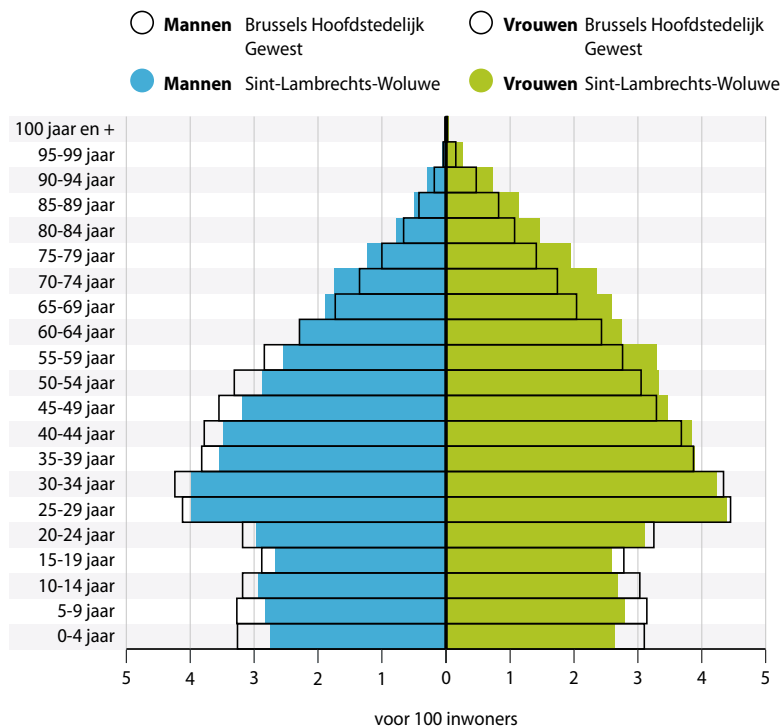
	Sint-Lambrechts-Woluwe		Brussels Gewest	
	01/01/2012	01/01/2022	01/01/2012	01/01/2022
Gemiddelde leeftijd totaal (jaar)	41,1	40,3	37,5	37,8
Gemiddelde leeftijd mannen (jaar)	38,6	38,2	36,1	36,7
Gemiddelde leeftijd vrouwen (jaar)	43,1	42,1	38,9	38,8
Senioriteitscoëfficiënt [80+/65+] (%)	38,7	30,8	33,1	29,2
Geslachtsverhouding (%)	83,2	86,9	94,3	96,5

Bronnen: BISA & Statbel (RR)

De eerste vergelijkende leeftijdspiramide **2.7** illustreert dat vrouwen in alle leeftijdsgroepen boven de 40 en (in mindere mate) mannen boven de 65 oververtegenwoordigd zijn in Sint-Lambrechts-Woluve in vergelijking met het Brussels Gewest. Ze toont ook aan dat jongere personen (in het bijzonder jonge kinderen) ondervertegenwoordigd zijn in de gemeente.

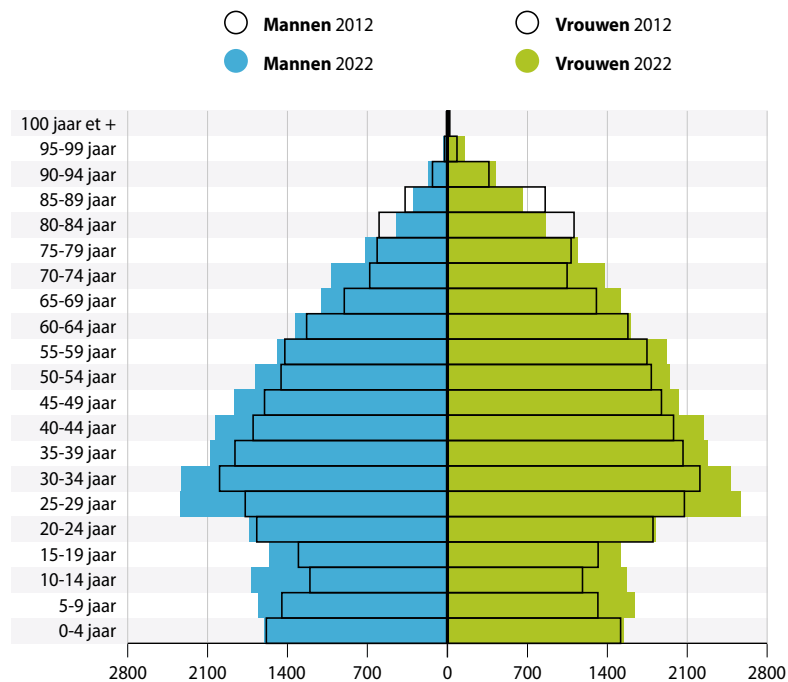
De tweede leeftijdspiramide **2.8** geeft de evolutie tussen 2012 en 2022 weer en toont de toename van de bevolking in vrijwel alle leeftijdsgroepen, met uitzondering van de categorie tussen de 80 en 89 jaar (die kleiner wordt). Het aantal jonge volwassenen tussen 25 en 29 jaar is bijzonder sterk gestegen, net als het aantal kinderen tussen 10 en 14 jaar.

2.7 Vergelijkende leeftijdspiramide, Sint-Lambrechts-Woluve en Brussels Gewest, per 100 inwoners, 1 januari 2022

Bronnen: BISA & Statbel (RR)

2.8 Vergelijkende leeftijdspiramide, Sint-Lambrechts-Woluve, 1 januari 2012 en 2022

Bronnen: BISA & Statbel (RR)

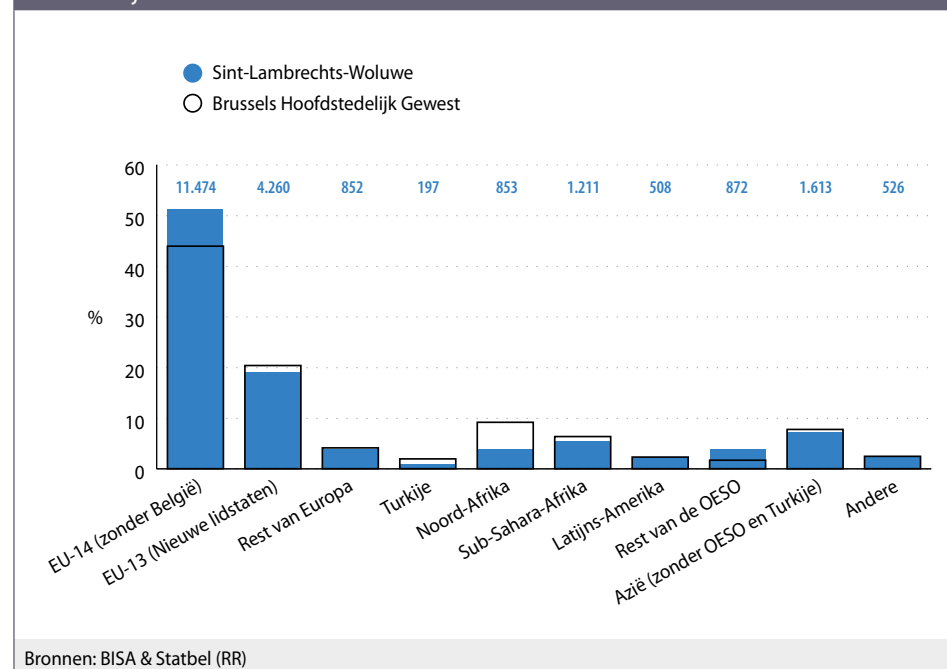
2.4. NATIONALITEITEN

Op 1 januari 2022 hadden 22.366 personen, of 38 % van de bevolking van Sint-Lambrechts-Woluwe, niet de Belgische nationaliteit. Dit percentage is groeiend en ligt iets hoger dan in het Gewest (36 %). Van de niet-Belgische personen in de gemeente is 51 % afkomstig uit de EU-14 (zonder België), 19 % uit de nieuwe lidstaten (EU-13) en 7 % uit Azië (zonder OESO en Turkije) – waaronder Syrië en Afghanistan. Personen uit de EU-14 en andere OESO-landen zijn duidelijk meer vertegenwoordigd onder de buitenlandse bevolking in Sint-Lambrechts-Woluwe dan in het Gewest als geheel. Personen met een Noord-Afrikaanse nationaliteit zijn daarentegen duidelijk ondervertegenwoordigd in de gemeente 2-9.

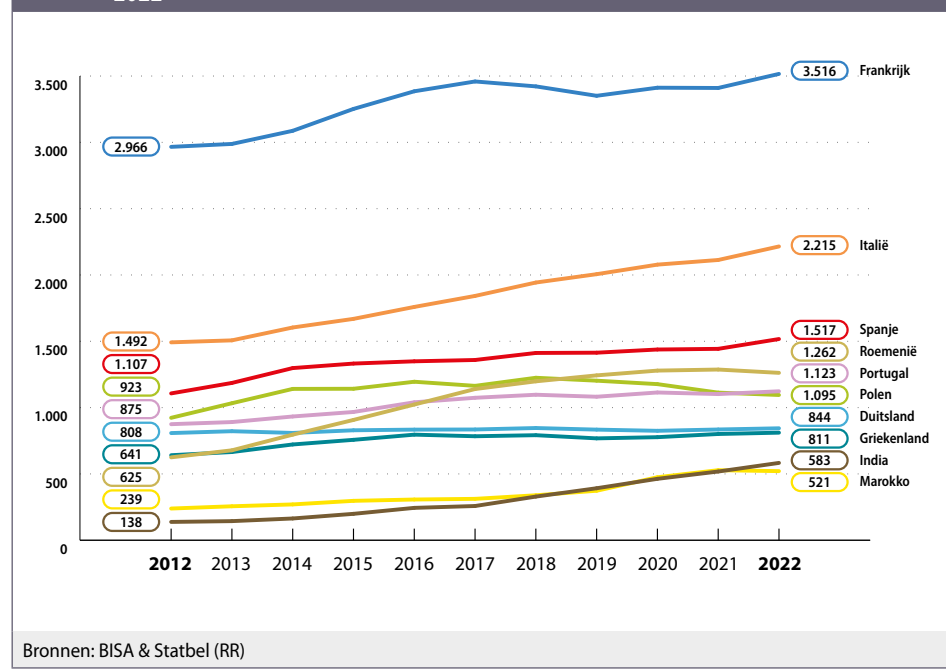
Bij de personen met een niet-Belgische nationaliteit zijn de Fransen op 1 januari 2022 verreweg het sterkst vertegenwoordigd in Sint-Lambrechts-Woluwe, gevolgd door de Italianen 2-10.

Gedurende de periode 2012-2022 steeg het aantal Fransen tot 2016, waarna het stagneerde. Het aantal Italianen is gedurende de volledige periode blijven stijgen. Het aantal Roemenen is toegenomen, maar stagneert de laatste jaren. Er wordt ook een stijging opgetekend van onder meer het aantal Spanjaarden, Indiërs en Marokkanen.

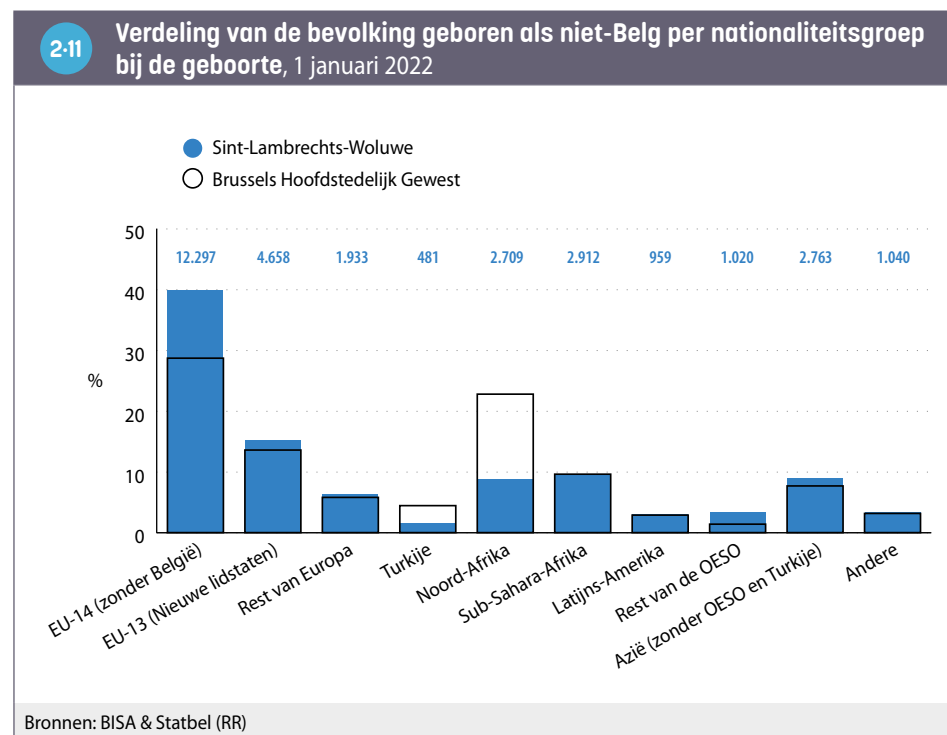
2-9 Verdeling van de buitenlandse bevolking naar nationaliteitsgroep, 1 januari 2022

2-10 Evolutie van het aantal onderdanen van de 10 meest vertegenwoordigde buitenlandse nationaliteiten in 2022, Sint-Lambrechts-Woluwe, 1 januari 2012-2022

De analyse van de huidige nationaliteit kan maar gedeeltelijk een beeld geven van de diversiteit van de bevolking. Waar 38 % van de inwoners van Sint-Lambrechts-Woluwe momenteel een buitenlandse nationaliteit heeft, was dat bij de geboorte nog bij 53 % van de bevolking het geval. Een deel van de Belgische bevolking van de gemeente heeft dus na de geboorte de Belgische nationaliteit verkregen. Zo is het aantal inwoners van Sint-Lambrechts-Woluwe dat werd geboren met een Noord-Afrikaanse nationaliteit (2.709) drie keer groter dan het aantal inwoners dat nu nog een Noord-Afrikaanse nationaliteit (853) heeft. Er zijn ook twee keer zoveel personen die geboren werden met een Sub-Saharaanse nationaliteit, de Turkse nationaliteit of de nationaliteit van Europees land buiten België dan met de huidige nationaliteit van deze (groepen) landen. Personen van Noord-Afrikaanse of Turkse afkomst blijven evenwel, ook wanneer de nationaliteit bij de geboorte wordt beschouwd, sterk ondervertegenwoordigd in Sint-Lambrechts-Woluwe in vergelijking met het Gewest [2-11](#).

2.5. HUISHOUDENS

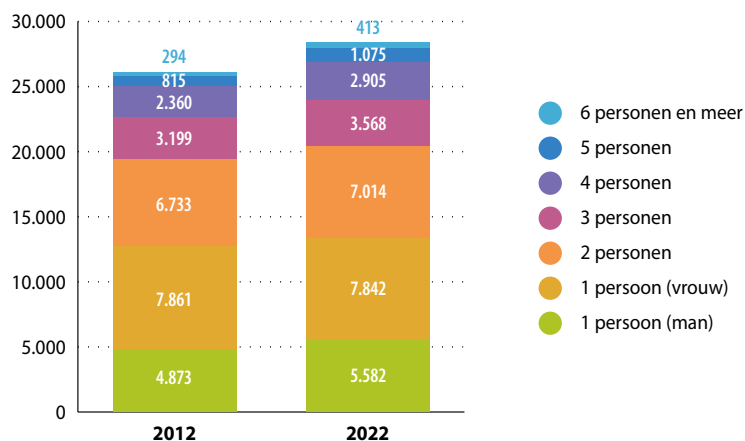
Op 1 januari 2022 telde Sint-Lambrechts-Woluwe 28.399 private huishoudens, 2.264 meer dan in 2012.

In 2022 bestond 47 % van de huishoudens uit een enkele persoon, 25 % uit twee personen en 28 % uit ten minste drie personen. Tussen 2012 en 2022 is het aantal grote huishoudens aanzienlijk toegenomen: de huishoudens van 6 personen of meer zijn in de gemeente met +40 % toegenomen, die van 5 personen met +32 % en die van 4 personen met +23 %. In deze periode steeg ook het aantal huishoudens bestaande uit één man met +14 % en stagneerde het aantal huishoudens bestaande uit één vrouw ²⁻¹².

De gemiddelde omvang van de private huishoudens is iets kleiner in Sint-Lambrechts-Woluwe (2,03) dan in het Brussels Gewest (2,15).

Koppels zonder kinderen zijn sterker vertegenwoordigd in Sint-Lambrechts-Woluwe (17 % van de huishoudens) dan in het Gewest als geheel (14 %). Het tegenovergestelde geldt voor huishoudens met kinderen: zowel koppels met kinderen (22 %) als eenoudergezinnen (10,8 %) zijn er iets minder vertegenwoordigd dan in het Gewest (respectievelijk 23 % en 11,6 %) ²⁻¹³. Het aandeel alleenstaanden is gelijk aan dat in het Gewest (47 %).

2-12 Evolutie van het aantal private huishoudens naar grootte, Sint-Lambrechts-Woluwe, 1 januari 2012 en 2022

Bronnen: BISA & Statbel (RR)

2-13 Aantal private huishoudens volgens type, 1 januari 2022

	Sint-Lambrechts-Woluwe		Brussels Gewest	
	Aantal	%	Aantal	%
Alleenwonenden	13.351	47,0	263.886	46,8
Koppels zonder kinderen	4.797	16,9	81.344	14,4
Koppels met kind(eren)	6.215	21,9	131.805	23,4
Alleenstaande ouders	3.079	10,8	65.482	11,6
Andere types	957	3,4	21.365	3,8
Totaal	28.399	100	563.882	100

Bronnen: BISA & Statbel (RR)

3. JONGE KINDEREN

3.1. EVOLUTIE EN KENMERKEN VAN DE GEBORTEN

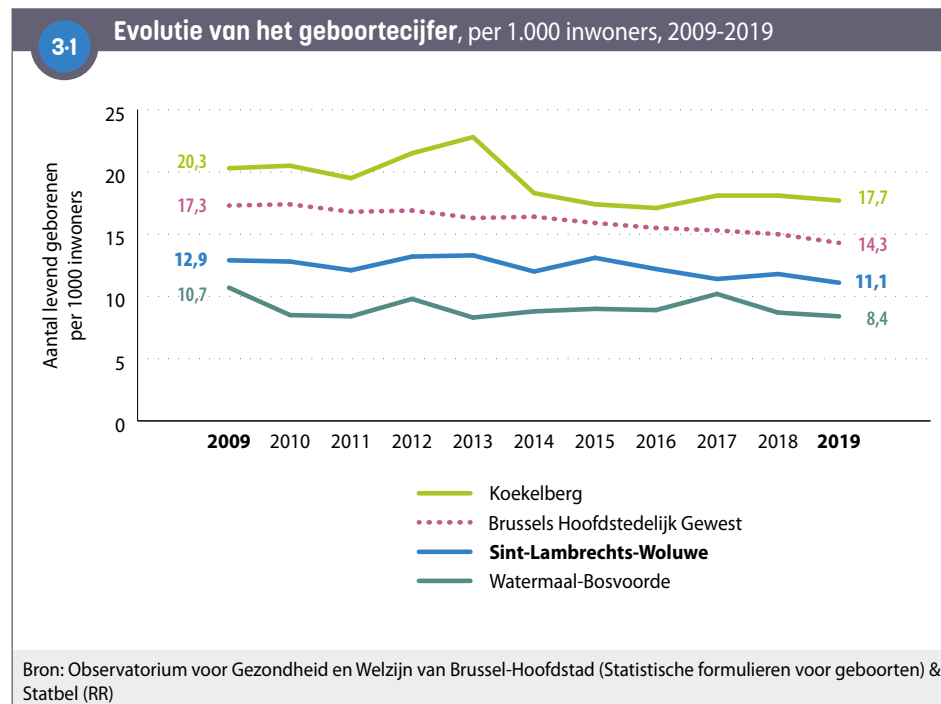
In 2019 zijn op basis van de [Statistische formulieren voor geboorten](#) (met inbegrip van de geboorten die niet in het bevolkingsregister zijn opgenomen, maar zonder de geboorten die in het buitenland hebben plaatsgevonden) 633 kinderen geboren in een huishouden in Sint-Lambrechts-Woluwe. Het [geboortecijfer](#) is dat jaar 11 ‰. Dat is lager dan het gewestelijke gemiddelde (14 ‰). Hierdoor behoort Sint-Lambrechts-Woluwe tot de 5 Brusselse gemeenten met het laagste geboortecijfer, ver achter Koekelberg (waar het geboortecijfer het hoogst is), maar vóór een aantal andere gemeenten, waaronder Watermaal-Bosvoorde, de gemeente met het laagste geboortecijfer [31](#).

Het geboortecijfer hangt, voor een gegeven bevolking, af van:

- de trend bij de vrouwen op vruchtbare leeftijd om kinderen te krijgen (gemeten door het [totaal vruchtbaarheidscijfer](#))
- het aandeel van deze vrouwen in de totale bevolking.

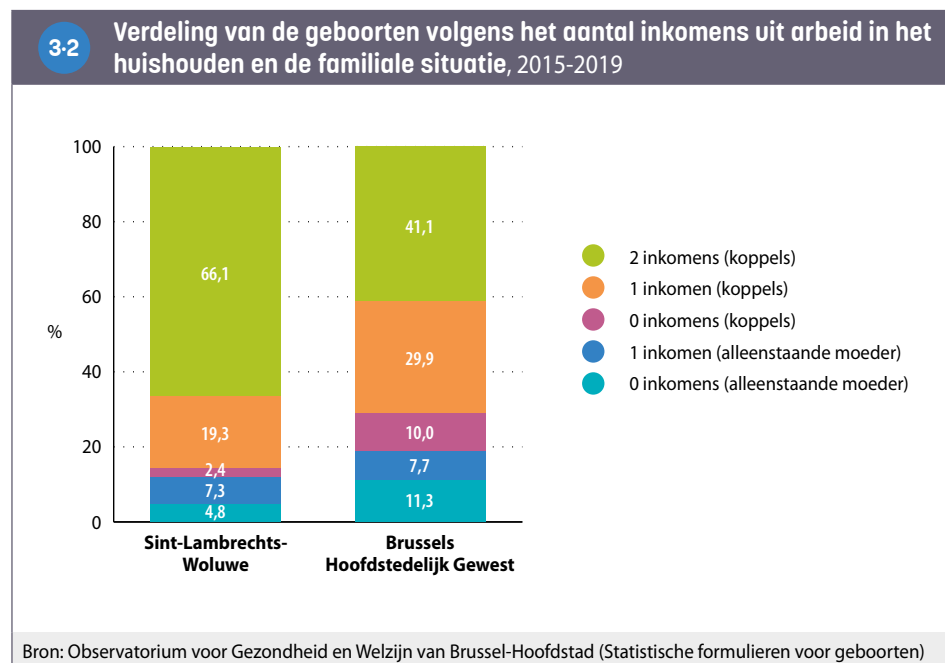
Dat het geboortecijfer in Sint-Lambrechts-Woluwe lager ligt dan in het Gewest, valt deels te verklaren door het lagere aandeel vrouwen op vruchtbare leeftijd (zie hoofdstuk [2](#), Bevolking), maar ook door een lager [totaal vruchtbaarheidscijfer](#).

Net als in het Gewest in zijn geheel daalt het geboortecijfer in Sint-Lambrechts-Woluwe: in 2009 bedroeg het 12,9 ‰.

Iets meer dan een op de tien geboorten in Sint-Lambrechts-Woluwe (12 %) vindt plaats in een huishouden dat uit een alleenstaande vrouw bestaat (vergeleken met 19 % op gewestelijk niveau). In 5 % van de gevallen is de moeder niet alleen alleenstaand, maar heeft ze ook geen inkomen uit arbeid **3-2**.

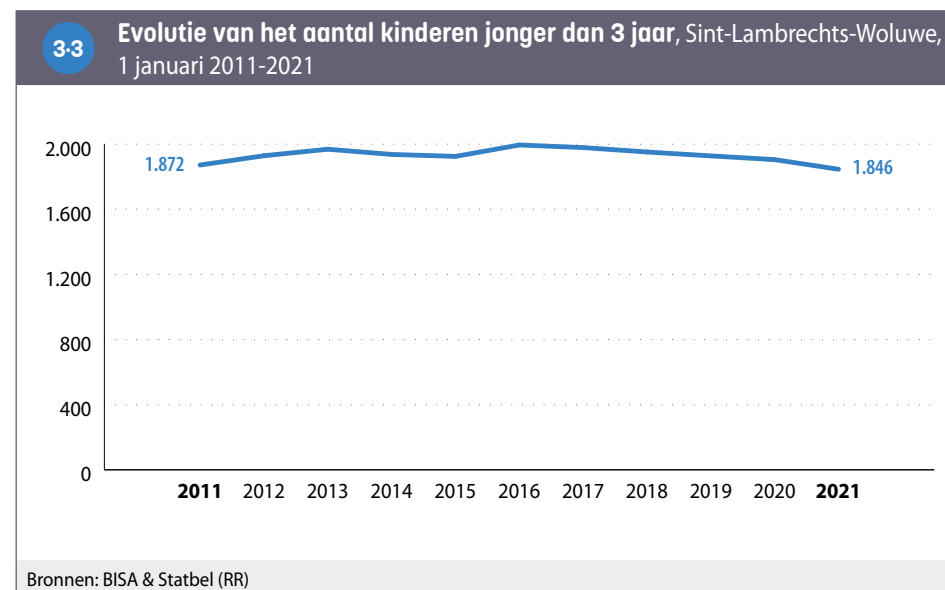
Meer in het algemeen vindt 7 % van de geboorten in de gemeente plaats in een huishouden (alleenstaande ouder of koppel) zonder inkomen uit arbeid, tegenover 21 % in het Brussels Gewest.

Daarnaast had 55 % van de vrouwen in Sint-Lambrechts-Woluwe die tussen 2015 en 2019 zijn bevallen, een buitenlandse nationaliteit, wat iets hoger is dan het cijfer voor het Gewest als geheel (53 %). De Franse nationaliteit is de voornaamste nationaliteit van buitenlandse vrouwen in de gemeente die in 2019 zijn bevallen (6 % van alle geboorten), gevolgd door de Poolse (5 %), Roemeense (3,7 %) en Marokkaanse (3,5 %).

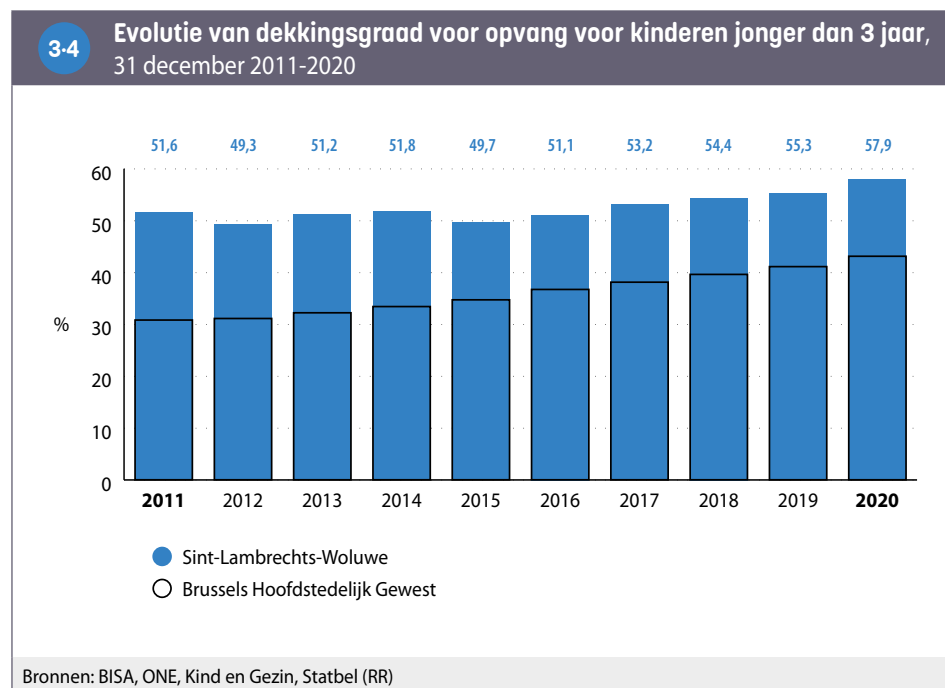
3.2. EVOLUTIE VAN HET AANTAL KINDEREN JONGER DAN 3 JAAR

Op 1 januari 2021 telde Sint-Lambrechts-Woluwe 1.846 kinderen jonger dan 3 jaar, wat neerkomt op 3,2 % van de totale bevolking (tegenover 3,9 % in het Brussels Gewest). Het aantal kinderen jonger dan 3 is al enkele jaren aan het dalen. Hierdoor zit het cijfer weer op het niveau van 10 jaar geleden **3-3**. Die dalende trend in het aantal kinderen van deze leeftijd wordt algemeen waargenomen in heel het Brusselse Gewest.

3.3. KINDEROPVANG: DEKKINGSGRAAD EN TOEGANKELIJKHEID

De **dekkingsgraad van de opvangplaatsen** van kinderen jonger dan 3 jaar bedraagt 58 % in Sint-Lambrechts-Woluwe, dus meer dan één plaats per twee kinderen van die leeftijd. Dat is gevoelig meer dan op het niveau van het Brussels Gewest (43 %) ³⁻⁴.

Op 31 december 2020 telt Sint-Lambrechts-Woluwe 1.068 plaatsen in de kinderopvang ³⁻⁵. Het gaat bijna uitsluitend om plaatsen in groepsopvang (99 %). Gezinsopvang (onthaalouders) is relatief onderontwikkeld in het Gewest, en nog minder in Sint-Lambrechts-Woluwe.

Sommige van deze plaatsen zijn voorbehouden voor (of geven voorrang aan) bepaalde categorieën kinderen, bijvoorbeeld kinderen van het personeel van ondernemingen of instellingen (die niet noodzakelijk in het Brussels Gewest wonen), of voor inwoners van de gemeente. Als we de zo voorbehouden plaatsen buiten beschouwing laten, daalt de dekkingsgraad (2020) in Sint-Lambrechts-Woluwe van 58 % naar 50 %. Op die manier komt Sint-Lambrechts-Woluwe uit op één toegankelijke plaats voor elke 2 kinderen in de gemeente.

Als tenslotte alleen rekening wordt gehouden met de volledig *toegankelijke plaatsen*, dit zijn plaatsen die niet voorbehouden zijn en bovendien worden aangeboden tegen een tarief berekend op basis van het inkomen van de ouders, bedraagt de dekkingsgraad 36 % in Sint-Lambrechts-Woluwe (dus één plaats per drie kinderen onder de 3 jaar), wat nog altijd heel wat meer is dan het gewestelijke gemiddelde (26 %). In Sint-Lambrechts-Woluwe is dus 62 % van alle plaatsen niet voorbehouden en worden ze aangeboden tegen een tarief berekend op basis van het inkomen van de ouders. Dat aandeel is groter dan het in de gemeente waargenomen niveau van 2015 en iets hoger dan het aandeel op gewestelijk niveau.

3-5 Kinderopvang en toegankelijkheid van het aanbod, 31 december 2015 en 2020

	Sint-Lambrechts-Woluwe		Brussels Gewest	
	2015	2020	2015	2020
Totaal aantal kinderopvangplaatsen	991	1.068	18.576	20.643
waarvan				
Aantal plaatsen in groepsopvang	971	1.056	17.992	20.111
Aantal plaatsen in gezinsopvang	20	12	584	532
waarvan				
Aantal gereserveerde plaatsen of plaatsen met voorrang	186	153	2.691	2.754
Aantal toegankelijke plaatsen	805	915	15.885	17.889
Aantal kinderopvangplaatsen per 100 kinderen jonger dan drie jaar	49,7	57,9	34,7	43,1
Aantal toegankelijke kinderopvangplaatsen per 100 kinderen jonger dan drie jaar	40,4	49,6	29,7	37,4
Aantal toegankelijke en inkomensgerelateerde kinderopvangplaatsen per 100 kinderen jonger dan drie jaar	26,4	36,0	20,1	25,9
Aandeel inkomensgerelateerde kinderopvangplaatsen ten opzichte van het totaal aantal plaatsen (%)	53,1	62,3	58,1	60,1

Bronnen: BISA, ONE, Kind en Gezin, Statbel (RR)

4. ONDERWIJS

4.1. EVOLUTIE VAN DE BEVOLKING VAN 3 TOT EN MET 17 JAAR

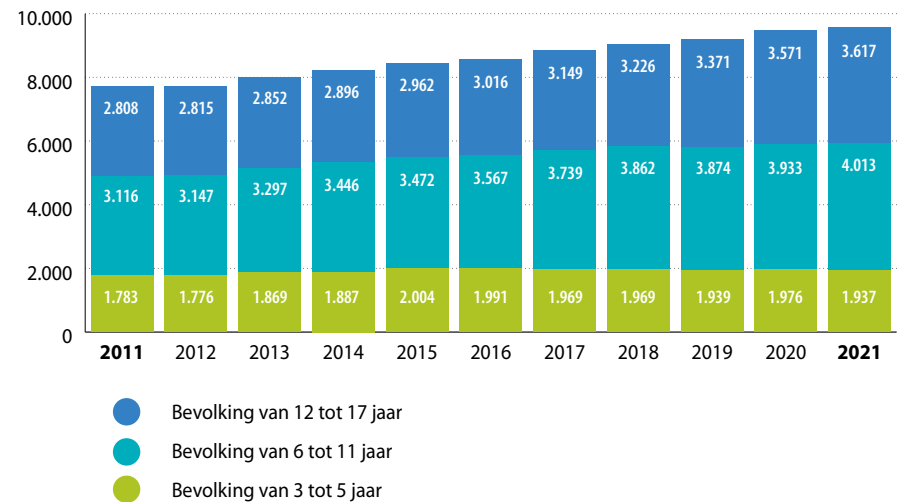
Tussen 2011 en 2021 is het aantal kinderen (3-17 jaar) in Sint-Lambrechts-Woluwe gestegen **4-1**. De kinderen van 3 tot 17 jaar kunnen worden onderverdeeld in drie leeftijdsgroepen: kleuterschool (3 tot 5), lager onderwijs (6 tot 11) en secundair onderwijs (12 tot 17). De leeftijdsgroepen 3 tot 5, 6 tot 11 en 12 tot 17 jaar groeiden tussen 2011 en 2021 met respectievelijk +9 %, +29 % en +29 %.

Het aandeel van de kinderen van 3-5 jaar, 6-11 jaar en 12-17 jaar in de totale bevolking bedraagt in 2021 respectievelijk 3 %, 7 % en 6 %. Het aandeel van de kinderen tussen 6-11 jaar en 12-17 jaar in de bevolking is licht gestegen in vergelijking met 2011.

Merk op dat de cijfers in Figuur **4-1** gebaseerd zijn op de [officiële bevolking](#). Hierdoor zijn sommige kinderen (van wie de ouders bijvoorbeeld in het [Wachtregister](#) ingeschreven zijn of in een onregelmatige situatie verkeren, maar ook de kinderen van diplomaten) niet meegeteld. Deze kinderen kunnen evenwel schoollopen in de gemeente en meegeteld worden in de gegevens over de [schoolbevolking](#). Omgekeerd zijn er ook kinderen die wel in de officiële bevolkingcijfers voorkomen, maar die we niet terugvinden in de schoolpopulatie. Deze schoolbevolking telt immers enkel de kinderen die schoollopen in een school van de Franse of Vlaamse Gemeenschap. Dat verklaart de mogelijke verschillen tussen de gegevens over de officiële bevolking en die over de schoolbevolking (zie volgend punt).

4-1

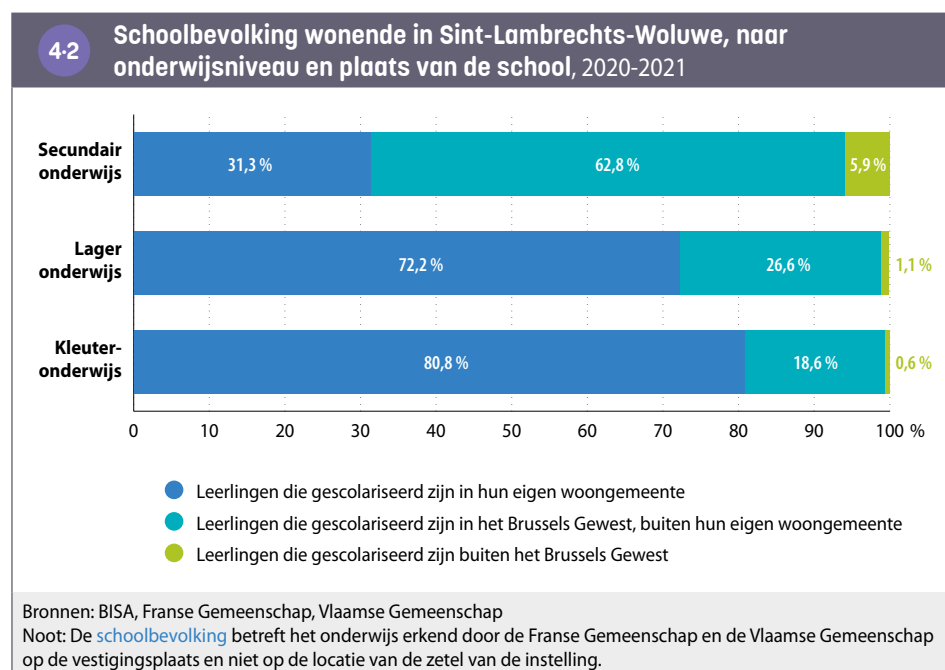
Evolutie van de bevolking van 3 tot en met 17 jaar, Sint-Lambrechts-Woluwe, 1 januari 2011-2021

Bronnen: BISA & Statbel (RR)

4.2. SCHOOLBEVOLKING: ONDERWIJSNIVEAU, PLAATS VAN DE SCHOOL EN ONDERWIJSVORM

Tijdens het schooljaar 2020-2021 waren respectievelijk 1.987, 3.243 en 3.165 in Sint-Lambrechts-Woluwe wonende leerlingen ingeschreven in het kleuter-, basis- en secundair onderwijs van een van de twee Gemeenschappen (Franse of Vlaamse)⁹. 81 % van de leerlingen ingeschreven in het kleuteronderwijs gaat naar een school in Sint-Lambrechts-Woluwe, tegenover 72 % van de leerlingen in het lager onderwijs en 31 % in het secundair onderwijs **4-2**.

Hoewel een deel van de leerlingen die in de gemeente wonen dus buiten de gemeente naar school gaat, zijn er ook bewegingen in de tegenovergestelde richting. 50 % van de leerlingen van de kleuterscholen in de gemeente woont namelijk elders. Dat geldt ook voor 59 % van de leerlingen die naar een basisschool in de gemeente gaan en voor 76 % van de leerlingen die naar een secundaire school gaan.

In vergelijking met het Brussels Gewest volgen de leerlingen in het secundair onderwijs die in Sint-Lambrechts-Woluwe wonen, vaker het algemeen onderwijs. Het technisch en vooral het beroepsonderwijs zijn minder sterk vertegenwoordigd. Zo volgt respectievelijk 41 %, 14 % en 7 % van de in Sint-Lambrechts-Woluwe wonende leerlingen in het secundair onderwijs algemeen, technisch en beroepsonderwijs, tegenover 33 %, 16 % en 11 % van de leerlingen op gewestelijk niveau **4-3**. Het aandeel leerlingen in het buitengewoon onderwijs (3,3 % van de leerlingen in het lager onderwijs en 3,2 % in het secundair onderwijs) ligt iets lager dan in het Gewest **4-3**.

4-3 Verdeling van de schoolbevolking in het leerplichtonderwijs (woonplaats) naar onderwijsniveau en onderwijsvorm, 2020-2021

	Sint-Lambrechts-Woluwe		Brussels Gewest
	Aantal	% in het niveau	% in het niveau
Kleuteronderwijs			
Gewoon kleuteronderwijs	1.974	99,3	99,2
Buitengewoon kleuteronderwijs	13	0,7	0,8
Totaal kleuteronderwijs	1.987	100	100
Lager onderwijs			
Gewoon lager onderwijs	3.136	96,7	95,6
Buitengewoon lager onderwijs	107	3,3	4,4
Totaal lager onderwijs	3.243	100	100
Secundair onderwijs			
Secundair onderwijs 1 ^{ste} graad	1.022	32,3	32,1
Secundair onderwijs 2 ^{de} en 3 ^{de} (en 4 ^{de} graad voor de Franse Gemeenschap)			
<i>Algemeen</i>	1.302	41,1	33,5
<i>Technisch</i>	454	14,3	16,4
<i>Kunst</i>	13	0,4	0,5
<i>Beroeps</i>	221	7,0	11,3
<i>Deeltijds Beroepssecundair Onderwijs (DBSO)</i>	39	1,2	1,6
Buitengewoon secundair onderwijs	101	3,2	3,5
Secundair DASPA en OKAN	13	0,4	1,1
Totaal secundair onderwijs	3.165	100	100

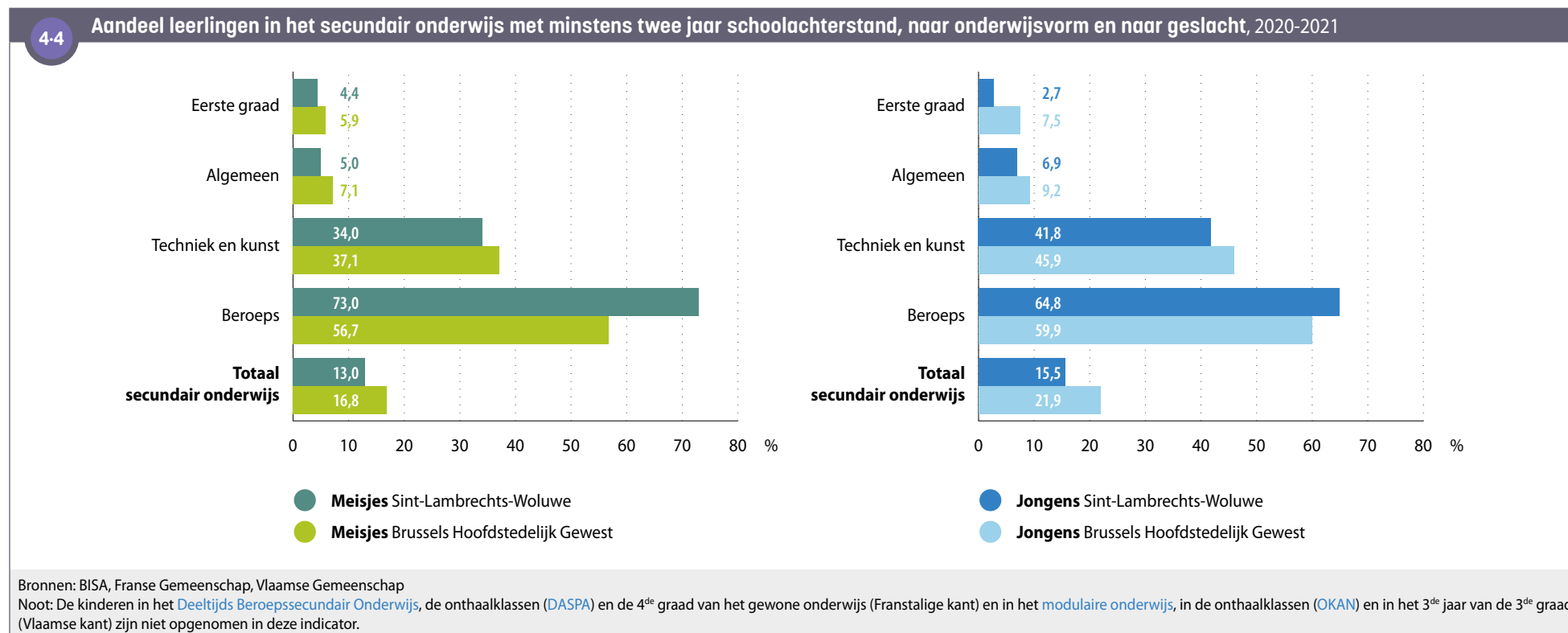
Bronnen: BISA, Franse Gemeenschap, Vlaamse Gemeenschap
 Noot: De gegevens van de Franse Gemeenschap en de Vlaamse Gemeenschap zijn per onderwijsvorm gegroepeerd.

⁹ Leerlingen die onderwijs volgen buiten de Gemeenschappen (Europese of internationale scholen, privé-scholen die niet officieel erkend zijn door een van de twee Gemeenschappen, thuisonderwijs), zijn dus niet meegeteld.

4.3. SCHOOLACHTERSTAND

14 % van de leerlingen in het secundair onderwijs die in Sint-Lambrechts-Woluwe wonen, heeft een schoolachterstand (van minstens twee jaar)¹⁰. Het aandeel leerlingen met een schoolachterstand (twee jaar of meer) hangt sterk samen met de onderwijsvorm, zowel in Sint-Lambrechts-Woluwe als op gewestelijk niveau. Het beroepsonderwijs vertoont het hoogste percentage leerlingen met een schoolachterstand, gevolgd door het technisch en kunstonderwijs en daarna het algemeen onderwijs. In het Gewest in zijn geheel zijn er meer jongens met een schoolachterstand dan meisjes, ongeacht de onderwijsvorm. In Sint-Lambrechts-Woluwe is het percentage meisjes met een achterstand in het beroepsonderwijs evenwel hoger dan dat van hun mannelijke tegenhangers.

Het aandeel leerlingen met een schoolachterstand in het secundair onderwijs (ongeacht de onderwijsvorm) is in Sint-Lambrechts-Woluwe beduidend kleiner dan in het Gewest. Als echter een onderscheid wordt gemaakt per onderwijsvorm en per graad, valt op dat het aandeel leerlingen met een achterstand in het beroepsonderwijs in Sint-Lambrechts-Woluwe groter is dan op gewestelijk niveau, in tegenstelling tot in de andere onderwijsvormen en de eerste graad ⁴⁻⁴.

¹⁰ Het betreft de schoolachterstand van de adolescenten die in Sint-Lambrechts-Woluwe wonen, ongeacht waar ze naar school gaan.

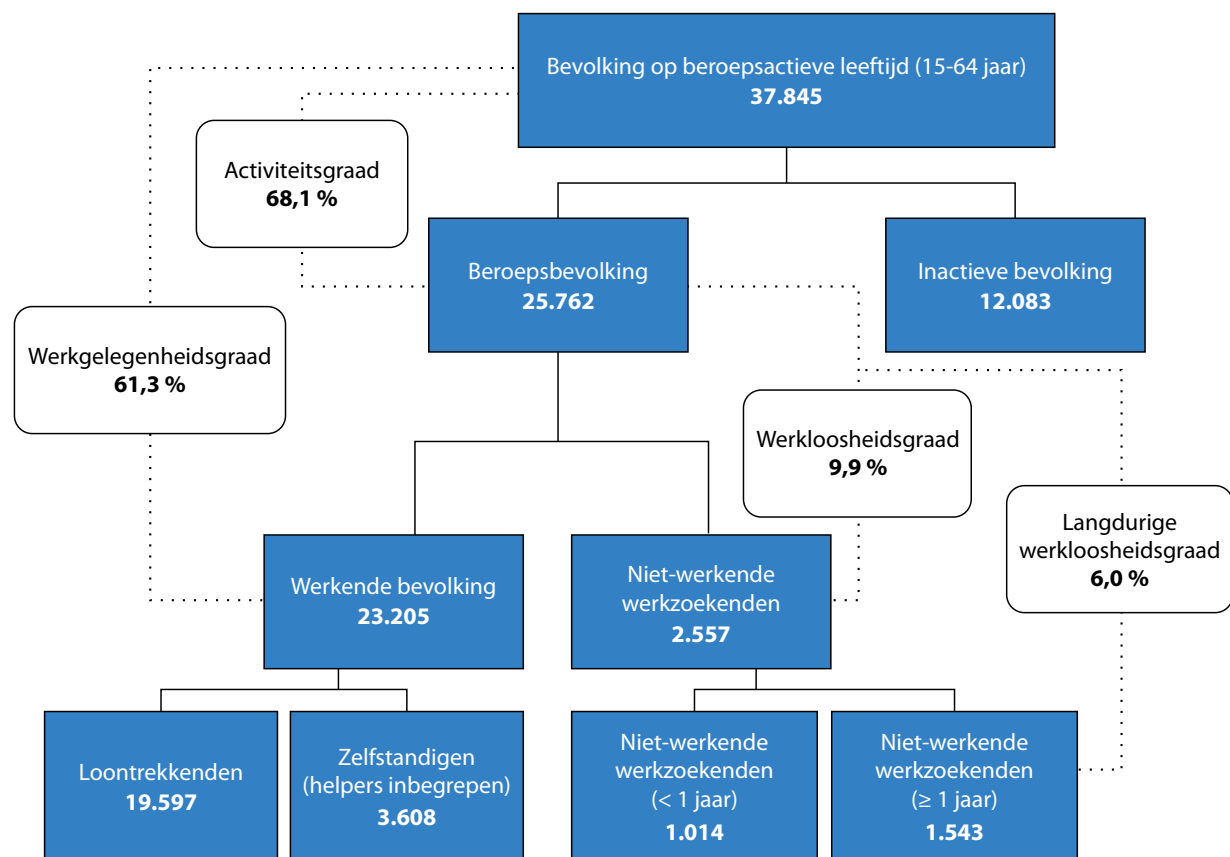
5. ARBEIDSMARKT

5-1

Structuur en voornaamste indicatoren van de bevolking op beroepsactieve leeftijd, Sint-Lambrechts-Woluwe, jaargemiddelde 2019

5.1. SOCIAAL-ECONOMISCHE POSITIE VAN DE BEVOLKING

In 2019 zijn 25.762 inwoners van Sint-Lambrechts-Woluwe actief op de arbeidsmarkt. Dat is iets meer dan twee derde van de 37.845 inwoners op beroepsactieve leeftijd (15-64 jaar). Ongeveer negen op de tien van hen heeft een job en een op de tien is bij Actiris ingeschreven als **niet-werkende werkzoekende** (NWWZ). Zes op de tien van die werklozen zijn sinds minstens een jaar werkloos **5-1**.

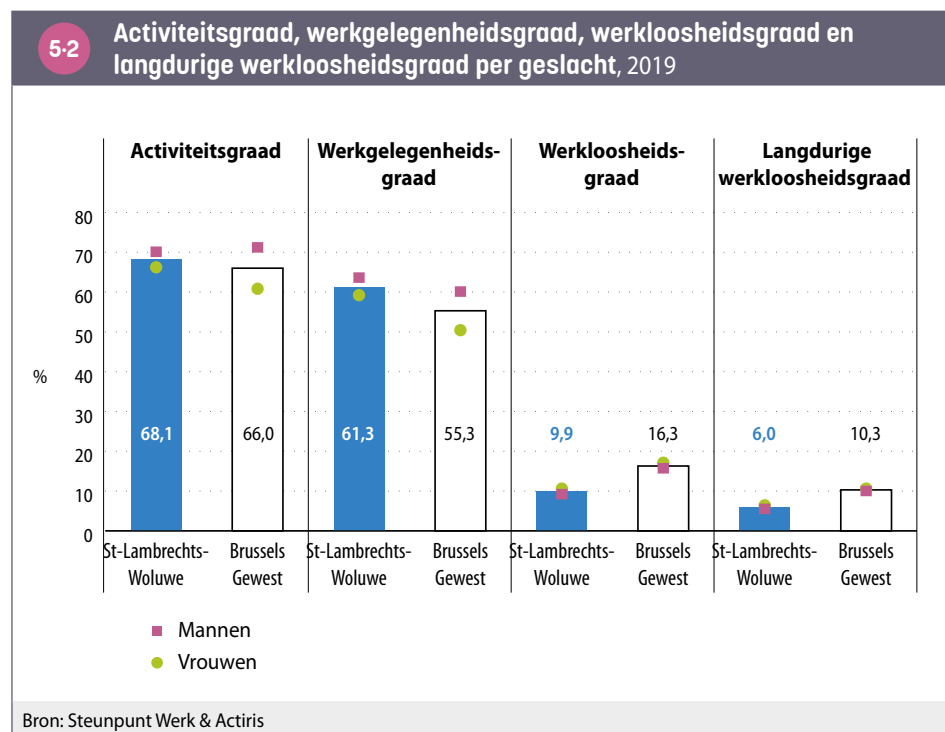
Bronnen: Steunpunt Werk, Actiris

Noot: De bevolking op beroepsactieve leeftijd is het gemiddelde van de bevolking op beroepsactieve leeftijd op 1 januari 2019 en die op 1 januari 2020.

5.2. ACTIVITEITS-, WERKGELEGENHEIDS- EN WERKLOOSHEIDSGRAAD

De **activiteitsgraad** (15-64 jaar) in Sint-Lambrechts-Woluwe is wat hoger dan op het gewestelijke niveau. Dit is te wijten aan een hogere activiteitsgraad van vrouwen in de gemeente dan in het Brussels Gewest. De activiteitsgraad voor mannen ligt dan weer iets lager dan in het Brussels Gewest. Binnen de **actieve bevolking** ligt de **werkloosheidsgraad** (totaal en langdurig)¹¹ beduidend lager in Sint-Lambrechts-Woluwe dan op gewestelijk niveau, zowel voor mannen als voor vrouwen. De **werkgelegenheidsgraad** ten slotte ligt hoger in Sint-Lambrechts-Woluwe dan in het Gewest als geheel, voor beide geslachten. Er is wel nog een verschil tussen mannen en vrouwen, maar dat is in Sint-Lambrechts-Woluwe kleiner.

In het algemeen is de **genderongelijkheid** in termen van activiteitsgraad en werkgelegenheid in Sint-Lambrechts-Woluwe minder uitgesproken dan op gewestelijk niveau **5-2**.

De **activiteitsgraad** van jongeren (15-24 jaar) is in Sint-Lambrechts-Woluwe lager dan op gewestelijk niveau, waarschijnlijk doordat meer jongeren hoger onderwijs volgen. Voor jongeren in Sint-Lambrechts-Woluwe die zich op de arbeidsmarkt begeven (**actieve bevolking** tussen 15 en 24 jaar), is de toegang tot de arbeidsmarkt niet vanzelfsprekend: hun **werkloosheidsgraad** bedraagt 20,5 %, wat niet veel lager is dan die in het Gewest (23,6 %). De **activiteitsgraad** in de leeftijdscategorieën 25-49 jaar en 50-64 jaar ligt hoger in Sint-Lambrechts-Woluwe dan in het Gewest, terwijl de werkloosheidsgraad duidelijk lager ligt **5-3**.

5-3 Voornaamste indicatoren van de bevolking op beroepsactieve leeftijd (15-64 jaar) naar leeftijdsgroep, 2019

	Activiteitsgraad (%)		Werkgelegenheidsgraad (%)		Werkloosheidsgraad (%)	
	Sint-Lambrechts-Woluwe	Brussels Gewest	Sint-Lambrechts-Woluwe	Brussels Gewest	Sint-Lambrechts-Woluwe	Brussels Gewest
15 - 24 jaar	18,6	25,1	14,8	19,2	20,5	23,6
25 - 49 jaar	79,6	77,0	72,8	65,3	8,6	15,1
50 - 64 jaar	73,9	69,2	65,4	57,0	11,5	17,6
Totaal	68,1	66,0	61,3	55,3	9,9	16,3

Bron: Steunpunt Werk

11 De langdurige **werkloosheidsgraad** komt overeen met het aandeel personen dat een jaar of langer werkloos is.

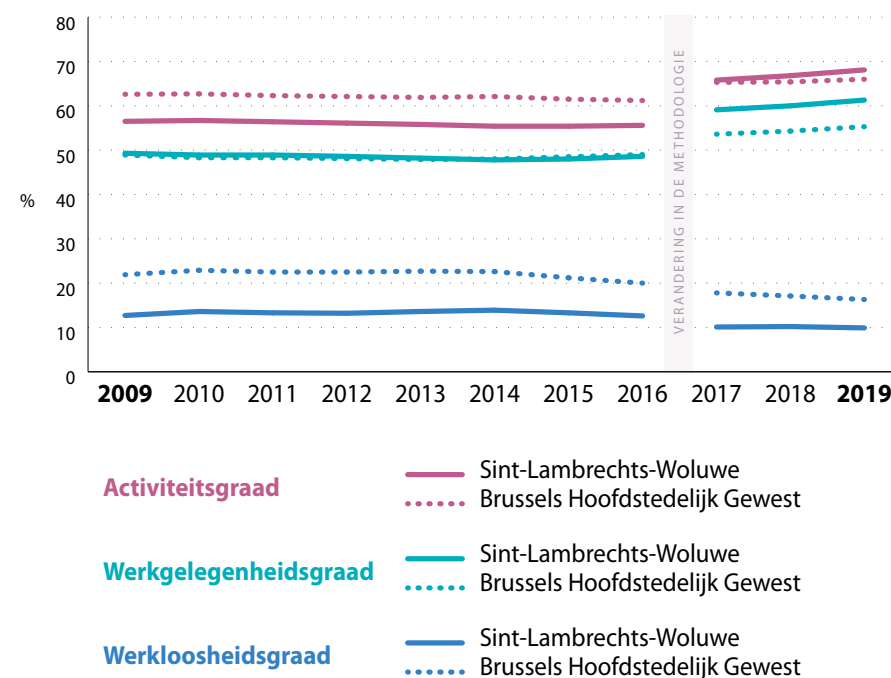
Wat de evolutie van de **activiteitsgraad** en de **werkgelegenheidsgraad** betreft, moet gewezen worden op de breuk in de cijferreeks in figuur 5-4: sinds 2017 worden ook de werknemers van Europese en internationale instellingen tot de beroepsbevolking gerekend, wat de activiteitsgraad en de werkgelegenheidsgraad omhoog trekt. Vóór 2017 waren er geen gedetailleerde statistieken over de werkgelegenheid in die instellingen en werden de personen in kwestie ten onrechte als inactief beschouwd. Als gevolg daarvan worden de werkgelegenheids- en activiteitsgraad tot 2016 onderschat en de werkloosheidsgraad overschat. Dat de personen die in die instellingen werken nu worden meegerekend, heeft een grote impact op de cijfers van Sint-Lambrechts-Woluwe. In 2021 werken 4.318 inwoners van de gemeente in Europese en internationale instellingen¹².

Los van deze breuk in de cijfers zijn de werkgelegenheids- en de activiteitsgraad in de gemeente tussen 2017 en 2019 licht gestegen.

Afgezien van het effect van de breuk in de cijferreeks op de **werkloosheidsgraad** (zie hierboven), is deze in het Brussels Gewest vanaf 2015 gedaald. Deze daling is evenwel kleiner in Sint-Lambrechts-Woluwe. De daling van de werkloosheid op gewestelijk niveau is te wijten aan een aantal factoren, waaronder een verbetering van de economische activiteit in heel het land en bepaalde tewerkstellingsmaatregelen in het Gewest. Deze daling komt echter ook door de strengere voorwaarden voor de toegang tot inschakelingsuitkeringen (federale maatregelen). Dat verklaart deels de sterkere daling van de werkloosheid onder jongeren. Sinds 2015 zijn de inschakelingsuitkeringen beperkt tot drie jaar. Er zijn ook andere, meer beperkende voorwaarden ingevoerd (met betrekking tot leeftijd, diploma en wachttijden). Die grotere beperking van de RVA-uitkeringen wordt gedeeltelijk weerspiegeld in het aantal inschrijvingen bij Actiris (geen inschrijving of schrapping). Het effect van die hervormingen op het totale werkloosheidscijfer in Sint-Lambrechts-Woluwe is echter gering en is meer uitgesproken in de armere gemeenten.

5-4

Evolutie van de werkloosheidsgraad, werkgelegenheidsgraad en activiteitsgraad, jaargemiddelde 2009-2019

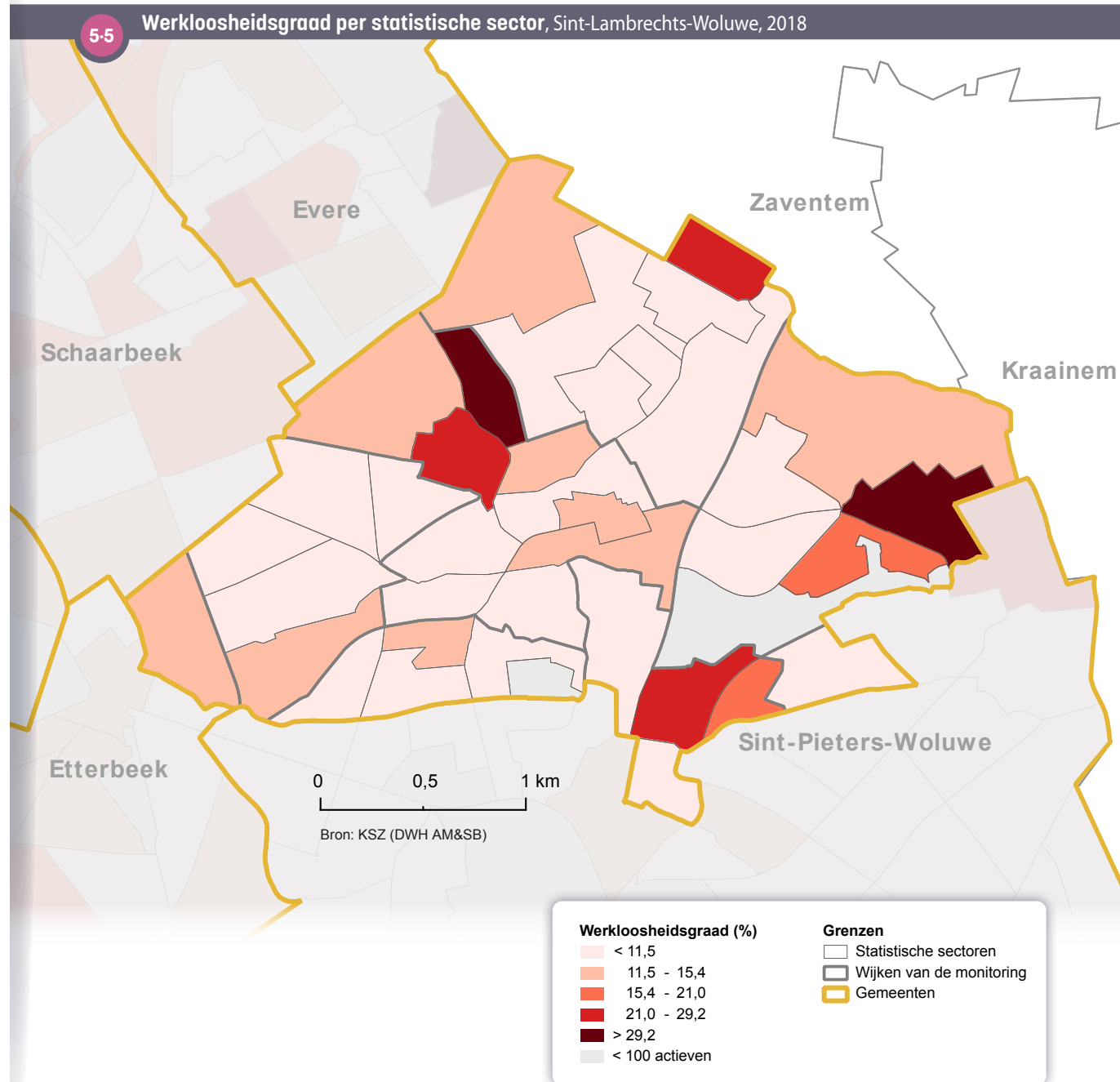

Bron: Steunpunt Werk

Noot: Sinds 2017 worden ook de werknemers van Europese en internationale instellingen tot de beroepsbevolking gerekend. Vóór 2017 waren er geen gedetailleerde statistieken over de werkgelegenheid in deze instellingen en werden deze mensen ten onrechte als inactief beschouwd. Als gevolg daarvan worden tot 2016 de **werkgelegenheids-** en **activiteitsgraad** onderschat en wordt de **werkloosheidsgraad** overschat.

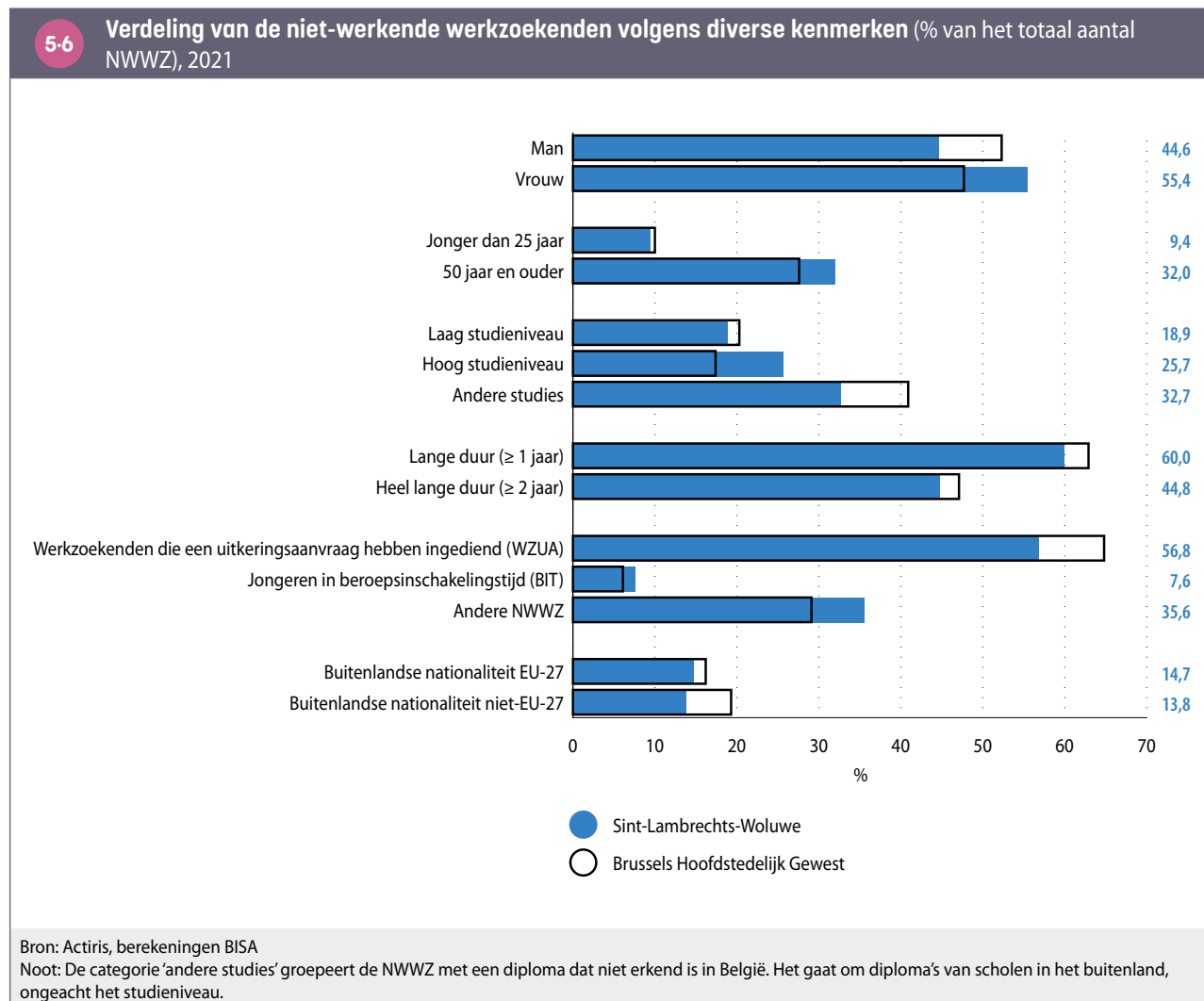
12 Bron: BISA. Militairen en werknemers onder Belgisch contract (onderworpen aan socialezekerheidsbijdragen) zijn niet in dit aantal inbegrepen.

De algemene cijfers verhullen bepaalde ongelijkheden binnen de gemeente 5.5. Hoewel het werkloosheidscijfer in de meeste statistische sectoren in de gemeente minder dan 15 % bedraagt, ligt het in sommige sectoren hoger, met name binnen de sectoren met een groot aandeel sociale woningen (zie hoofdstuk 9, Huisvesting). Dit betreft meerdere sectoren, waaronder de wijk Kapelleveld en bepaalde delen van de wijk Roodebeek-Sterrenbeelden. De werkloosheidscijfers zijn het hoogst (ongeveer 30 %) in de sector Kapelleveld-Noordoost (wijk Kapelleveld) en de sectoren Tweehuizen en Roodebeekpark (wijk Roodebeek-Sterrenbeelden). De werkloosheidscijfers in die sectoren liggen ongeveer 10 keer hoger dan in de sectoren met de laagste cijfers, zoals Populierenhof. Een uitzondering vormt de sector Hof ten Berg-Noord in de wijk Gulledelle, in het noorden van de gemeente, die ook een hoger werkloosheidspercentage heeft. Dit is ook zo in de sectoren Kanselarij en Grootveld in het zuiden, in de wijk Woluwelaan.

5.3. PROFIEL VAN DE NIET-WERKENDE WERKZOEKENDEN

Het profiel van de *niet-werkende werkzoekenden* (NWWZ) – ingeschreven bij Actiris – in Sint-Lambrechts-Woluwe verschilt van het profiel op gewestelijk niveau ⁵⁻⁶. Het belangrijkste verschil betreft het niveau van het diploma: verhoudingsgewijs zijn er meer NWWZ met een diploma hoger onderwijs in Sint-Lambrechts-Woluwe dan in het Brussels Gewest als geheel. Het aandeel NWWZ van wie het diploma niet erkend wordt in België ('Andere studies'), ligt beduidend lager in Sint-Lambrechts-Woluwe. Daarnaast zijn er meer vrouwen, 50-plussers en personen met de Belgische nationaliteit onder de NWWZ in Sint-Lambrechts-Woluwe dan in het Gewest. Ook is de werkloosheid minder vaak van langdurige aard in Sint-Lambrechts-Woluwe dan in het Brussels Gewest. Tot slot is het aandeel van 'andere NWWZ'¹³ aanzienlijk hoger dan voor het Gewest (in tegenstelling tot het aandeel werkzoekenden met een werkloosheidsuitkering). Dat kan gedeeltelijk worden verklaard door het relatief hoge percentage OCMW-gebruikers dat bij Actiris is ingeschreven in Sint-Lambrechts-Woluwe.

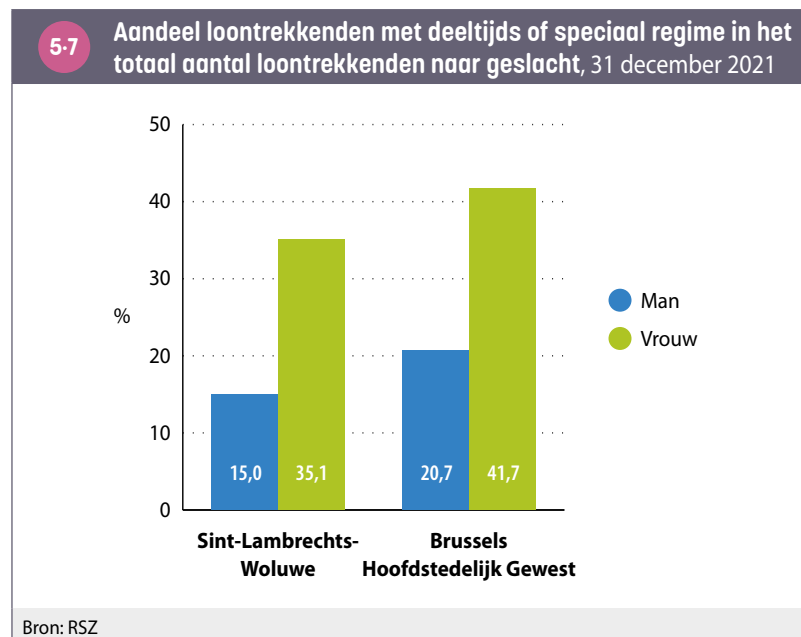
¹³ Deze categorie omvat dus personen die wachten op een beslissing van de RVA over hun recht op een werkloosheidsuitkering, personen die een leefloon ontvangen en personen die helemaal geen vervangingsinkomen hebben.

5.4. KENMERKEN VAN DE LOONTREKKENDEN IN SINT-LAMBRECHTS-WOLUWE

In 2019 zijn 19.597 inwoners van Sint-Lambrechts-Woluwe loontrekkende. 13 % van hen werkt in de gemeente waar zij wonen, en 87 % werkt daarbuiten¹⁴. In tegenstelling tot het volgende hoofdstuk ("Economische activiteit"), waar er dieper wordt ingegaan op de loontrekkenden die in Sint-Lambrechts-Woluwe werken, richt dit hoofdstuk zich op de kenmerken van de loontrekkenden die in Sint-Lambrechts-Woluwe wonen.

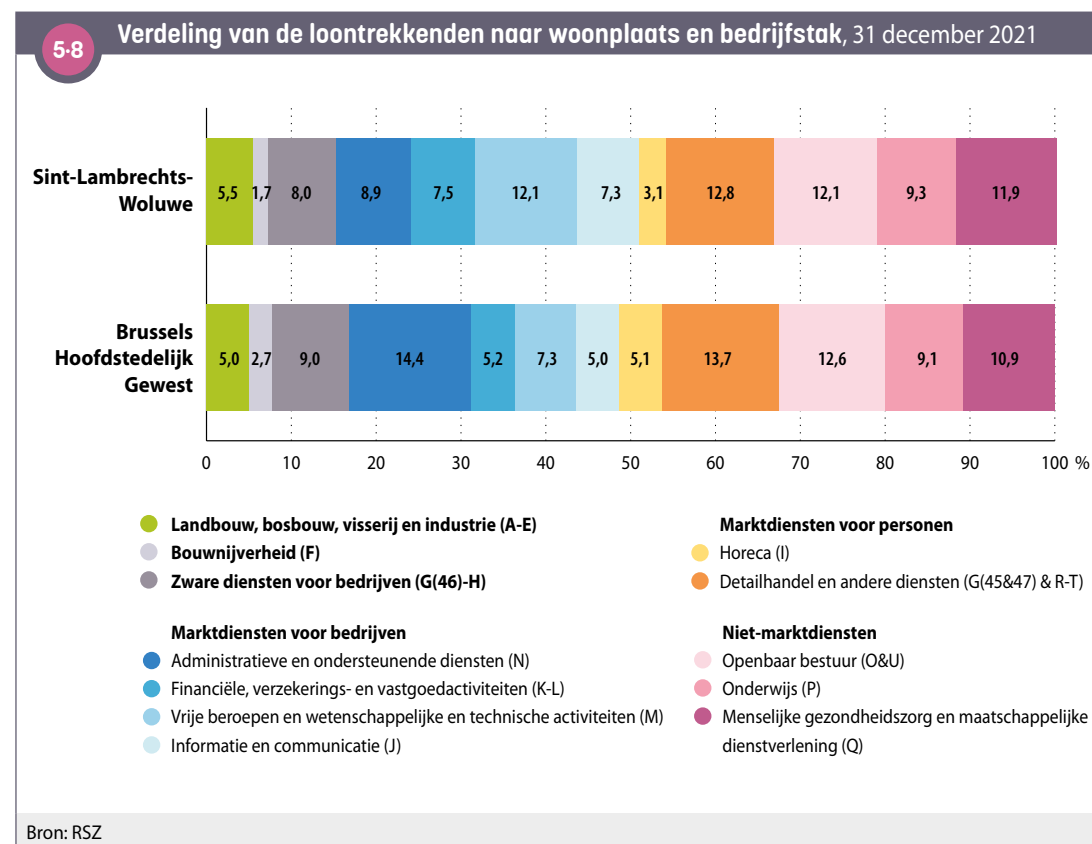
Deeltijdse loontrekkenden

In het algemeen werken vrouwen, zowel in Sint-Lambrechts-Woluwe als in het hele Gewest, veel vaker deeltijds dan mannen. In Sint-Lambrechts-Woluwe wordt er door de inwoners minder deeltijds gewerkt dan in het Brussels Gewest, en dat bij beide geslachten: 15 % van de mannelijke loontrekkenden en 35 % van de vrouwelijke loontrekkenden werkt deeltijds, tegenover respectievelijk 21 % en 42 % voor het Gewest als geheel **5-7**.

Activiteitssectoren van de loontrekkenden in Sint-Lambrechts-Woluwe

In vergelijking met de gewestelijke verdeling zijn de loontrekkenden in Sint-Lambrechts-Woluwe verhoudingsgewijs sterker vertegenwoordigd in de sector vrije beroepen, wetenschappelijke en technische activiteiten, evenals – in mindere mate – de financiële, verzekerings- en vastgoedsector en de informatie- en communicatiesector. Daartegenover staat dat de loontrekkenden in Sint-Lambrechts-Woluwe in vergelijking met de gewestelijke verdeling relatief minder aanwezig zijn in onder andere de **administratieve en ondersteunende diensten**, de horeca en de bouw **5-8**. Internationale werknemers – werkzaam bij Europese en internationale instellingen – zijn talrijk in de gemeente, maar niet in deze cijfers opgenomen.

6. ECONOMISCHE ACTIVITEIT

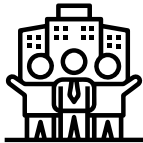
6-1

Beschrijving van de economische activiteiten in Sint-Lambrechts-Woluwe, 2019

4.756

maatschappelijke zetels, btw-plichtig

1.489

lokale vestigingseenheden

25.088

werknemers

3.971

zelfstandigen

403

werknemers in de internationale instellingen

6.1. ALGEMENE SITUATIE

In 2019 zijn er 4.756 **maatschappelijke zetels** van btw-plichtige ondernemingen en 1.489 **vestigingseenheden** (exploitatiezetels van ondernemingen met ten minste één bij de RSZ aangegeven loontrekkende)¹⁵ op het grondgebied van Sint-Lambrechts-Woluwe. Die ondernemingen hebben 25.088 personen in dienst (die in de gemeente werken, maar er niet noodzakelijk wonen). Daarnaast zijn er 3.971 zelfstandigen actief in Sint-Lambrechts-Woluwe¹⁶ 6-1. Tot slot zijn op het grondgebied van Sint-Lambrechts-Woluwe 403 jobs verbonden aan Europese en internationale instellingen.

15 Het aantal **maatschappelijke zetels** van btw-plichtige bedrijven is bijna altijd hoger dan het aantal **vestigingseenheden** binnen een gemeente. Dat komt doordat de statistieken van de btw-plichtige bedrijven ook ondernemingen bevatten die geen werknemers aangeven bij de RSZ, zoals het geval is voor een groot aantal zelfstandigen. Deze bedrijven zonder werknemers zijn niet opgenomen in de statistieken van de lokale vestigingseenheden.

16 Een bedrijf kan gekoppeld zijn aan een rechtspersoon (nv, bvba, coöperatie) of een natuurlijke persoon (een zelfstandige). Een **maatschappelijke zetel** is de centrale vestiging van een bedrijf (de enige als het bedrijf 1 vestiging heeft, de plaats waar de jaarbalans wordt opgemaakt als het er meerdere heeft). De statistieken tellen het aantal bedrijven met een btw-nummer. Niet alle bedrijven hebben een btw-nummer, de vrije beroepen zijn bijvoorbeeld niet btw-plichtig. Het aantal **zelfstandigen** komt overeen met het aantal inschrijvingen van het RSVZ. Dat aantal omvat in principe alle zelfstandigen, ook de helpers.

6.2. DE SPECIFIEKE ECONOMISCHE KENMERKEN VAN SINT-LAMBRECHTS-WOLUWE

In vergelijking met het gehele Brussels Gewest hebben de jobs in Sint-Lambrechts-Woluwe de volgende kenmerken 6-2:

- De zelfstandigen zijn in dezelfde verhouding vertegenwoordigd als op schaal van het Brussels Gewest.
- De arbeiders en ambtenaren zijn verhoudingsgewijs veel minder talrijk dan in het Brussels Gewest als geheel, in tegenstelling tot de bedienden.
- Er zijn relatief meer vrouwelijke dan mannelijke loontrekkenden.

6-2

Kenmerken van de werkenden, naar werkplaats, 2019

	Sint-Lambrechts-Woluwe	Brussels Gewest
Aandeel van de zelfstandigen bij de werkenden	13,7 %	13,2 %
Verdeling van de arbeid in loondienst volgens statuut		
Aandeel arbeiders	13,8 %	20,1 %
Aandeel bedienden	77,5 %	61,9 %
Aandeel ambtenaren	8,7 %	17,9 %
Verdeling van de loontrekkenden naar geslacht		
Aandeel vrouwen	61,9 %	51,2 %
Aandeel mannen	38,1 %	48,8 %
Bronnen: Steunpunt Werk, RSZ; berekeningen BISA Noot: de gegevens met betrekking tot statuut en geslacht hebben betrekking op de loontrekkenden zoals geteld door de RSZ.		

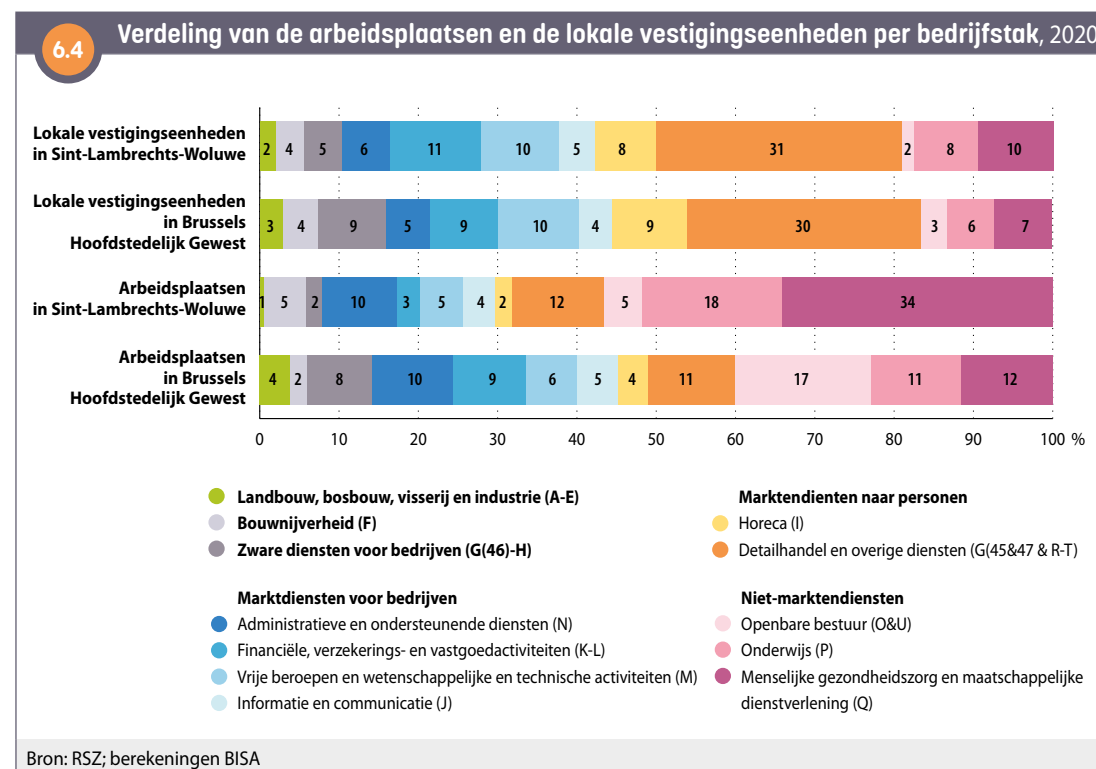
Wat de kenmerken van het bedrijfsleven in Sint-Lambrechts-Woluwe betreft, huisvest de gemeente relatief minder bedrijven dan het Brussels Gewest in zijn geheel, zowel qua [maatschappelijke zetels](#) als qua [vestigingseenheden](#). De [indicator van de ondernemingsdynamiek](#), die het verschil meet tussen de oprichting en de stopzetting van ondernemingen in de loop van een jaar, ligt evenwel hoger in Sint-Lambrechts-Woluwe dan in het Brussels Gewest in zijn geheel [6.3](#):

Zowel de zeer kleine ondernemingen (minder dan 5 loontrekkenden) als de grote ondernemingen (50 tot 199 loontrekkenden) zijn licht oververtegenwoordigd in Sint-Lambrechts-Woluwe in vergelijking met het Gewest als geheel, in tegenstelling tot de middelgrote ondernemingen.

6.3 Beschrijving van de ondernemingen, 2020		
	Sint-Lambrechts-Woluwe	Brussels Gewest
Aantal maatschappelijke zetels voor 1.000 inwoners	84,6	92,9
Aantal lokale vestigingseenheden voor 1.000 inwoners	24,8	30,9
Indicator van de ondernemingsdynamiek	4,4 %	2,9 %
Aandeel lokale vestigingseenheden:		
van 1 tot 4 werknemers	65,8 %	64,8 %
van 5 tot 9 werknemers	14,2 %	14,6 %
van 10 tot 49 werknemers	14,1 %	15,6 %
van 50 tot 199 werknemers	4,5 %	3,7 %
van meer dan 200 werknemers	1,3 %	1,3 %
Bronnen: RSZ, Statbel, BISA; berekeningen BISA		

Het specifieke profiel van de personen die in Sint-Lambrechts-Woluwe werken, wordt hoofdzakelijk verklaard door de sectorale specialisaties van de gemeente [6.4](#):

- De sector menselijke gezondheidszorg en maatschappelijke dienstverlening is de belangrijkste sector van de gemeente in termen van aantal jobs, met een derde van de banen (tegenover ca. 10 % op gewestelijk niveau). Dat wordt grotendeels verklaard door de aanwezigheid van de Cliniques universitaires Saint-Luc op het gemeentelijk grondgebied. Dat verklaart mee de oververtegenwoordiging van vrouwen onder de loontrekkenden die in de gemeente werken.
- Door de aanwezigheid van talrijke instellingen voor middelbaar en hoger onderwijs (bijvoorbeeld de faculteit geneeskunde van de UCLouvain) is onderwijs een specialisatie van de gemeente, wat gedeeltelijk het aandeel vrouwelijke loontrekkenden verklaart.
- De bouwsector lijkt ook oververtegenwoordigd in termen van aantal jobs in vergelijking met het Gewest. Dat valt te verklaren door de aanwezigheid van maatschappelijke zetels zoals die van Besix.
- De financiële, verzekerings- en vastgoedsector oververtegenwoordigd in termen van vestigingen, maar ondervertegenwoordigd in termen van het aantal jobs.
- Bepaalde sectoren zijn ondervertegenwoordigd in de gemeente wat betreft het aantal jobs, maar ook wat betreft het aantal vestigingen, met name de openbare besturen en de [zware diensten voor bedrijven](#).

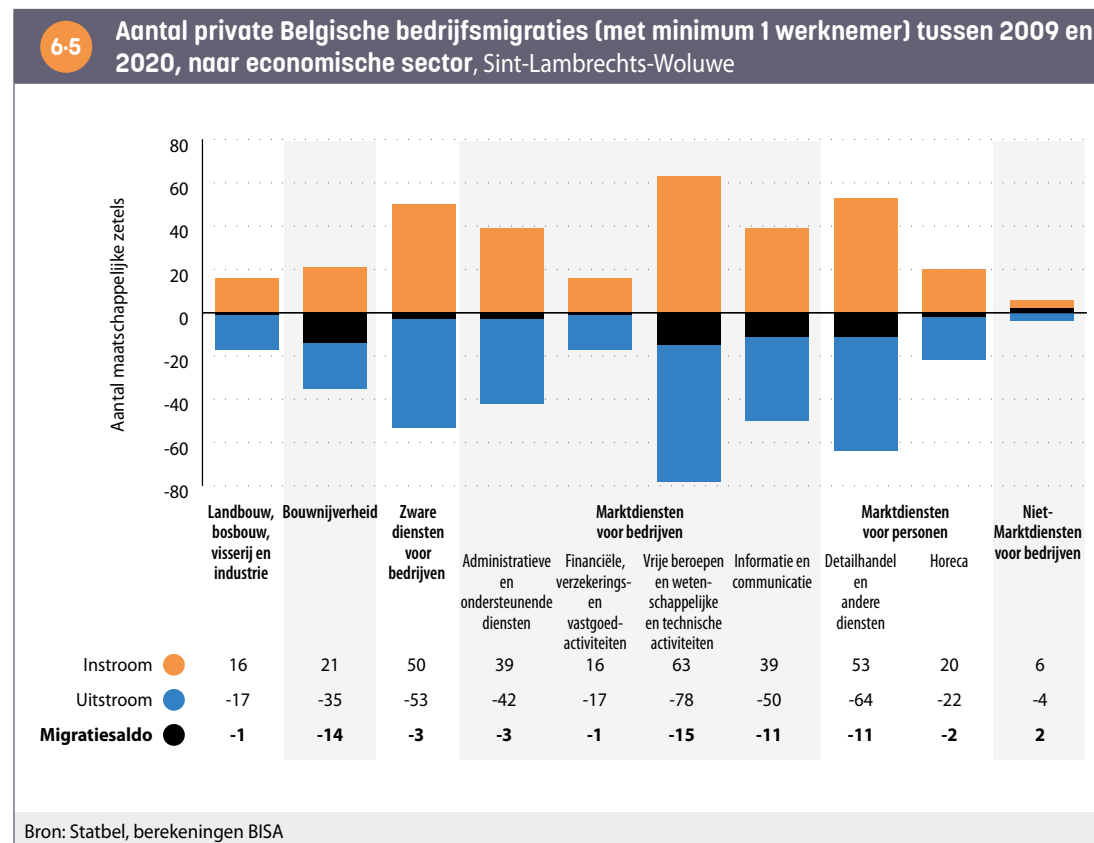
6.3. BEDRIJFSMIGRATIES

Tussen 2009 en 2020 is het **saldo van de bedrijfsmigraties** in Sint-Lambrechts-Woluve negatief. De gemeente heeft bedrijven verloren door de migratie van **maatschappelijke zetels** van Belgische privébedrijven met minstens één werknemer¹⁷. In de periode 2009-2020 hebben zich 323 bedrijven gevestigd in Sint-Lambrechts-Woluve en hebben er 382 de gemeente verlaten.

De migratiesaldo's van bedrijven in Sint-Lambrechts-Woluve zijn negatief voor alle activiteitensectoren, met uitzondering van de non-profitdiensten voor personen. De meest negatieve saldi worden vastgesteld bij de vrije beroepen en wetenschappelijke en technische activiteiten, de bouw, de informatie- en communicatiesector en de sector **detailhandel en andere diensten** 6-5.

Als de migraties van bedrijven in Sint-Lambrechts-Woluve worden uitgesplitst naar het gewest van herkomst of bestemming (opnieuw voor de periode 2009-2020), vertoont de gemeente:

- een negatief migratiesaldo voor de migraties uit of naar Vlaanderen en Wallonië (-44 bedrijven, of -5 per 1000);
- een negatief migratiesaldo uit of naar de 18 andere Brusselse gemeenten (-15 bedrijven, of -2 per 1000).

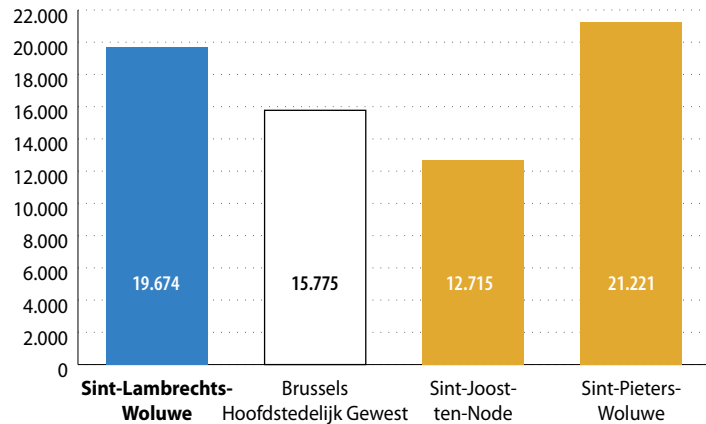
¹⁷ De analyse van de migratie is gebaseerd op de intergemeentelijke verplaatsingen van de **maatschappelijke zetels** van Belgische privébedrijven met ten minste één werknemer over de periode 2009-2020 (zie Focus nr. 54 en 55 van het BISA voor meer methodologische details).

7. INKOMENS

7.1. FISCALE INKOMENS

Op basis van de [fiscale statistieken](#) en rekening houdend met de samenstelling van de huishoudens, bedraagt het [mediaan equivalent inkomen per inwoner na belastingen](#)¹⁸ in 2019 19.674 euro in Sint-Lambrechts-Woluwe, wat 25 % hoger ligt dan de Brusselse mediaan¹⁹. Dat mediaan inkomen is het laagst in de gemeente Sint-Joost-ten-Node en het hoogst in Sint-Pieters-Woluwe [7-1](#).

7-1 Mediaan equivalent inkomen na belastingen per inwoner, in euro's, inkomens 2019

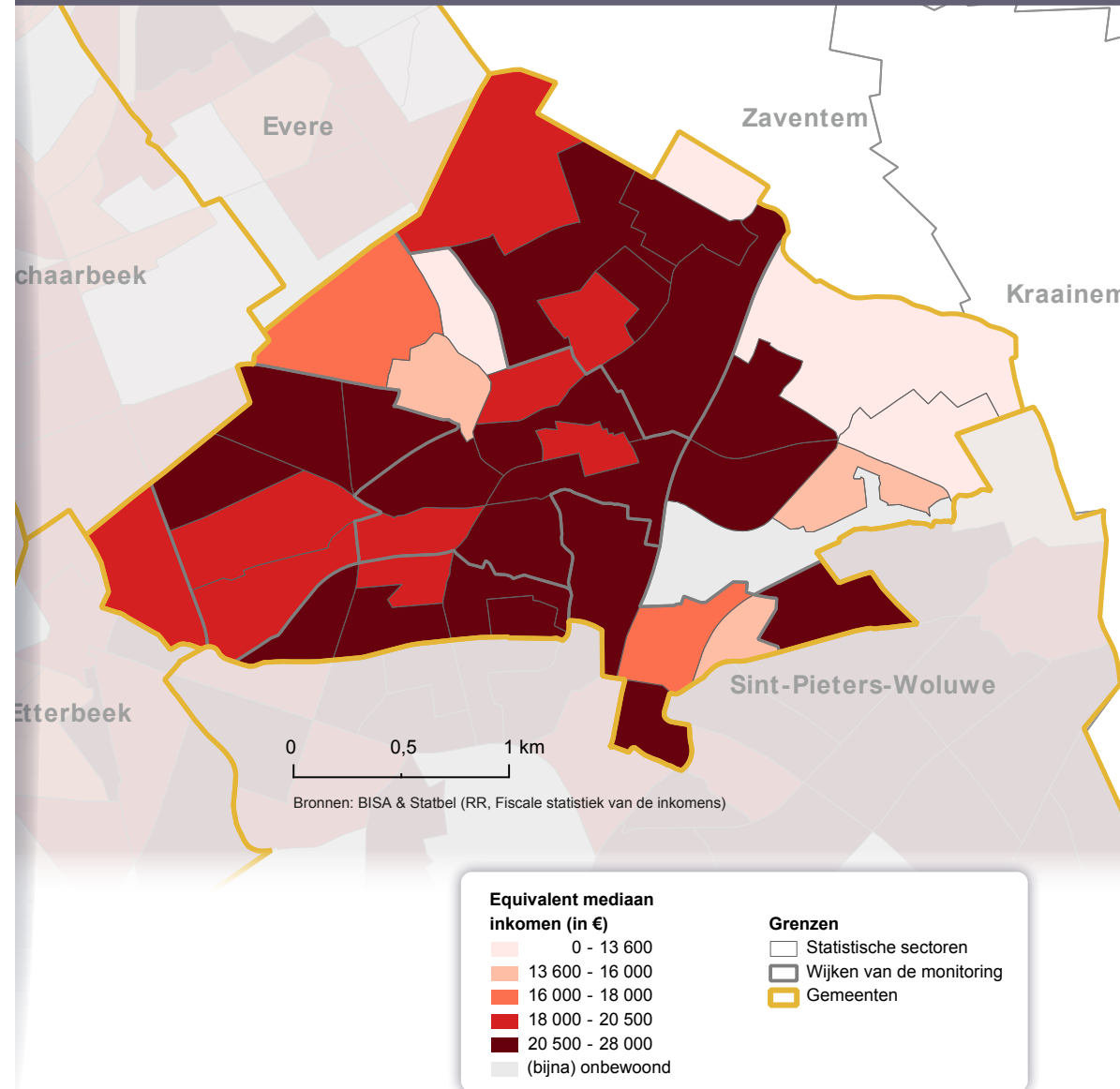
Bronnen: BISA & Statbel (RR, Fiscale statistiek van de inkomens)

18 In dit hoofdstuk worden de termen 'mediaan inkomen' of 'mediaan equivalent inkomen' door elkaar gebruikt om te verwijzen naar het 'mediaan equivalent inkomen per inwoner na belastingen'.

19 Aangezien bijna één op de vijf werkenden in Sint-Lambrechts-Woluwe in een internationale instelling werkt en hun inkomen, dat over het algemeen hoog is, niet kan worden meegerekend, is de reële kloof met de gewestelijke mediaan waarschijnlijk nog groter.

7-2

Mediaan equivalent inkomen na belastingen per inwoner per statistische sector, Sint-Lambrechts-Woluwe, in euro's, inkomens 2019

Er zijn grote verschillen in de **mediane equivalente inkomens na belastingen** op het grondgebied van Sint-Lambrechts-Woluwe **7-2**. Heel wat **statistische sectoren** in Sint-Lambrechts-Woluwe behoren tot de meest welvarende in het Brussels Gewest, met mediane **inkomens** van meer dan € 20.500 per jaar. Vlakbij deze welvarende sectoren hebben bepaalde sectoren, vaak met sociale woningen, evenwel een mediaan inkomen dat ver onder het gemeentelijke en zelfs het gewestelijke mediane inkomen ligt. De inkomens zijn bijzonder laag (minder dan € 13.600 per jaar) in de volgende sectoren: Saint-Luc (grotendeels bewoond door studenten) en Kapelleveld-Noordoost, Hof ten Berg-Noord en Tweehuizen. Ze zijn ook erg laag (tussen € 13.600 en € 16.000) in de sectoren Roodebeekpark, Kanselarij en Kapelleveld-Zuid.

Kaart **7-3** toont de evolutie van de inkomens in reële termen²⁰ per **statistische sector** tussen 2009 en 2019 in het Brussels Gewest. In het algemeen stijgt het mediaan equivalent inkomen in de **eerste kroon**, in het bijzonder langs het kanaal in de **arme sikkel** (hoewel dat een van de meest achtergestelde gebieden van de hoofdstad blijft). Er is ook een toename in veel welvarende sectoren, vooral in het zuidoostelijke kwadrant van de **tweede kroon** (waarvan Sint-Lambrechts-Woluwe deel uitmaakt). Omgekeerd zien we een inkomensdaling in veel **statistische sectoren** in de tweede kroon, in het bijzonder in het noordwesten van het Gewest, maar ook in heel wat sectoren met sociale huisvesting²¹.

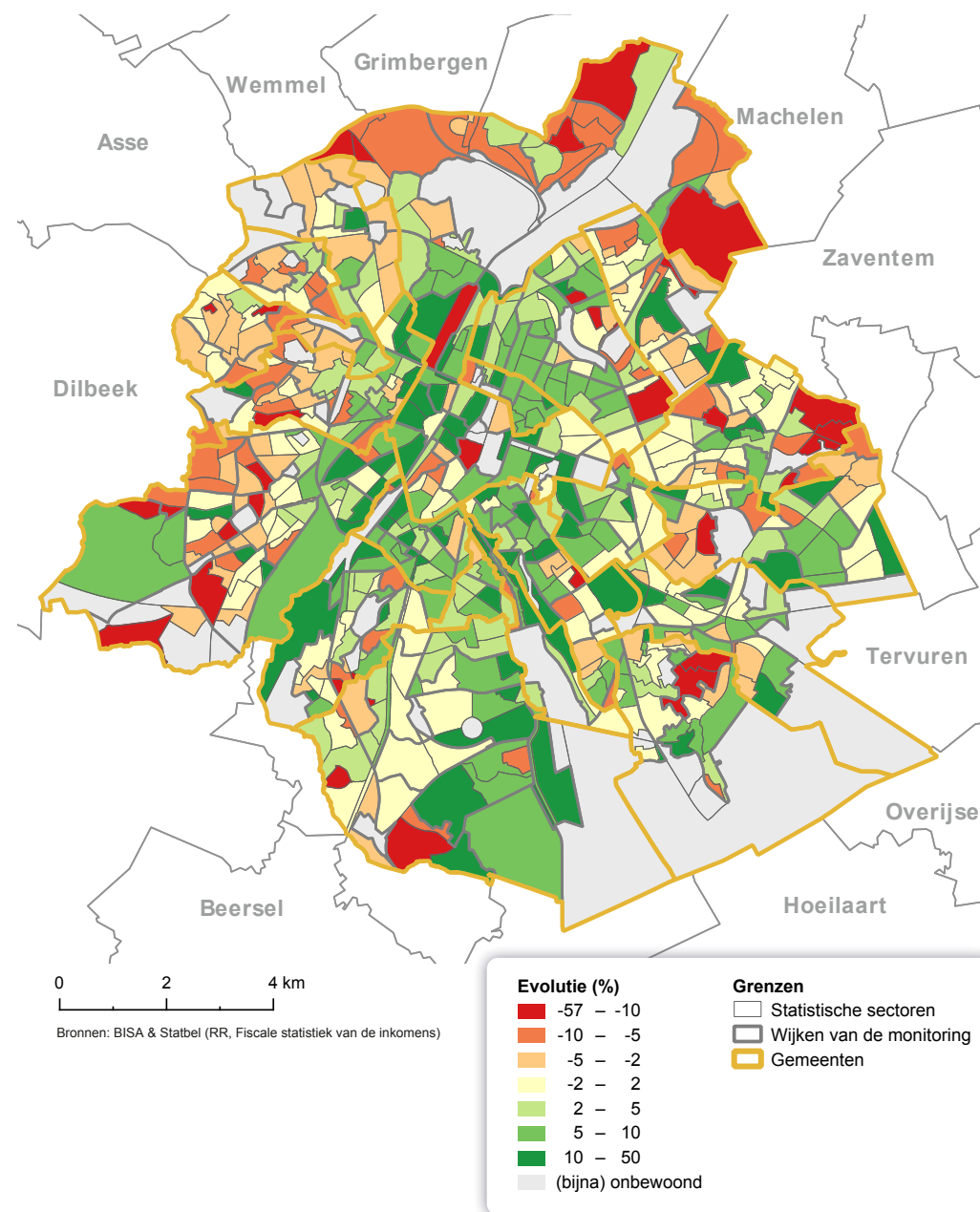
In Sint-Lambrechts-Woluwe is de evolutie van het mediaan inkomen op het niveau van de **statistische sectoren** zeer uiteenlopend. Er zijn even veel sectoren waarin het mediane inkomen is gestegen, gedaald of gestagneerd. In het oosten van de gemeente (voorbij de Woluwelaan) daalt het mediaan inkomen in de meeste statistische sectoren. Die daling is vooral uitgesproken in de sectoren die voornamelijk bestaan uit sociale woningen (Grootveld, Kapelleveld-Noordoost en Kapelleveld-Zuid) en in de sector Saint-Luc, waar zich de universitaire klinieken en een groot aantal studentenwoningen bevinden. Slechts drie sectoren in het oosten van Woluwe vormen een uitzondering, met matige (Kanselarij en Klakkedelle) of sterke (Bronnen) stijgingen. In de noordelijke en westelijke sectoren van de gemeente is het mediane inkomen over het algemeen stabiel gebleven. Het is evenwel gestegen in de meeste sectoren in het centrum van de gemeente, met onder meer een beduidende stijging in de sector Roodebeek. In het noordwesten zijn de inkomsten gedaald, vooral in de sector Roodebeekpark en, in mindere mate, in de sector Sterrenbeelden (met veel sociale woningen).

²⁰ Het betreft de evolutie van de reële inkomens of bij constante prijzen, dus met neutralisatie van de impact van de inflatie.

²¹ Zie BISA (2021) voor meer informatie over deze evoluties.

7-3

Evolutie van het mediaan equivalent inkomen na belastingen per inwoner per statistische sector, Brussels Hoofdstedelijk Gewest, in %, inkomens 2009-2019

Deze inkomensevoluties in een [statistische sector/wijk](#) kunnen het gevolg zijn van een verandering in het inkomen van inwoners die gedurende heel de periode ter plaatse zijn gebleven, maar ook van bewegingen van de bevolking (migratie, geboorten en sterfgevallen) en de evolutie van de kenmerken hiervan.

De mate van **inkomensongelijkheid**, gemeten aan de hand van de [Gini-coëfficiënt](#), is groter in Sint-Lambrechts-Woluwe dan het gemiddelde van de 19 gemeenten [7.4](#).

7.4 Gini-coëfficiënt op basis van het equivalent inkomen per persoon, inkomens 2019		
	Sint-Lambrechts-Woluwe	Gemiddelde van de 19 Brusselse gemeenten
Gini-coëfficiënt – Totaal belastbaar inkomen per persoon	0,43	0,41
Gini-coëfficiënt – Inkomen na belastingen per persoon	0,36	0,33

Bronnen: BISA & Statbel (RR, Fiscale statistiek van de inkomens)

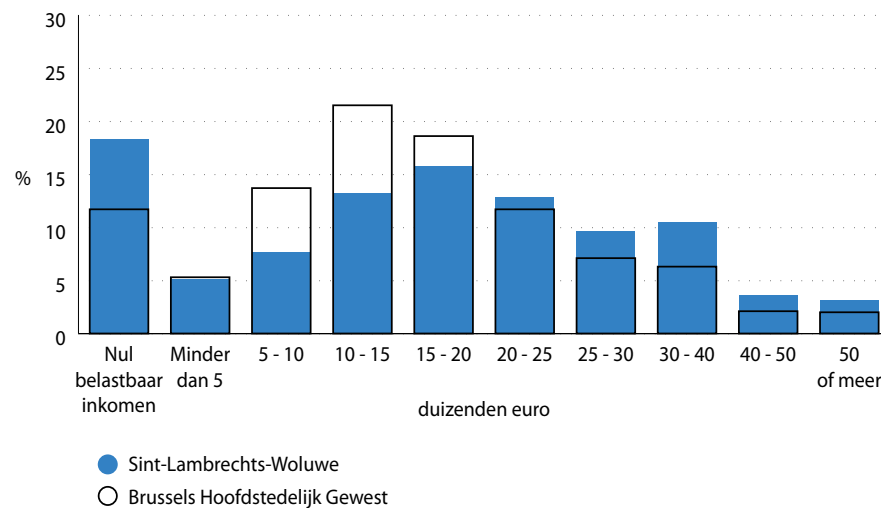
Personen met een [equivalent inkomen na belastingen](#) in de inkomensklassen boven 20.000 euro zijn sterker vertegenwoordigd in Sint-Lambrechts-Woluwe dan op gewestelijk niveau. Die oververtegenwoordiging is vooral uitgesproken voor inkomens tussen 30.000 en 40.000 euro. Personen met een laag of middelmatig equivalent inkomen (klassen van 5.000 tot 20.000 euro) zijn daarentegen ondervertegenwoordigd in Sint-Lambrechts-Woluwe in vergelijking met het Gewest, in het bijzonder in de klassen van 5.000 tot 15.000 euro [7.5](#).

Het aandeel van de bevolking dat leeft in een huishouden met een totaal netto belastbaar inkomen dat nul bedraagt, is aanzienlijk groter in Sint-Lambrechts-Woluwe dan in het Brussels Gewest. De aangiften waarvan het totaal netto belastbaar inkomen nul is, zijn van personen met vrijgestelde inkomens of die geen enkel inkomen aangeven aan de personenbelasting. Het kan gaan om personen met niet-belastbare sociale uitkeringen (zoals het leefloon en tegemoetkomingen voor personen met een handicap), internationale ambtenaren, bepaalde studenten enz. In Sint-Lambrechts-Woluwe verklaart de relatief talrijke aanwezigheid van internationale ambtenaren deze oververtegenwoordiging zeker voor een deel.

De in de vorige paragraaf vermelde categorieën van belastingplichtigen kunnen in bepaalde gevallen ook in de heel lage mediane equivalente inkomensklassen vallen (lager dan 5.000 euro), terwijl hun effectieve inkomen in werkelijkheid hoger is. Deze inkomensklassen moeten met voorzichtigheid worden geïnterpreteerd, gezien de vertekeningen die inherent zijn aan de [fiscale statistiek](#) (zie glossarium).

7.5

Verdeling van de bevolking volgens het equivalent inkomen na belastingen, inkomens 2019

Bronnen: BISA & Statbel (RR, Fiscale statistiek van de inkomens)

Noot: Omwille van de eenvoud worden de klassen aangeduid met afgeronde cijfers, terwijl in werkelijkheid enkel de ondergrens van elke klasse wordt opgenomen.

Wanneer men het belastbare inkomen bekijkt dat individueel door de belastingplichtigen in Sint-Lambrechts-Woluwe wordt aangegeven, ligt het mediaan belastbaar inkomen van vrouwen globaal genomen lager dan dat van mannen, net als in de rest van het Brussels Gewest **7.6**. Dat geldt voor alle gezinssituaties in Sint-Lambrechts-Woluwe, dus ook voor alleenstaanden. Dit laatste wijkt af van het gewest in zijn geheel waar alleenstaande vrouwen globaal een hoger belastbaar inkomen hebben dan hun mannelijke tegenhangers. Daarnaast liggen de mediane inkomens hoger in Sint-Lambrechts-Woluwe dan in het Gewest als geheel, ongeacht het geslacht of het type huishouden.

7.6 Mediaan belastbaar inkomen van de aangevers naar geslacht en positie in het huishouden, in euro's, inkomens 2019

	Sint-Lambrechts-Woluwe			Brussels Hoofdstedelijk Gewest		
	Man	Vrouw	Totaal	Man	Vrouw	Totaal
Alleenwonend	22.921	22.046	22.353	18.090	19.182	18.753
Samenwonend of gehuwd zonder kinderen	27.415	20.476	24.509	23.208	18.087	21.060
Samenwonend of gehuwd met kind(eren)	34.101	24.062	29.092	23.438	17.525	21.052
Alleenstaande ouder	29.643	20.776	21.895	21.221	18.032	18.495
Totaal	27.634	21.910	24.313	21.751	18.408	19.886

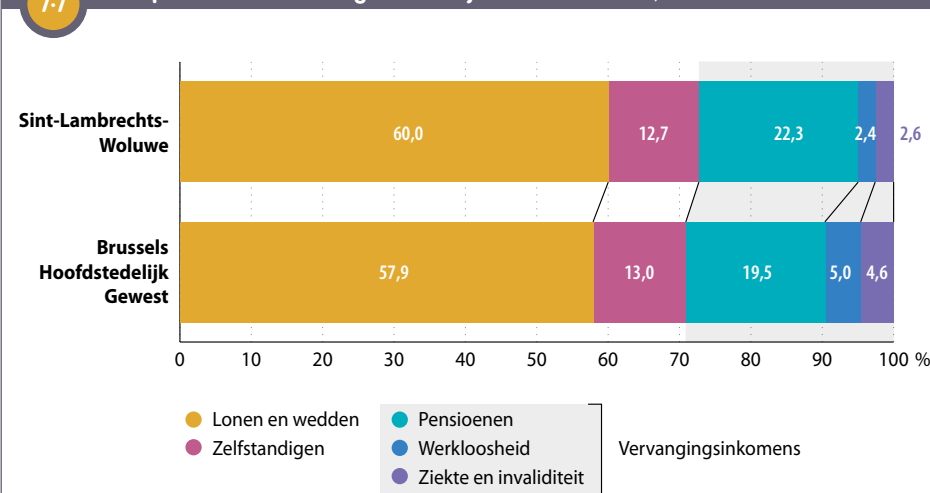
Bronnen: BISA & Statbel (RR, Fiscale statistiek van de inkomens)

- Noot:
- Alleen aangevers die op 1 januari 2019 18 jaar of ouder waren, zijn in deze tabel opgenomen.
  - Aangevers met een nul of negatief belastbaar inkomen (gecorrigeerd met het huwelijksquotiënt) werden uitgesloten voordat het mediaan inkomen werd berekend.
  - De regel 'Totaal' bevat alleen aangevers met het type positie in het huishouden dat in deze tabel wordt gepresenteerd. De inkomens van leden van collectieve huishoudens, kinderen, andere leden van een huishouden of personen die tot andere soorten huishoudens behoren, zijn niet in aanmerking genomen voor de berekening van de medianen in de regel 'Totaal'.

De analyse van de bron van deze fiscale inkomten (vóór belastingen) weerspiegelt de relatief gunstige situatie van de inwoners van Sint-Lambrechts-Woluwe op de arbeidsmarkt in vergelijking met de gewestelijke situatie. In 2019 ligt het aandeel van de inkomsten uit arbeid in loondienst iets hoger in Sint-Lambrechts-Woluwe dan op gewestelijk niveau (60 % tegenover 58 %), terwijl het aandeel van de inkomsten uit werkloosheids- en invaliditeitsuitkeringen lager ligt (5 % tegenover 10 % voor het Gewest). Het aandeel van de inkomsten uit zelfstandige arbeid in Sint-Lambrechts-Woluwe (12,7 %) is vergelijkbaar met dat van het Gewest **7.7**.

Het aandeel van de inkomsten uit pensioenen is hoger in Sint-Lambrechts-Woluwe dan in het Gewest als geheel (22 % tegenover 19,5 %), wat kan worden verklaard door het hogere aandeel ouderen in de gemeente.

7.7 Componenten van het gezamenlijk netto inkomen, inkomens 2019

Bronnen: BISA & Statbel (Fiscale statistiek van de inkomens)

Noot: De inkomens van zelfstandigen worden in de aangiften van de personenbelasting doorgaans onderschat.

7.2. PERSONEN DIE EEN UITKERING ONTVANGEN

Het aantal personen dat een vervangingsinkomen (werkloosheidsuitkering of invaliditeitsuitkering) of een bijstandsuitkering ontvangt, is een indicator van het aantal personen dat met een **beperkt inkomen** moet leven, dat dichtbij en soms onder de **armoederisicogrens** ligt.

Het percentage van de bevolking dat een werkloosheidsuitkering, een invaliditeitsuitkering of een sociale bijstandsuitkering ontvangt, is lager in Sint-Lambrechts-Woluwe dan in het Brussels Gewest, ongeacht de leeftijdscategorie. Van de bevolking van Sint-Lambrechts-Woluwe op beroepsactieve leeftijd (18-64 jaar) ontvangt 5 % een werkloosheidsuitkering, 3,3 % een invaliditeitsuitkering, 3,6 % een **leefloon** of **equivalent leefloon** en 1,4 % een tegemoetkoming voor personen met een handicap. Van de jongeren tussen 18 en 24 jaar ontvangt 9 % een leefloon of equivalent leefloon. Dat aandeel is lager dan dat van het Brussels Gewest, maar toch niet te verwaarlozen **7-8**.

7-8 Aantal en percentage personen die een werkloosheidsuitkering, invaliditeitsuitkering of sociale bijstandsuitkering ontvangen naar leeftijdsklasse, januari 2011 en 2021

	Sint-Lambrechts-Woluwe			Brussels Hoofdstedelijk Gewest	
	Aantal (2021)	% (2011)	% (2021)	% (2011)	% (2021)
Bevolking van 18 tot 24 jaar	4.688	100	100	100	100
Leefloon of equivalent leefloon (OCMW)	440	5,9	9,4	9,1	15,4
Werkloosheids- of inschakelingsuitkering (1)	54	4,0	1,1	7,9	2,5
Bevolking van 18 tot 64 jaar	36.819	100	100	100	100
Leefloon of equivalent leefloon (OCMW)	1.321	2,3	3,6	5,0	6,0
Werkloosheids- of inschakelingsuitkering (1)	1.825	7,9	5,0	13,2	8,5
Invaliditeitsuitkeringen (2)	1.198	2,1	3,3	3,4	5,1
Tegemoetkomingen voor personen met een handicap (2)	527	1,3	1,4	1,8	2,0
Bevolking van 65 jaar en ouder	9.778	100	100	100	100
Inkomensgarantie voor ouderen (IGO)	668	4,6	6,8	9,3	12,7
Tegemoetkomingen voor personen met een handicap (2)	335	3,1	3,4	6,0	6,4

Bronnen: POD MI, RVA, RIZIV, FOD Sociale Zekerheid - DGPH, FPD, Statbel (RR); berekeningen BISA

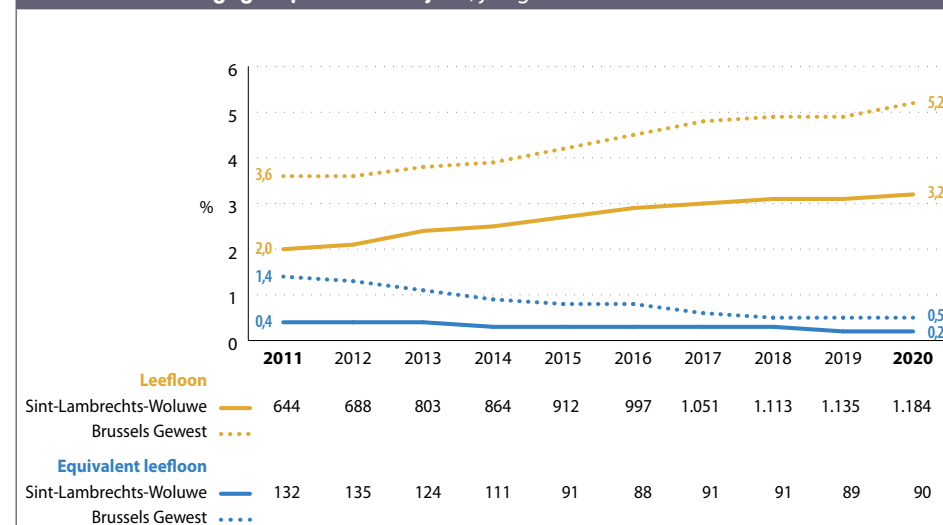
(1) Het gaat om het aantal betalingen van uitkeringen.

(2) Gegevens voor december 2010 en december 2020.

De **evolutie** tussen 2010 en 2020 van het aandeel begunstigden van een **leefloon** in de bevolking op beroepsactieve leeftijd (18-64 jaar) in Sint-Lambrechts-Woluwe vertoont, net als in het Gewest, een stijgende trend **7-9**. Tussen 2010 en 2020 was de toename iets groter in het Gewest. In 2020 bedroeg het aandeel leefloners 3,2 % in Sint-Lambrechts-Woluwe, tegenover 5,2 % in het Gewest.

Het aantal personen dat een **equivalent leefloon** ontvangt, is zeer laag in Sint-Lambrechts-Woluwe en daalde in de periode 2012-2020 (vóór de oorlog in Oekraïne), in lijn met de gewestelijke situatie. Die trend kan worden verklaard door de afname van de migratiestromen en door bepaalde maatregelen die op federaal niveau zijn genomen op het gebied van asiel- en migratiebeleid. Dat heeft in deze periode geleid tot een vermindering van het aantal asielzoekers en vreemdelingen die niet in het bevolkingsregister ingeschreven zijn en in aanmerking komen voor financiële hulp. Een deel onder hun werd ook naar onthaalstructuren doorverwezen. Het moet worden benadrukt dat deze cijfers dateren van vóór de oorlog in Oekraïne en de instroom van vluchtelingen uit dat land, aangezien de Oekraïense vluchtelingen onder tijdelijke bescherming (onder de vereiste voorwaarden) recht hebben op een equivalent leefloon.

7-9 Evolutie van het aandeel begunstigden van het (equivalent) leefloon in de bevolkingsgroep van 18-64 jaar, jaargemiddelde 2011-2020

Bronnen: POD Maatschappelijke Integratie & Statbel (RR), berekeningen BISA

7.3. RECHTHEBBENDEN OP DE VERHOOGDE TEGEMOETKOMING (RVT)

Het aantal [rechthebbenden op de verhoogde tegemoetkoming](#) (RVT) voor de verzekering voor geneeskundige verzorging kan worden gebruikt als indicator voor het aantal personen dat in moeilijke financiële omstandigheden leeft.

In januari 2021 hadden 8.787 inwoners van Sint-Lambrechts-Woluwe recht op de verhoogde tegemoetkoming als titularis of als persoon ten laste, d.w.z. 15 % van de bevolking (tegenover 26,5 % op gewestelijk niveau). Ongeacht de leeftijdscategorie en het geslacht zijn de percentages RVT niet verwaarloosbaar, maar ze blijven lager dan de overeenkomstige cijfers voor het Brussels Gewest [7-10](#).

7-10 Aantal en percentage rechthebbenden op de verhoogde tegemoetkoming in het kader van de verplichte verzekering voor geneeskundige verzorging (RVT), naar leeftijdsklasse en geslacht, januari 2021

Leeftijdsklasse	Sint-Lambrechts-Woluwe						Brussels Hoofdstedelijk Gewest		
	Aantal rechthebbenden ⁽¹⁾			Percentage rechthebbenden ⁽¹⁾ in de bevolking			Percentage rechthebbenden ⁽¹⁾ in de bevolking		
	Man	Vrouw	Totaal	Man	Vrouw	Totaal	Man	Vrouw	Totaal
Jonger dan 18 jaar	955	835	1.790	16,4	15,0	15,7	32,7	32,7	32,7
18 - 24 jaar	484	476	960	20,8	20,2	20,5	31,8	31,7	31,8
25 - 64 jaar	1.688	2.370	4.058	11,2	13,9	12,6	19,4	23,8	21,6
65 jaar en ouder	600	1.379	1.979	15,9	22,9	20,2	30,6	35,3	33,4
Totaal	3.727	5.060	8.787	13,8	16,3	15,1	24,8	28,2	26,5

Bronnen: BISA, KSZ (DWH AM&SB), Statbel (RR)
 (1) Titularissen en personen ten laste.

8. GEMEENTELIJKE FINANCIËN

8.1. KERNINDICATOREN VOOR DE GEMEENTELIJKE FINANCIËN

De gewone begroting van de gemeente betreft het geheel van ontvangsten en uitgaven die op een regelmatige en gebruikelijke wijze voorvallen. De ontvangsten en uitgaven betreffende investeringen hebben een onregelmatig karakter. Ze worden apart in beschouwing genomen, in de zogeheten buitengewone begroting.

Wanneer de periode van 2015-2020 in beschouwing wordt genomen, valt op dat het saldo van de gewone dienst van de gemeente Sint-Lambrechts-Woluwe van 2016 tot 2019 positief was, toen haar ontvangsten groter waren dan haar uitgaven. In 2020 namen, ten gevolge van de COVID-19-crisis, de ontvangsten van de gemeente echter af, terwijl de uitgaven toenamen. De gewone dienst vertoonde dat jaar een negatief saldo. Het gecumuleerd resultaat bleef evenwel positief.

De ontvangsten en de uitgaven van een gemeente hangen sterk af van haar aantal inwoners. Om gemeenten te kunnen vergelijken worden de ontvangsten en de uitgaven, alsook de schuld en de investeringen daarom uitgedrukt **per inwoner**.

In de rekeningen van 2015-2020 waren de gewone ontvangsten en uitgaven per inwoner, alsook de schuld en de investeringsuitgaven per inwoner in Sint-Lambrechts-Woluwe gemiddeld in deze periode lager dan voor het geheel van de 19 Brusselse gemeenten **8-1**.

8-1 Kernindicatoren van de gemeentelijke financiën, gemiddelde van de rekeningen 2015-2020		
	Sint-Lambrechts-Woluwe	19 Brusselse gemeenten
Gewone ontvangsten in euro per inwoner	1.601	1.922
Gewone uitgaven in euro per inwoner	1.555	1.886
Schuld in euro per inwoner	1.309	1.463
Investeringsuitgaven in euro per inwoner	249	292

Bronnen: GOB - BPB & Statbel (RR), berekeningen BISA

8.2. STRUCTUUR VAN DE BELANGRIJKSTE GEWONE ONTVANGSTEN EN UITGAVEN

De grootste **ontvangstensbron** in Sint-Lambrechts-Woluwe zijn de opcentiemen op de **onroerende voorheffing**²². Hun aandeel in de gewone ontvangsten is groter in vergelijking met de 19 gemeenten samen (37 % van de gewone ontvangsten in Sint-Lambrechts-Woluwe tegenover 29 % voor de 19 gemeenten, gemiddelde van de rekeningen 2015-2020). Herleid tot het aantal inwoners toont de gemeente een opbrengst uit de onroerende voorheffing die hoger is dan voor het geheel van de Brusselse gemeenten, hoewel het percentage opcentiemen van de gemeente lager is dan het gemiddelde.

Het geheel van **fondsen en dotaties**²³ vormt de tweede grootste bron van ontvangsten voor Sint-Lambrechts-Woluwe. Het aandeel van deze bron ligt echter duidelijk lager in vergelijking met de 19 gemeenten samen (17 % voor Sint-Lambrechts-Woluwe ten opzichte van 38 % voor het Gewest, gemiddelde van de rekeningen 2015-2020). De algemene dotatie aan de gemeenten is goed voor 6 % van de ontvangsten van Sint-Lambrechts-Woluwe, de andere fondsen en dotaties voor 11 % **8-2**. Herleid tot het aantal inwoners, liggen zowel de algemene dotatie van Sint-Lambrechts-Woluwe als de andere fondsen en dotaties in de periode 2015-2020 lager dan voor het geheel van de 19 gemeenten. Mede door haar hoge eigen inkomsten, ontvangt de gemeente een kleiner deel van de algemene dotatie (compenserende rol).

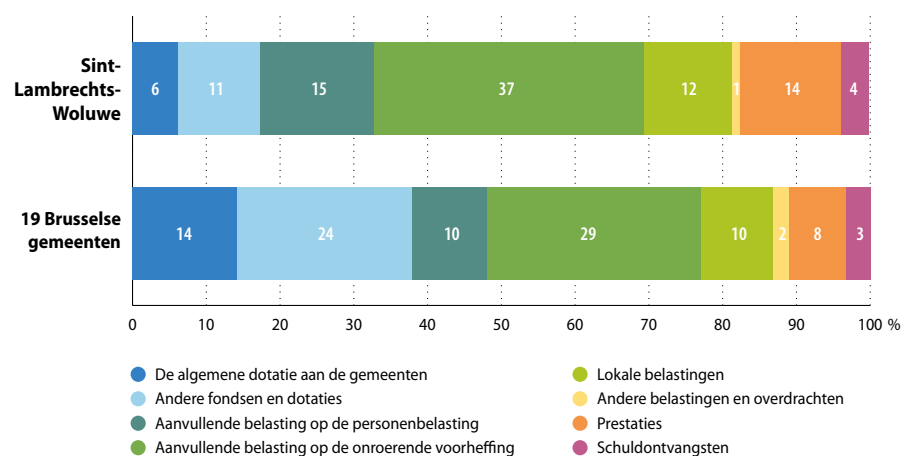
De ontvangsten van de opcentiemen bij de **personenbelasting**²⁴ (15 %) en uit **prestaties** (14 %) vormen de derde en de vierde inkomensbron voor de gemeente. Hun beider aandeel is hoger dan het gemiddelde van de 19 gemeenten. De opbrengst uit de personenbelasting per inwoner is relatief sterk in Sint-Lambrechts-Woluwe. Het mediaan inkomen ligt er immers hoger dan op regionaal niveau (zie hoofdstuk **7**, Inkomens).

22 Belasting op het bezit van onroerende goederen, zoals woningen en gronden.

23 Algemene dotatie aan de gemeenten (ADG): dotatie vanwege het Brussels Gewest om de algemene financiering te verzekeren. Andere fondsen en dotaties: voor specifieke doeleinden.

24 Belasting op de inkomens van particulieren, zoals lonen en uitkeringen.

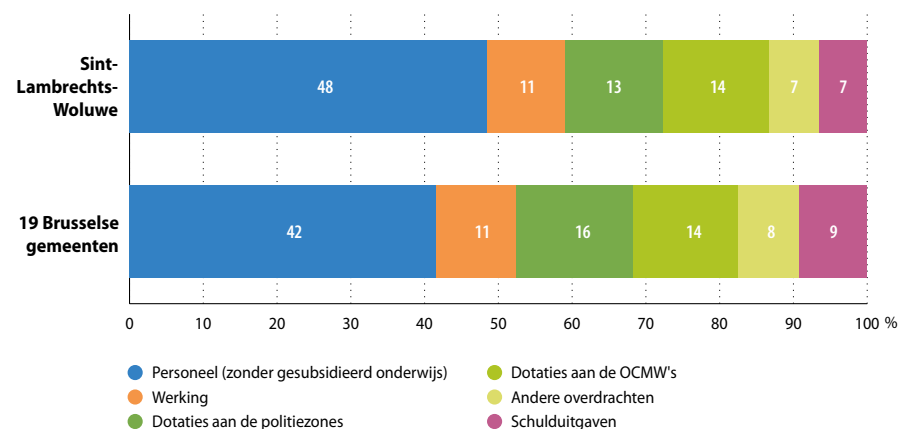
8-2 Verdeling van de gewone ontvangsten (zonder het gesubsidieerd onderwijs), gemiddelde van de rekeningen 2015-2020

Bron: GOB - BPB, berekeningen BISA

Noten: • De ontvangsten uit prestaties zijn degene die betrekking hebben op de levering van een goed of een dienst door de gemeente (bijvoorbeeld huurinkomsten voor een gebouw).
• De schuldontvangsten omvatten hoofdzakelijk de dividenden die de gemeenten krijgen van de intercommunales en daarnaast de kredietinteresten.

8-3 Verdeling van de gewone uitgaven (zonder het gesubsidieerd onderwijs), gemiddelde van de rekeningen 2015-2020

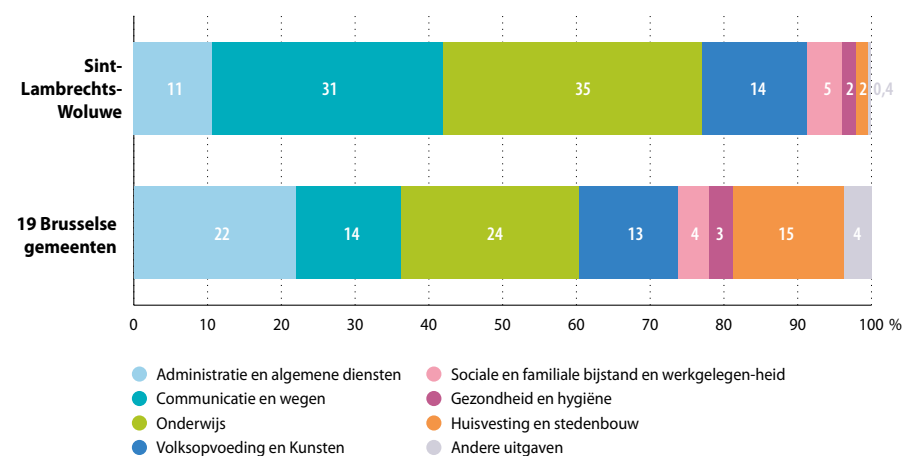
Bron: GOB - BPB, berekeningen BISA

Net als in de andere gemeenten, zijn de personeelskosten de belangrijkste **uitgaven** van de gemeente Sint-Lambrechts-Woluwe. Zo werd in de periode 2015-2020 gemiddeld 48 % van de gewone uitgaven besteed aan de personeelskosten van het gemeentebestuur, tegenover 42 % voor de 19 gemeenten **8-3**. De dotatie aan de politiezone, de andere overdrachten en de schulduitgaven zijn relatief iets lager in Sint-Lambrechts-Woluwe dan in de 19 gemeenten samen.

8.3. INVESTERINGEN

De **investeringsuitgaven** schommelen sterk van jaar tot jaar. Men kan echter vaststellen dat de domeinen onderwijs (35 %) en communicatie en wegen (31 %) in de periode 2015-2020 een aanzienlijk deel van de investeringen in Sint-Lambrechts-Woluwe hebben vertegenwoordigd. Administratie en algemene diensten vertegenwoordigt daarentegen een relatief minder groot aandeel van de investeringen in Sint-Lambrechts-Woluwe in die periode (11 % tegenover 22 % voor de 19 gemeenten), net zoals huisvesting en stedenbouw (2 % tegenover 15 % voor de 19 gemeenten) **8-4**.

8-4 Verdeling van de investeringsuitgaven per functie, gemiddelde van de rekeningen 2015-2020

Bron: GOB - BPB, berekeningen BISA

9. HUISVESTING

Op 1 januari 2021 zijn er 9.464 gebouwen (8.709 residentieel en 755 niet-residentieel) en 30.874 woningen geregistreerd in Sint-Lambrechts-Woluwe, waaronder 2.649 sociale woningen.

Op het moment van schrijven beschikken we niet over recente gegevens over de huurbedragen op gemeentelijk niveau. De laatst beschikbare gegevens over de huurprijzen op gemeentelijk niveau dateren van 2018. Toen bedroeg de gemiddelde huurprijs 778 euro in Sint-Lambrechts-Woluwe, tegenover 739 euro op gewestelijk niveau²⁵. In het algemeen drukken de kosten van huur en nutsvoorzieningen (energie en water) zwaar op het budget van veel Brusselse huishoudens. Ze zijn een van de belangrijkste oorzaken van de overmatige schuldenlast van de huishoudens²⁶.

9.1. KENMERKEN VAN WOONGEBOUWEN

Van de 8.709 residentiële gebouwen in Sint-Lambrechts-Woluwe zijn 62 % huizen in gesloten bebouwing, 16 % in halfopen bebouwing en 2 % in open bebouwing²⁷, tegenover respectievelijk 64 %, 9 % en 4 % in het Brussels Gewest. Huizen in halfopen bebouwing zijn er dus oververtegenwoordigd tegenover in het Gewest als geheel. Appartementengebouwen zijn iets minder goed vertegenwoordigd (20 % van de residentiële gebouwen in de gemeente tegenover 23 % in het Brussels Gewest) **9-1**.

9-1 Verdeling van de woongebouwen naar type (kadastraal karakter), 2021				
	Huizen in gesloten bebouwing	Huizen in halfopen bebouwing	Huizen in open bebouwing	Appartementsgebouwen
Sint-Lambrechts-Woluwe	62 %	16 %	2 %	20 %
Brussels Gewest	64 %	9 %	4 %	23 %

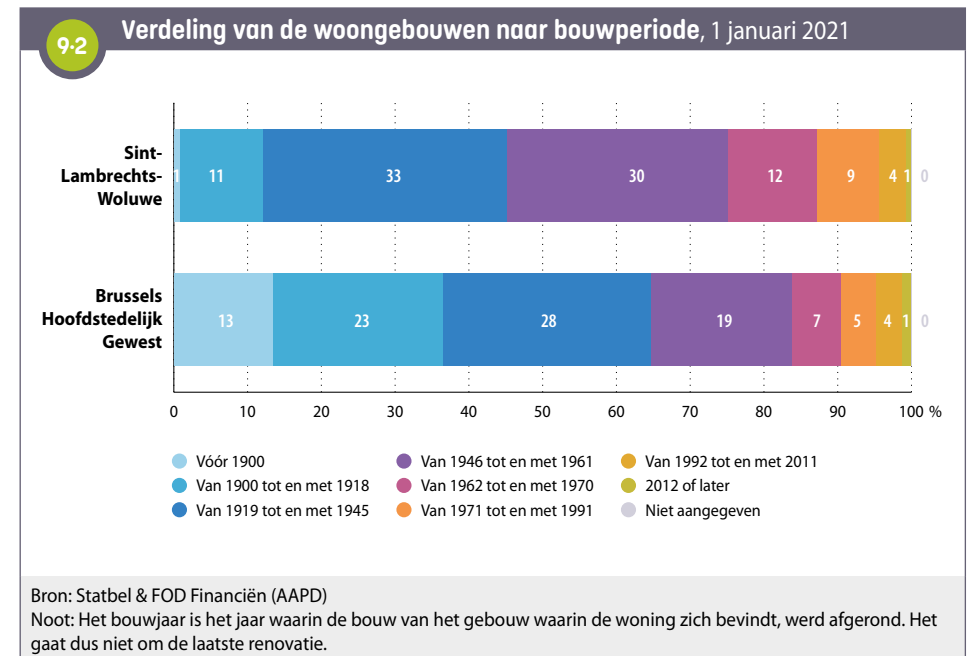
Bron: Statbel & FOD Financiën (AAPD)

²⁵ BGHM, Observatiecentrum van de huurprijzen, enquête 2018 <https://slrb-bghm.brussels/sites/default/files/media/publication/documents/slrb-obsloyer-enquete2018-nl-web.pdf>

²⁶ Observatorium voor Gezondheid en Welzijn van Brussel-Hoofdstad (2020).

²⁷ Bepaalde van deze gebouwen, geïdentificeerd als huizen, zijn soms onderverdeeld in meerdere woningen.

Als gemeente in de **tweede kroon** is Sint-Lambrechts-Woluwe relatief recent verstedelijkt in vergelijking met het Gewest als geheel. Zo zijn de oude tot zeer oude woningen – gebouwd vóór 1919 – (12 % van het woningbestand) in Sint-Lambrechts-Woluwe veel minder talrijk dan in het Gewest (waar ze 36 % van het woningbestand vertegenwoordigen). De helft van de woningen in Sint-Lambrechts-Woluwe werd gebouwd tussen 1946 en 1991 (50 %, tegenover 30 % voor het Gewest) **9-2**.

Op basis van Census 2011 zijn 4- tot 8-kamerwoningen oververtegenwoordigd in Sint-Lambrechts-Woluwe in vergelijking met de situatie op gewestelijk niveau (71 % van de woningen, tegenover 63 % op gewestelijk niveau). Woningen met 2 en 3 kamers en woningen met 9 kamers of meer zijn licht ondervertegenwoordigd (zie Zoom op de gemeenten, editie 2016).

Nog steeds op basis van de gegevens van de Census 2011 is het aandeel door hun **eigenaar** bewoonde woningen groter in Sint-Lambrechts-Woluwe (44 %) dan op gewestelijk niveau (39 %). Dat aandeel is echter lager dan dat van andere gemeenten in het zuidoosten van het Gewest.

9.2. SOCIALE WONINGEN EN ANDERE WONINGEN VAN SOCIALE AARD

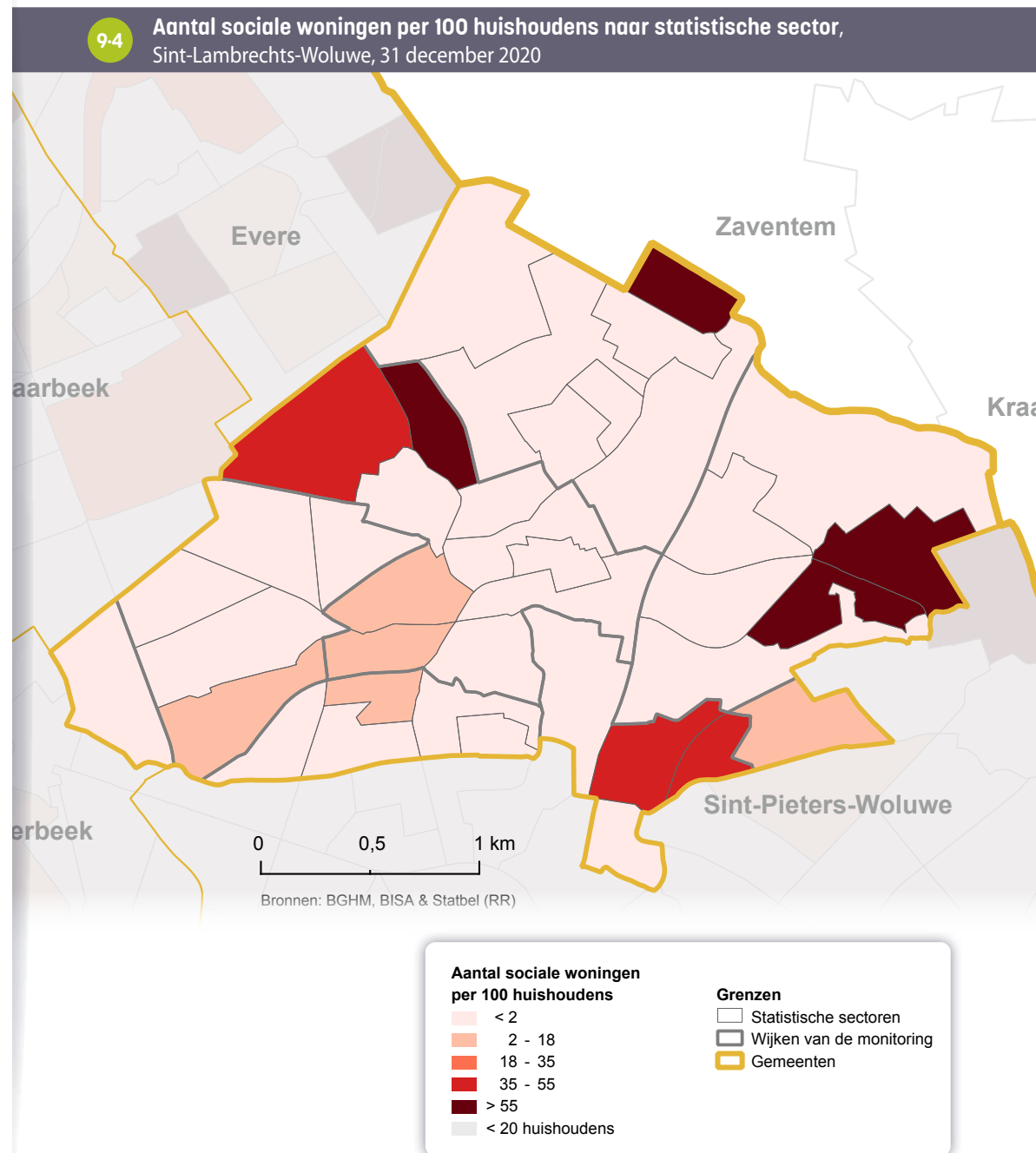
Op 31 december 2020 telt Sint-Lambrechts-Woluwe 2.649 **sociale woningen**, 17 minder dan in december 2010. In verhouding tot het aantal gezinnen zijn er meer sociale woningen in Sint-Lambrechts-Woluwe (9,4 per 100 gezinnen) dan op gewestelijk niveau (7,2 per 100 gezinnen) **9-3**.

In 2022 staan in Sint-Lambrechts-Woluwe 831 gezinnen (867 als de aanvragen voor woningen voor bescheiden en middeninkomens worden meegeteld), of 3 % van de gezinnen in de gemeente, op de wachtlijst voor sociale huisvesting in het Brussels Gewest²⁸.

9-3 Aantal en aandeel sociale woningen, 31 december 2020		
	Sint-Lambrechts-Woluwe	Brussels Gewest
Aantal sociale woningen	2.649	40.089
Aantal sociale woningen per 100 private huishoudens	9,4	7,2
Bronnen: BGHM en Statbel, berekeningen BISA		

De sociale woningen bevinden zich op verschillende locaties in de gemeente. Het aandeel sociale woningen is zeer hoog in de **sectoren** Kapelleveld-Noordoost en Kapelleveld-Zuid, waar zich de tuinwijk Kapelleveld bevindt (die ook gedeeltelijk in Sint-Pieters-Woluwe ligt). Iets zuidelijker is er ook een aanzienlijk aandeel sociale woningen in de sectoren Grootveld en Kanselarij en – in mindere mate – Stokkelsesteenweg. In het noorden bevat de sector Hof ten Berg-Noord (in de **wijk** Gulledele) ook een groot aandeel sociale woningen. In het noordwesten hebben de wijken Sterrenbeelden en Tweehuizen ook een aanzienlijk aandeel sociale woningen. Tot slot worden ze ook aangetroffen (in een lagere concentratie) in een aantal sectoren ten westen en in het centrum van de gemeente **9-4**.

²⁸ Bronnen: BGHM en Statbel, berekeningen Observatorium voor Gezondheid en Welzijn van Brussel. Aantal huishoudens op de wachtlijst op 08/06/2022, vóór schrappingen.

Naast de sociale woningen zijn er nog andere ‘**woningen van sociale aard**’. Deze huisvestingscategorie omvat sociale woningen, maar ook andere “woningen, geproduceerd of beheerd in het kader van een gewestelijk overheidsbeleid, of het nu gaat om de vaststelling van de huurprijs of de voorwaarden voor de aankoop en/of wederverkoop van de onroerende goederen.”²⁹. Binnen die brede categorie verschillen echter de criteria voor de toegang en het al dan niet permanente sociale karakter van deze woningen.

Wat het **huurbestand** betreft, zijn er naast de sociale woningen die worden verhuurd door de Openbare vastgoedmaatschappijen (OVM's), ook een aantal andere **openbare woningen** met potentieel sociaal karakter (woningen van de gemeente, het OCMW, het Woningfonds en, zeldzamer, de gewestelijke Regie der Gebouwen). Net als bij sociale huisvesting is de duur van de sociale bestemming permanent. Er zijn 180 dergelijke woningen in Sint-Lambrechts-Woluwe³⁰. Er moet echter worden opgemerkt dat over het algemeen in het Brussels Gewest een deel van deze woningen verhuurd wordt tegen prijzen die dicht aanleunen bij die van de private huurmarkt (en dus voorbehouden zijn aan de middenklasse).

Daarnaast wordt een aantal woningen in privébezit beheerd door **sociale verhuurkantoren** (SVK's), met huurprijzen onder de marktprijs, voor huishoudens met een laag inkomen. Het bedrag dat de huurder betaalt, hangt af van de huur die is overeengekomen met de eigenaar van de woning. De sociale aard van deze woningen is, in tegenstelling tot bij openbare woningen, niet permanent. Het is aan de privé-eigenaar om hierover te beslissen. De minimale duur van een contract met een SVK is 3 jaar. In Sint-Lambrechts-Woluwe zijn op 30/09/2019 234 woningen verhuurd via SVK's.

Tot slot zijn er ook een aantal voorzieningen die de **aankoop** van een woning betaalbarer moeten maken. Sommige overheidsprogramma's zijn gericht op de bouw van woningen en hun verkoop onder de marktprijs³¹, terwijl andere de toegang tot krediet vergemakkelijken, wat een aankoop op de particuliere markt mogelijk kan maken³². In totaal zijn er 94 sociale koopwoningen in Sint-Lambrechts-Woluwe³³ 9.5.

²⁹ Perspective.brussels (2021).

³⁰ 133 gemeentelijke woningen (gemeente en OCMW, exclusief leegstaande woningen) op 31 december 2019 en 47 woningen van het Woningfonds op 1 januari 2019.

³¹ Het betreft bijvoorbeeld woningen verkocht door het Woningfonds of Citydev of in het kader van wijkcontracten.

³² Hier gaat het bijvoorbeeld om door het Woningfonds verstrekte leningen.

³³ Dit betreft: door het Woningfonds verkochte woningen op 31/12/2020, woningen uit Duurzame Wijkcontracten op 31/12/2020, door Citydev verkochte woningen sinds 2010 en op 31/12/2019 actieve leningen van het Woningfonds.

9.5

Aantal woningen van sociale aard (exclusief sociale woningbouw), huurwoningen en koopwoningen, 2019 en 2020

	Huurwoningen		Koopwoningen
	Openbare huisvesting (met uitzondering van sociale huisvesting)	Particuliere huisvesting (SVK)	
Sint-Lambrechts-Woluwe	180	234	94
Brussels Hoofdstedelijk Gewest	7.526	6.962	11.079

Bronnen: Woningfonds, Citydev, urban.brussels/DSV, CLTB, Brussel Huisvesting, Gewestelijke Grondregie

9.3. VASTGOEDPRIJZEN

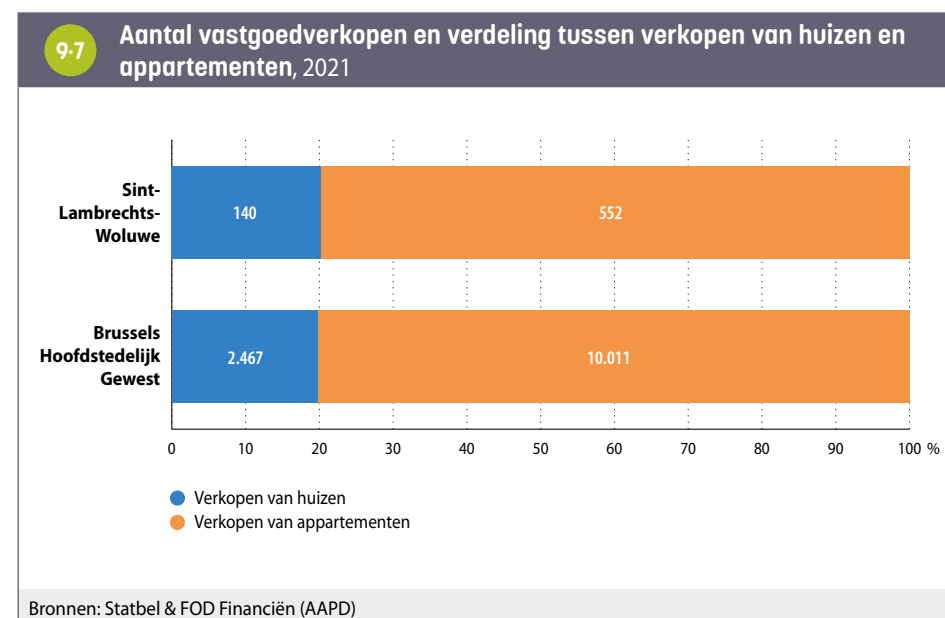
In het algemeen liggen de vastgoedprijzen in Sint-Lambrechts-Woluwe hoger dan in het Brussels Gewest. In 2021 bedroeg de mediane verkoopprijs voor appartementen en huizen in gesloten of halfopen bebouwing respectievelijk 300.000 en 645.000 euro in de gemeente, tegenover 240.000 en 455.000 euro voor het Gewest ⁹⁻⁶.

Tussen 2011 en 2021 stijgt de voor inflatie gecorrigeerde mediane verkoopprijs van appartementen en huizen aanzienlijk in Sint-Lambrechts-Woluwe, net als elders in het Brussels Gewest. De verkoopprijs van appartementen en huizen steeg met respectievelijk +17 % en +30 % in de gemeente, tegenover +22 % en +18 % in het Gewest. De stijging van de prijzen in de gemeente is in vergelijking met het Brussels Gewest dus kleiner voor appartementen en beduidend groter voor huizen.

9-6 Woningprijzen (in euro 2021) en aantal transacties, 2011 en 2021				
	Sint-Lambrechts-Woluwe		Brussels Gewest	
	2011	2021	2011	2021
Huizen in gesloten en halfopen bebouwing				
Mediane prijs	496.000 €	645.000 €	385.000 €	455.000 €
Aantal transacties	132	133	2.115	2.317
Appartementen				
Mediane prijs	256.000 €	300.000 €	196.000 €	240.000 €
Aantal transacties	437	552	8.276	10.011
Totaal aantal transacties per 100 huishoudens⁽¹⁾	2,19	2,46	1,98	2,23

Bronnen: Statbel (RR) & FOD Financiën (AAPD), berekeningen BISA
 (1) Deze indicator heeft ook betrekking op de verkoop van huizen in open bebouwing.

Net als in het Brussels Gewest hebben de meeste transacties in Sint-Lambrechts-Woluwe in 2021 betrekking op appartementen, en het aandeel is vergelijkbaar met dat in het Gewest als geheel (80 % verkoop van appartementen en 20 % verkoop van huizen) ⁹⁻⁷.

10. MOBILITEIT EN MILIEU

10.1. MOBILITEIT

Autobezit van de huishoudens

In Sint-Lambrechts-Woluwe zijn er gemiddeld 0,7 auto's per huishouden. Dat cijfer ligt iets hoger dan het gewestelijke gemiddelde (0,6). Met dit cijfer plaatst Sint-Lambrechts-Woluwe zich op de zesde plaats van de gemeenten met het hoogste autobezit. Het autobezit is het hoogst in Sint-Pieters-Woluwe (0,95 auto's per huishouden) en het laagst in Sint-Joost-ten-Node (0,4). In het algemeen hangt het autobezit van de huishoudens af van een aantal factoren, waaronder het inkomen van het huishouden, de samenstelling en de leeftijd van de leden (bijvoorbeeld de aanwezigheid van kinderen in het huishouden), de plaatselijke dichtheid van diensten (winkels enz.) en het bestaan van alternatieven voor verplaatsingen met de eigen wagen³⁴.

In Sint-Lambrechts-Woluwe heeft 41 % van de huishoudens geen auto, wat minder is dan in het Gewest (52 %). 45 % van de huishoudens heeft één auto (tegenover 38 % in het Gewest) en 13 % heeft er twee of meer (tegenover 10 % in het Gewest) **10-1**.

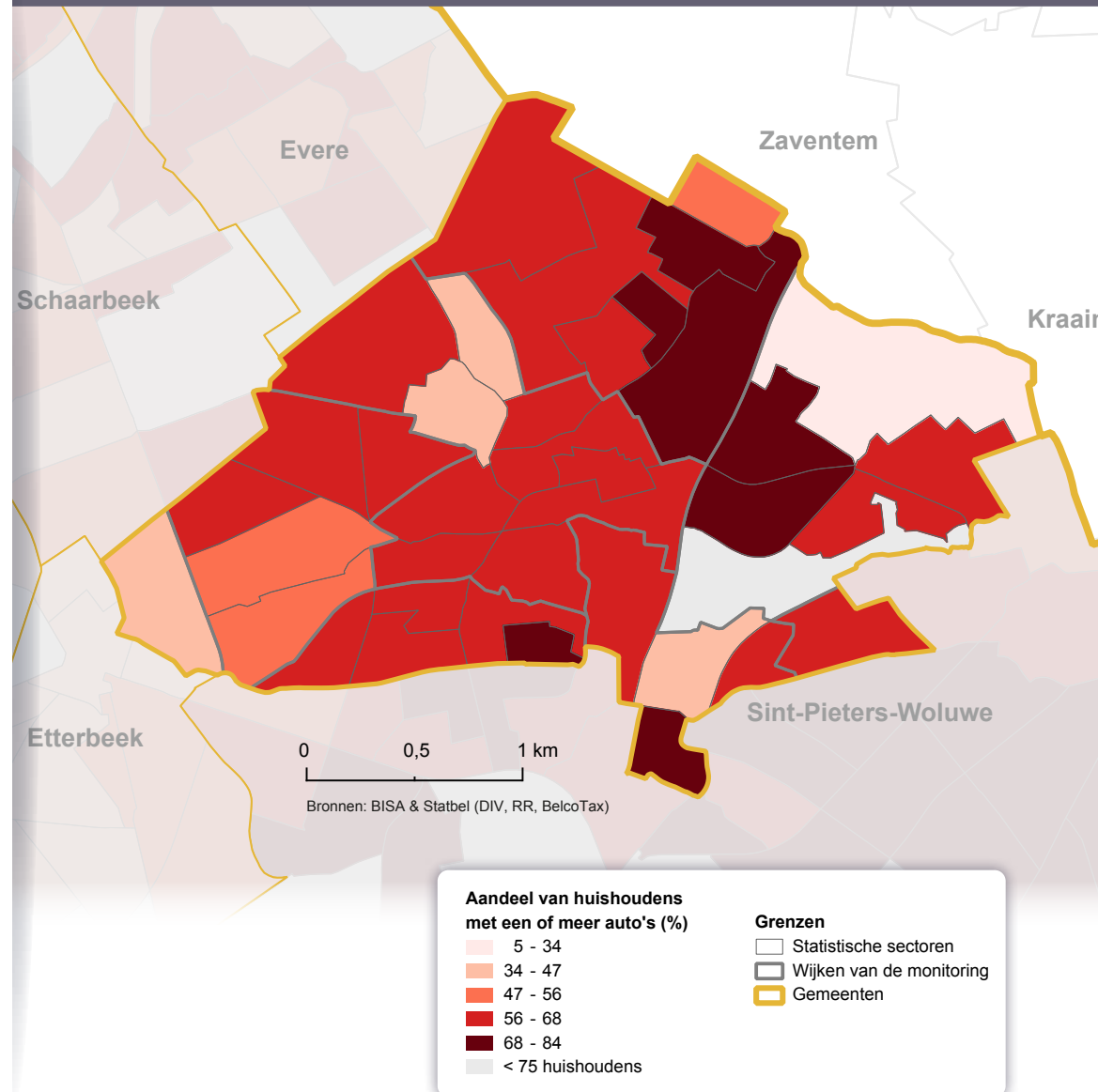
10-1 Autobezit van de huishoudens, 2019				
		Sint-Lambrechts-Woluwe		Brussels Gewest
Aandeel van huishoudens met:	0 auto's	%	41,4	52,3
	1 auto	%	45,1	37,7
	2 auto's of meer	%	13,4	10,0
Auto's per huishouden		graad	0,7	0,6
Aandeel huishoudens met een bedrijfswagen		%	12,7	7,7

Bronnen: Statbel, berekeningen BISA

34 Zie BISA (2019).

10-2

Aandeel huishoudens met een auto per statistische sector, Sint-Lambrechts-Woluwe, 2019

Het aandeel van de huishoudens met auto varieert ook binnen de **10-2**. Het autobezit is het hoogst in de **wijk** Gulledele (met uitzondering van de **sector** met sociale huisvesting Hof ten Berg-Noord) en in de sectoren in het westelijke deel van de wijk Kapelleveld. Het laagste percentage is te vinden in de sector Saint-Luc, waar vooral studenten wonen.

Het aandeel huishoudens met een bedrijfswagen is in Sint-Lambrechts-Woluwe groter dan in het Gewest (13 % tegenover 8 %) **10-1**. Sint-Lambrechts-Woluwe staat daarmee in de top 5 van Brusselse gemeenten met het hoogste aandeel bedrijfswagens. Sint-Pieters-Woluwe telt het grootste aandeel huishoudens met een bedrijfswagen (16 %). Het aandeel is het kleinst in Sint-Joost-ten-Node (2,6 %).

Dit hangt vooral samen met de hogere **werkgelegenheidsgraad** en de kenmerken van de jobs van de inwoners van Sint-Lambrechts-Woluwe. In België neemt de waarschijnlijkheid om over een bedrijfswagen te beschikken toe met het salarisniveau van de werknemer en 64 % van de bestbetaalde werknemers (bovenste deciel³⁵) heeft een bedrijfswagen, wat veel minder het geval is voor de lager betaalde werknemers (May *et al.*, 2019).

Deelauto's

De eerste deelauto's van Cambio werden in 2003 in gebruik genomen. In het algemeen is het aanbod van Cambio (aantal standplaatsen) tot 2017 sterk toegenomen en sindsdien relatief stabiel gebleven (Parking.brussels 2020). Het aanbod is ongelijk verdeeld over het Gewest en is geconcentreerd in het centrum en in de gemeenten van de **eerste kroon**, vooral in het oosten.

Het aanbod is beperkter in Sint-Lambrechts-Woluwe dan in het Brussels Gewest. In 2021 telde men 17 standplaatsen, één per 3.412 inwoners, tegenover één per 1.886 inwoners voor het Gewest als geheel. In Elsene, de best voorziene gemeente, is er één standplaats per 1.094 inwoners, tegenover één per 7.172 inwoners in Anderlecht, de slechtst uitgeruste gemeente **10-3**.

De Cambio-deelauto's in de gemeente worden iets meer gebruikt dan in het Gewest als geheel. In de loop van 2021 wordt elke deelauto gemiddeld 491 keer gereserveerd in Sint-Lambrechts-Woluwe, tegenover gemiddeld 439 keer in het Gewest.

10-3 Vraag en aanbod van Cambio-deelauto's, 2021					
		Sint-Lambrechts-Woluwe	Brussels Hoofdstedelijk Gewest	Elsene (min. in termen van inwoners/standpl.)	Anderlecht (max. in termen van inwoners/standpl.)
Aanbod / Standplaatsen	Standplaatsen	17	647	80	17
	Inwoners per standplaats	3.412	1.886	1.094	7.172
Vraag / Reserveringen	Reserveringen	8.339	284.252	27.350	7.502
	Reserveringen per standplaats	491	439	342	441
Bron: parking.brussels					

35 De 10 % bestbetaalde loontrekkenden.

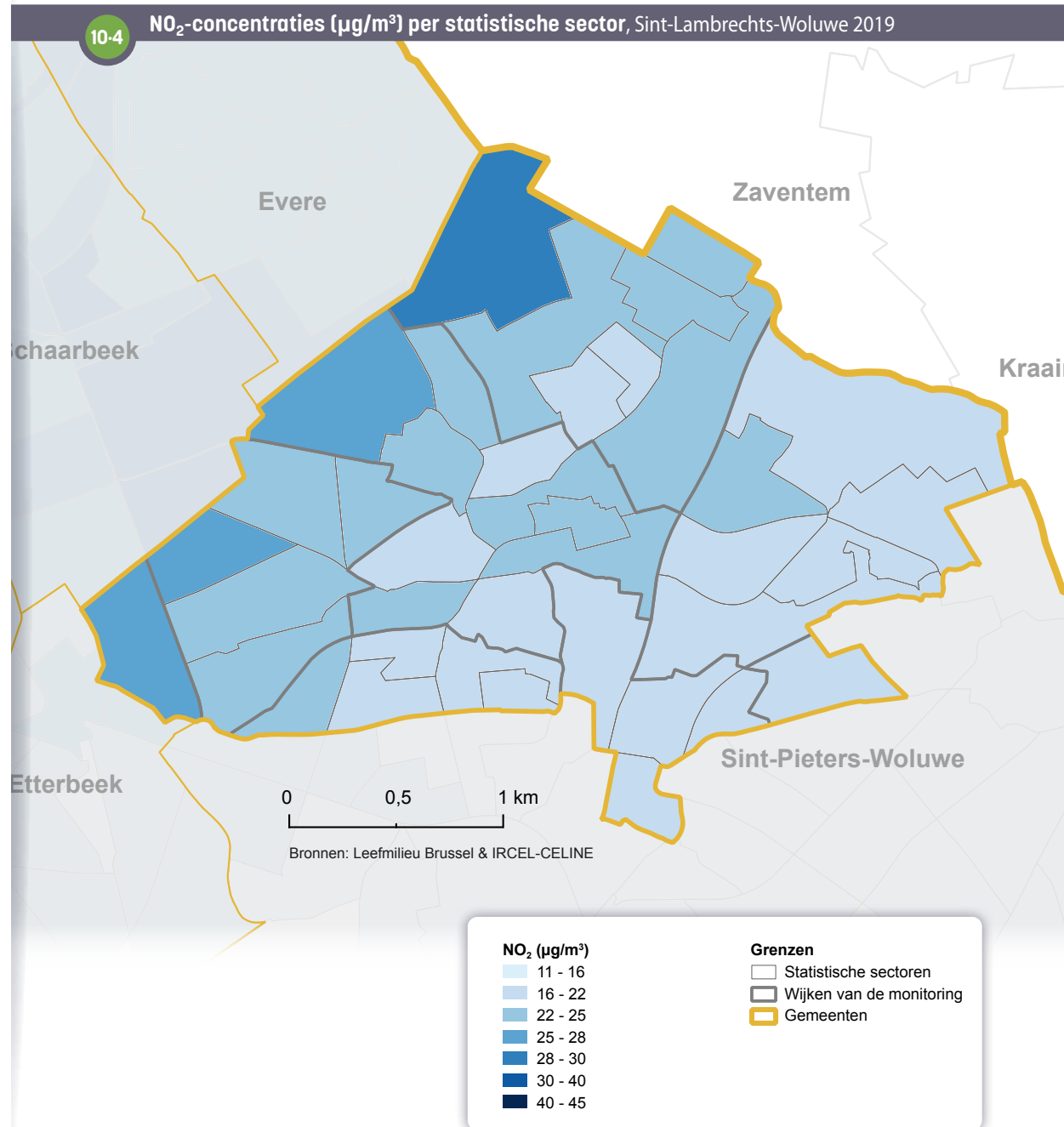
10.2. MILIEU

Luchtverontreiniging

Stikstofdioxide (NO₂) is een gas dat schadelijk is voor de menselijke gezondheid. In het Brussels Gewest is naar schatting ongeveer 4,71 % van de sterfte toe te schrijven aan NO₂-vervuiling, d.w.z. bijna 400 sterfgevallen per jaar (Andrieu *et al.*, 2020). De belangrijkste bronnen van de verontreiniging van de buitenlucht (alle verontreinigende stoffen samen) zijn wegverkeer, verwarming van gebouwen, energieproductie en afvalverbranding. Specifiek voor NO₂ wordt geschat dat 44 % van de concentraties in het Brussels Gewest verband houdt met het wegverkeer en dat 45 % te wijten is aan een bijdrage van buiten het Gewest (Leefmilieu Brussel, 2022).

In het Brussels Gewest (2021) liggen de [gemiddelde jaarlijkse NO₂-concentraties](#) die in de verschillende meetstations voor de luchtkwaliteit werden geregistreerd, onder de richtwaarden van de EU (40 µg/m³), maar systematisch boven de drempel die sinds 2021 door de WGO wordt aanbevolen (10 µg/m³) (Leefmilieu Brussel 2022).

De NO₂-concentraties zijn ongelijk verdeeld in het Brussels Gewest, waarbij sommige sectoren tot vier keer meer vervuild zijn dan andere (Andrieu *et al.*, 2020). In Sint-Lambrechts-Woluwe zijn de verschillen tussen de sectoren vrij uitgesproken. De hoogste concentraties zijn te vinden in het westen, langs de E40, die de grens vormt met Evere en Schaarbeek en door de sector Gemeenschap loopt (met de hoogste blootstellingsgraad). De laagste concentraties worden geregistreerd in het oosten en zuiden, langs de grens met Sint-Pieters-Woluwe en Kraainem ¹⁰⁻⁴. De meeste sectoren tussen deze twee zones vertonen tussenliggende concentraties.

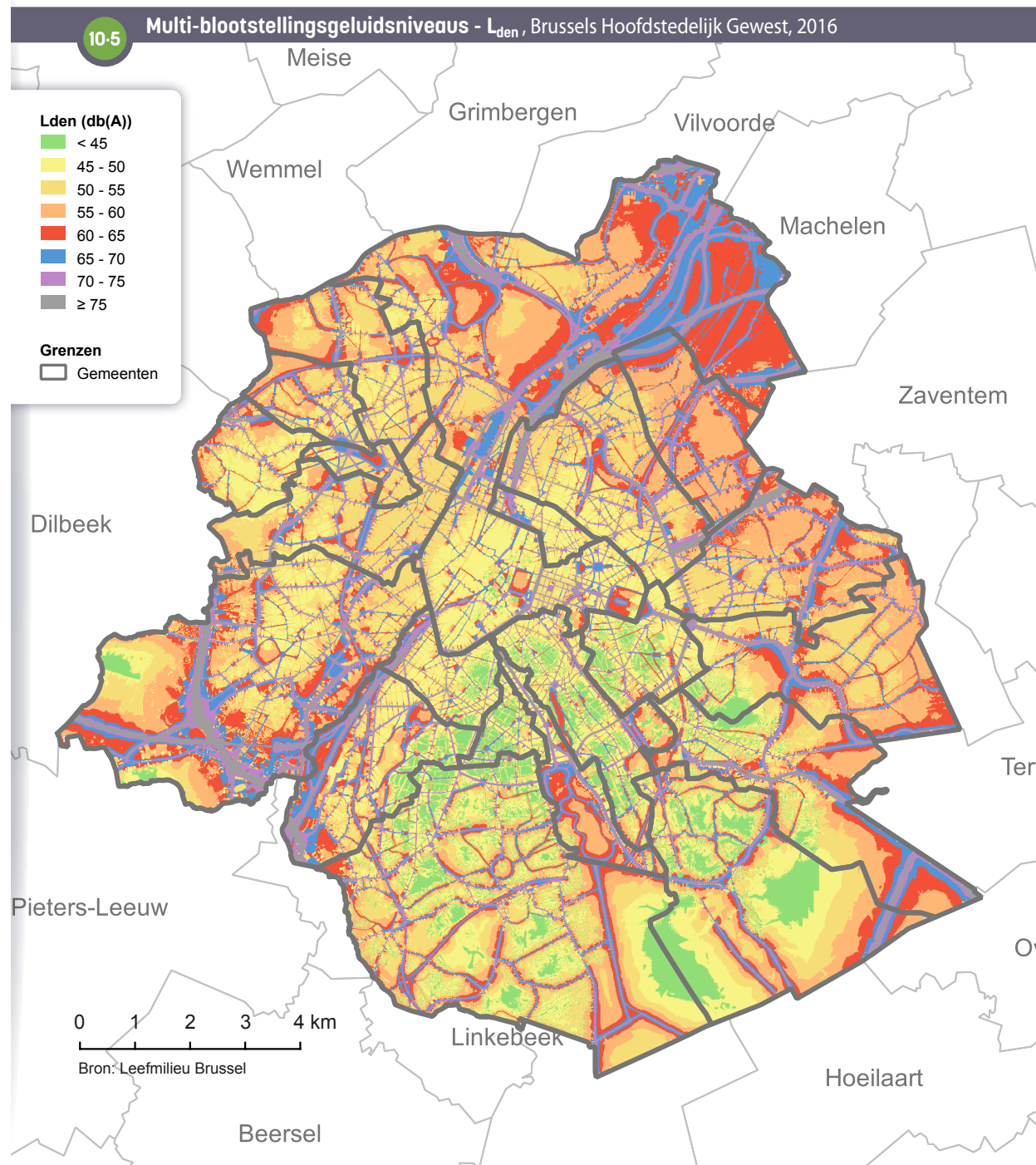

Geluidshinder

De effecten van geluidshinder zijn talrijk: er wordt een onderscheid gemaakt tussen auditieve effecten (gehoorverlies, oorsuizen enz.) en niet-auditieve effecten (slaapstoornissen, hart- en vaatziekten, laag geboortegewicht en vroeggeboorte, cognitieve stoornissen bij kinderen, impact op de mentale gezondheid enz.). Men schat dat "het omgevingslawaai van het wegvervoer alleen al, in het Brussels Gewest verantwoordelijk is voor het verlies van meer dan 10.103 gezonde levensjaren per jaar" (Andrieu et al., 2020).

In het Brussels Gewest wordt ongeveer 70 % van de bevolking blootgesteld aan gemiddelde geluidsniveaus van het wegverkeer die de richtwaarden van de WGO (53 decibel - dB) overschrijden (idem).

De kaart van de geluidsniveaus **10-5** is samengesteld rekening houdend met de geschatte combinatie van het geluid van verschillende transportmodi (weg, lucht en spoor). Het betreft de gemiddelde toestand over 24 uur. In Sint-Lambrechts-Woluve bepalen de weginfrastructuur en het luchtverkeer de verdeling van de geluidshinder. De statistische sectoren in de buurt van de E40 worden blootgesteld aan autogeluid, in het bijzonder de sector Gemeenschappen die door deze snelweg wordt doorsneden. De Woluwelaan, die de gemeente van noord naar zuid doorkruist, veroorzaakt ook geluidsoverlast. Ten slotte wordt het hele gemeentelijke grondgebied blootgesteld aan luchtverkeerslawaai, met een toenemende gradiënt naar de grens met Kraainem toe.

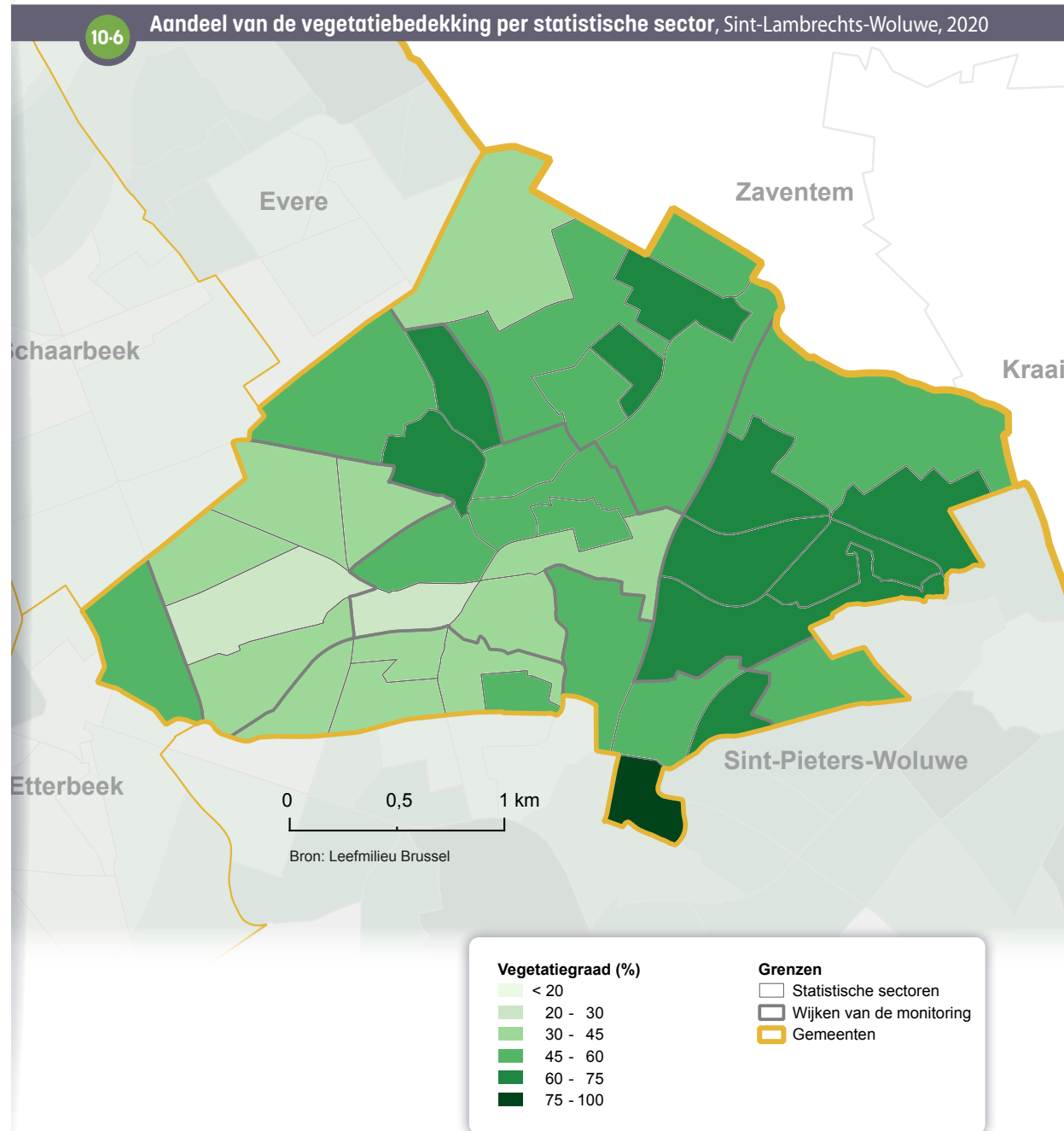

Groene ruimten

Naast hun rol in het behoud van fauna en flora zijn groene ruimten ook elementen die de levenskwaliteit en de gezondheid ten goede komen. De aanwezigheid van groene ruimten wordt in verband gebracht met een beter humeur, een beter concentratievermogen en minder stress. Minder rechtstreeks helpt de aanwezigheid van groene ruimten ook om lichaamsbeweging aan te moedigen, de luchtkwaliteit te verbeteren, de blootstelling aan lawaai en hitte te verminderen en daardoor het risico op het ontwikkelen van bepaalde ziekten te verlagen (Andrieu *et al.*, 2020). Naast deze effecten op de gezondheid zijn groene ruimten ook ontmoetingsplaatsen die de sociale cohesie kunnen verbeteren.

Sint-Lambrechts-Woluwe blijkt een middelmatig *groene* gemeente te zijn in vergelijking met het Gewest in zijn geheel, met 52 % van het gemeentelijk grondgebied bedekt met vegetatie (een verhouding die identiek is aan die van het Gewest) en 29 % bedekt met bomen (tegenover 33 % voor het Gewest in zijn geheel) ¹⁰⁻⁷. Deze aandelen zijn lager dan in de andere gemeenten in het zuidoosten, die een deel van het Zoniënwoud binnen hun grenzen hebben. De situatie is evenwel veel gunstiger dan in de minst groene gemeenten, zoals Sint-Gillis, de minst groene gemeente van het Gewest, waar het aandeel van de vegetatiebedekking in de totale oppervlakte van het grondgebied slechts 19 % bedraagt.

De Woluwelaan doorkruist de gemeente van noord naar zuid en volgt de loop van de gelijknamige rivier, een zijrivier van de Zenne. Langs deze vallei, en dan vooral aan de oostkant, en langs de oude spoorlijn Brussel-Tervuren, liggen een aantal groene ruimten (waaronder Hof ter Musschen, het Bronnenpark en het Maloupark) en sportcentra (met name het Fallonstadion). Dit gebied omvat ook een deel van de 'Groene Wandeling' van Brussel (ter hoogte van de voormalige spoorlijn), die een belangrijke rol speelt in het groene en blauwe netwerk van het Gewest. Er zijn nog andere groene ruimten op het grondgebied, zoals het Georges Henripark en Roodebeekpark. De aanwezigheid van privétuinen en straten met bomen in veel delen van de gemeente verklaart ook het overwegend groene karakter. De sectoren met de minste vegetatiebedekking zijn Georges Henrilaan en Beeteput ¹⁰⁻⁶.

Toch bestaat in Sint-Lambrechts-Woluwe slechts 9 % van het grondgebied uit voor het publiek toegankelijke groene en recreatieve ruimten, tegenover 19 % in het Gewest. Voorts wordt 18 % van het grondgebied beschouwd als gebied met een gebrek aan openbaar toegankelijke groene en recreatieve ruimten. Dat percentage ligt lager dan dat van het Gewest (27 %). Hoewel de oppervlakte van groene en recreatieve ruimten die toegankelijk zijn voor het publiek relatief klein is, zijn ze wel redelijk goed verspreid over de gemeente 10-7.

10-7 Kenmerken van de groene ruimten			
	Referentie- jaar	Sint- Lambrechts- Woluwe	Brussels Gewest
Oppervlakte van de vegetatiebedekking (km ²)	2020	3,8	85,0
Oppervlakte van de boombedekking (km ²)		2,1	53,6
Aandeel van het grondgebied met vegetatiebedekking (%)		52	52
Aandeel van het grondgebied met boombedekking (%)		29	33
Oppervlakte van voor het publiek toegankelijke groene en recreatieve ruimten (km ²)	2021	0,7	30,2
Oppervlakte van het grondgebied waar er een gebrek is aan voor het publiek toegankelijke groene en recreatieve ruimten (km ²)		1,3	43,7
Aandeel van het grondgebied met voor het publiek toegankelijke groene en recreatieve ruimten (%)		9	19
Aandeel van het grondgebied waar er een gebrek is aan voor het publiek toegankelijke groene en recreatieve ruimten (%)		18	27
Dichtheid van voor het publiek toegankelijke groene en recreatieve ruimten per inwoner (m ² /inw)		11	25

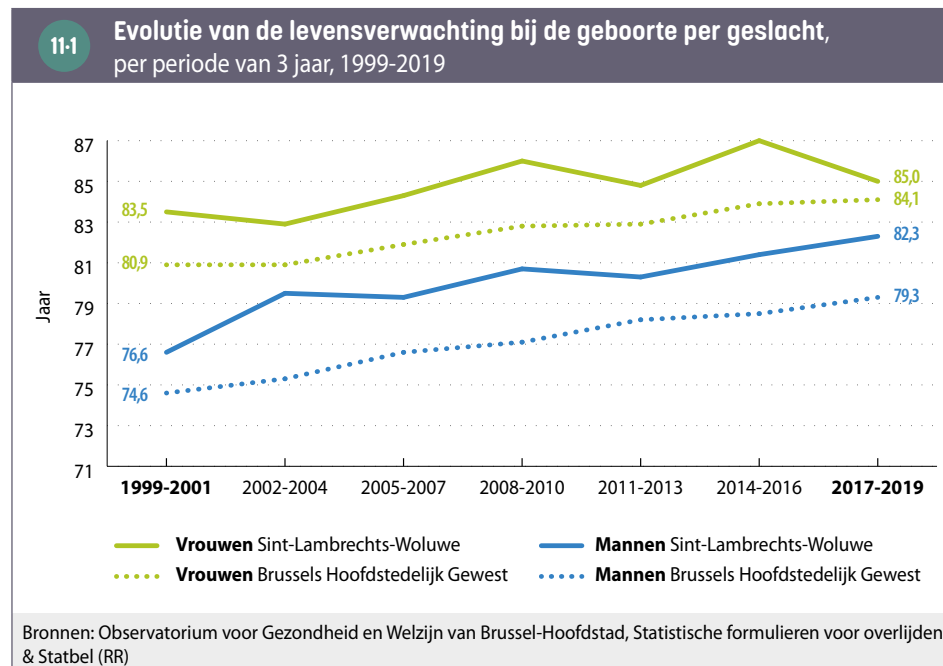
Bronnen: Leefmilieu Brussel, Statbel; berekeningen Leefmilieu Brussel & BISA

11. GEZONDHEID

11.1. LEVENSV ERWACHTING EN MORTALITEIT

Levensverwachting

De **levensverwachting** bij de geboorte ligt in Sint-Lambrechts-Woluve hoger dan in het Brussels Gewest in de periode 2017-2019. De levensverwachting bij de geboorte, in deze periode 2017-2019, bedraagt 85,0 jaar voor vrouwen en 82,3 jaar voor mannen in Sint-Lambrechts-Woluve, tegenover respectievelijk 84,1 jaar en 79,3 jaar in het Gewest **11-1**. Tussen 1999 en 2019 steeg de levensverwachting bij geboorte sneller voor mannen dan voor vrouwen, zowel in Sint-Lambrechts-Woluve als in het Brussels Gewest.

De hogere levensverwachting in Sint-Lambrechts-Woluve kan worden verklaard door de gunstigere socio-economische situatie van de bewoners in vergelijking met het gewestelijke gemiddelde. Welstand en gezondheid zijn nauw met elkaar verbonden. Enerzijds door gunstigere levensomstandigheden (huisvesting, werksituatie, toegang tot gezonde voeding, ...) en anderzijds door een makkelijkere toegang tot gezondheidszorgen.³⁶

Vroegtijdig overlijden (voor 75 jaar)

In Sint-Lambrechts-Woluve bedraagt het vroegtijdig sterftcijfer (voor 75 jaar en gestandaardiseerd voor leeftijd) 349 per 100.000 mannen en 238 per 100.000 vrouwen voor de periode 2010-2019 **11-2**. Deze cijfers zijn lager dan in het Brussels Gewest (488 per 100.000 mannen en 272 per 100.000 vrouwen), wat bijdraagt aan de hogere levensverwachting in de gemeente.

Het gestandaardiseerd vroegtijdig sterftcijfer is ook aanzienlijk gedaald in vergelijking met het voorgaande decennium, zowel voor mannen als voor vrouwen. In de periode tussen 2000 en 2009, bedroeg het gestandaardiseerd vroegtijdig sterftcijfer in Sint-Lambrechts-Woluve 552 op 100.000 mannen en 352 op 100.000 vrouwen in die periode.

Tabel **11-2** geeft een overzicht van de belangrijkste oorzaken van vroegtijdige sterfte. In Sint-Lambrechts-Woluve zijn de drie belangrijkste oorzaken voor mannen, kanker aan het ademhalingsstelsel (strottenhoofd, luchtpijp, longen of bronchiën), **ischemische hartziekten** en chronische leveraandoeningen. Voor vrouwen is dit borstkanker, kanker aan het ademhalingsstelsel (strottenhoofd, de luchtpijp, longen of bronchiën) en zelfmoord. De belangrijkste doodsoorzaken zouden anders zijn indien men personen van 75 jaar of ouder ook in beschouwing neemt. Longontstekingen, dementie en Alzheimer zijn bijvoorbeeld belangrijke doodsoorzaken bij de oudere inwoners van het Brussels Gewest.

³⁶ Observatorium voor Gezondheid en Welzijn van Brussel-Hoofdstad (2019).

11.2

Vroegtijdige sterftcijfers (<75 jaar) voor de belangrijkste vroegtijdige doodsoorzaken, per geslacht, 2010-2019

	MANNEN			VROUWEN		
	Aantal sterfgevallen Sint-Lambrechts-Woluwe	Gestandaardiseerd (1) sterftcijfer Sint-Lambrechts-Woluwe (/100.000)	Gestandaardiseerd (1) sterftcijfer Brussel Gewest (/100.000)	Aantal sterfgevallen Sint-Lambrechts-Woluwe	Gestandaardiseerd (1) sterftcijfer Sint-Lambrechts-Woluwe (/100.000)	Gestandaardiseerd (1) sterftcijfer Brussel Gewest (/100.000)
Alle doodsoorzaken	617	349,4	487,8	559	238,3	272,2
Kanker aan strottenhoofd, luchtpijp, longen en bronchiën	54	31,2	55,8	58	24,8	25,3
Ischemische hartziekten	46	27,7	43,0	18	8,0	13,0
Borstkanker	-	-	0,3	63	26,6	24,1
Zelfmoord (2)	24	11,3	16,3	24	9,8	7,6
Chronische leveraandoeningen	29	15,5	16,8	17	7,3	7,6
Chronische aandoeningen van de onderste luchtwegen (inclusief bronchitis, astma, emfyseem)	20	11,5	23,5	23	9,8	14,0
Kanker van de dikke darm	20	11,2	10,8	18	7,5	6,5
Cerebrovasculaire aandoeningen	23	13,5	20,9	15	6,7	11,4
Pancreaskanker	14	8,1	11,4	15	6,6	7,6
Kanker aan lymfatisch weefsel	15	8,6	12,4	14	5,9	6,9
Kanker aan eierstokken	-	-	-	19	8,1	5,5
Prostaatcancer	14	9,0	8,8	-	-	-

Bronnen: Observatorium voor Gezondheid en Welzijn van Brussel-Hoofdstad, Statistische formulieren voor overlijden & Statbel (RR)

(1) Directe standaardisatie waarbij de Europese referentiepopulatie van 2013 werd gehanteerd.

(2) Het aantal sterfgevallen door zelfmoord kan onderschat worden: een aantal zelfdodingen wordt geregistreerd als gebeurtenis waarvan niet duidelijk is of deze al dan niet opzettelijk is.

- Gerangschikt op basis van het totaal (mannen en vrouwen) aantal sterfgevallen per doodsoorzaak.

- Enkel de doodsoorzaken die minstens 10 overlijdens tellen voor een van beide geslachten, zijn opgenomen in deze tabel. Indien er minder dan 10 gevallen zijn, worden de gestandaardiseerde sterftcijfers niet weergegeven.

Verschillen tussen gemeenten in levensverwachting en vroegtijdige sterfte zijn gelinkt aan de socio-economische situatie van de inwoners³⁷. De bevolking van Sint-Lambrechts-Woluwe heeft voornamelijk een socio-economisch hogere middenklasse profiel.

37 Voor meer informatie over sociale ongelijkheden in gezondheid in Brussel, zie: Observatorium voor Gezondheid en Welzijn van Brussel-Hoofdstad. 2019. Iedereen even gezond in Brussel? Recente cijfers en kaarten over sociale ongelijkheden in gezondheid. Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie: Brussel.

Mortinataliteit en infantiele sterfte

Voor de vijfjarige periode van 2015 tot 2019 liggen de [mortinataliteit](#) en de [infantiele sterfte](#) in Sint-Lambrechts-Woluwe lager dan in het Gewest [11-3](#). Ook deze indicator hangt nauw samen met de socio-economische situatie van de gezinnen.

11-3 Mortinataliteit en infantiele sterfte, 2015-2019			
	Sint-Lambrechts-Woluwe (1)		Brussels Gewest (2)
	Totaal aantal sterfgevallen	Per 1.000	Per 1.000
Mortinataliteit (op het aantal levend- en doodgeborenen)	15	4,5	6,2
Infantiele sterfte (op het aantal levendgeborenen)	7	2,1	3,5

Bronnen: Observatorium voor Gezondheid en Welzijn van Brussel-Hoofdstad, [Statistische formulieren voor geboorten en overlijden](#)
 (1)/(2) Het betreft de geboorten waarbij de gebruikelijke verblijfplaats van de moeder in (1) Sint-Lambrechts-Woluwe / (2) het Brussels Gewest is.

11.2. ALGEMENE GEZONDHEIDSTOESTAND

Op basis van administratieve gegevens en terugbetalingsgegevens van zorg- en medicatiegebruik van het Intermutualistisch Agentschap (IMA)³⁸ kunnen we de prevalentie van een aantal aandoeningen en het (preventief) zorggebruik (zie deel 11.3) inschatten. Het is belangrijk om te onthouden dat deze gegevens beschikbaar zijn voor iedereen die recht heeft op en in orde is met de verplichte ziekteverzekering in België (hierna "rechthebbenden"), en dit dus niet de volledige officiële bevolking in het rijksregister betreft³⁹. Bovendien wordt een aandoening enkel geïdentificeerd indien mensen naar de dokter gaan voor een diagnose en/of de nodige medicatie (kunnen) kopen, wat kan leiden tot een onderschatting van bepaalde aandoeningen (Observatorium voor Gezondheid en Welzijn, 2019).

³⁸ Het IMA brengt de informatie bijeen van alle terugbetalingen van zorg door de zeven ziekenfondsen in België.

³⁹ In het Brussels Gewest komt de populatie rechthebbenden op de verplichte ziekteverzekering, voor 91,6 % overeen met de populatie op basis van het Rijksregister. Dit is minder dan voor het ganse land (98 %) (Atlas IMA, 2021). Het verschil tussen beide gegevensbronnen heeft onder meer te maken met de referentieperiode die wordt gebruikt, het aandeel internationale werknemers met een private verzekering, het aandeel vreemdelingen en het aandeel personen dat niet in orde is met de verplichte ziekteverzekering. Voor meer details zie <https://atlas.ima-aim.be/databanken/?rw=1&lang=nl>. Ook personen die niet tot de officiële bevolking worden gerekend vallen buiten de analyses, aangezien ze niet aangesloten zijn bij de verplichte ziekteverzekering (studenten die niet in een van de Brusselse gemeenten gedomicilieerd zijn, asielzoekers, vreemdelingen in een onregelmatige verblijfssituatie, diplomaten en hun gezinsleden, enz.).

Chronische ziekten

In Sint-Lambrechts-Woluwe wordt geschat dat 5 % van de rechthebbenden diabetes heeft, 1,2 % een hartaandoening en 6,6 % van de rechthebbenden ouder dan 50 jaar een chronisch obstructief longlijden (COPD) (ongestandaardiseerde prevalenties). Na [standaardisatie](#) voor leeftijd zien we dat diabetes en COPD minder vaak voorkomen in Sint-Lambrechts-Woluwe dan gemiddeld in het Gewest [11-4](#). Dit kan eveneens verklaard worden door de gemiddeld betere socio-economische situatie van de inwoners van de gemeente.

11-4 De prevalentie van een aantal chronische ziekten, 2020			
	Ongestandaardiseerd cijfer Sint-Lambrechts-Woluwe (per 100.000)	Gestandaardiseerd (1) cijfer Sint-Lambrechts-Woluwe (per 100.000)	Gestandaardiseerd (1) cijfer Brussels Gewest (per 100.000)
Diabetes (2)	5.000,0	5.458,4	7.777,1
Hartaandoeningen (3)	1.184,9	1.125,5	1.244,6
Chronisch obstructief longlijden (COPD) bij 50-plussers (4)	6.566,1	7.094,8	9.258,4

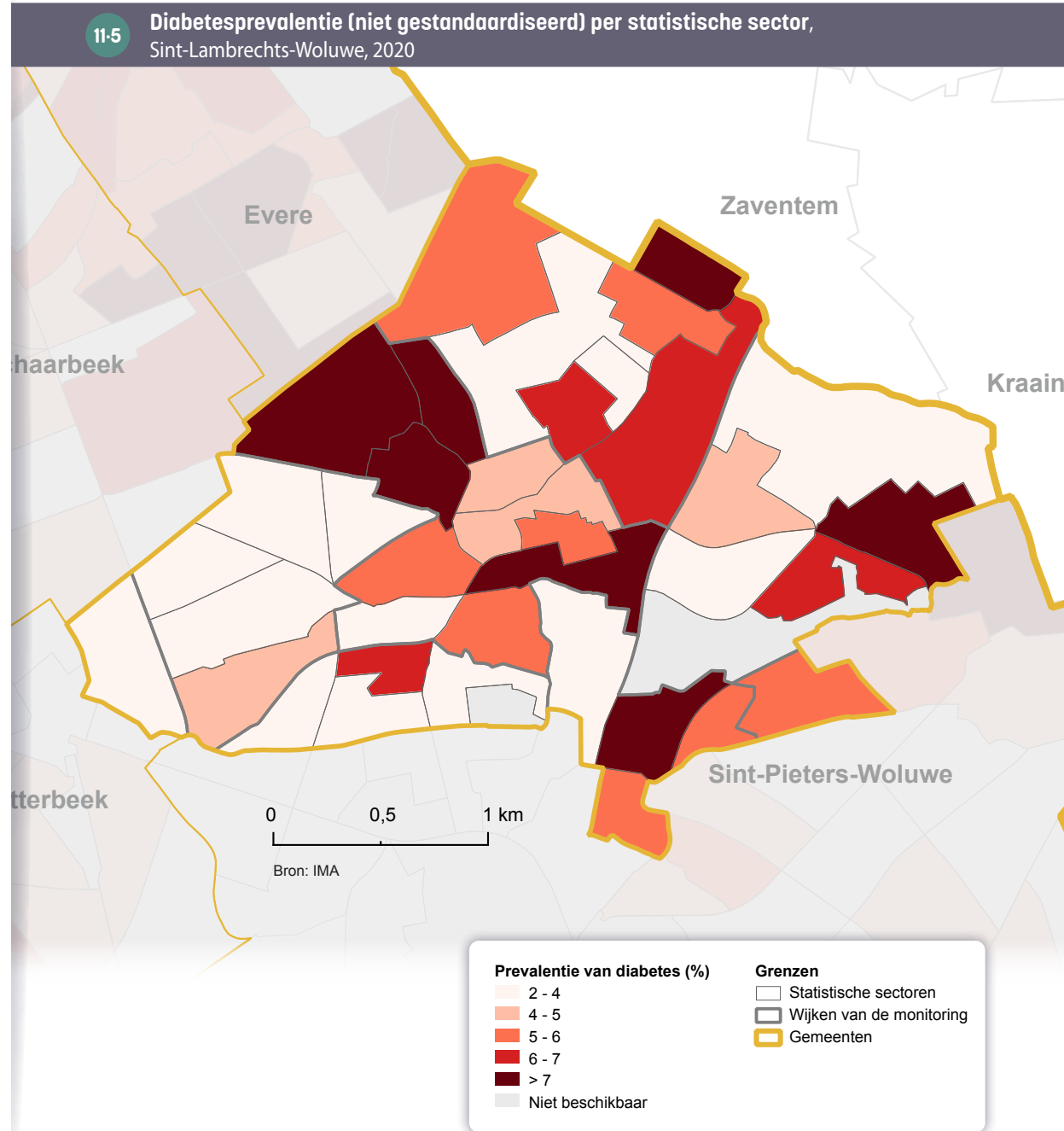
Bron: IMA
 (1) Directe [standaardisatie](#) voor leeftijd waarbij de Europese referentiepopulatie van 2013 werd gehanteerd.
 (2) We bekijken hier de terugbetaalde medicatie voor diabetes. Diabetes kan ook optreden tijdens de zwangerschap. Aangezien het hier om een tijdelijk fenomeen gaat, en dus niet om een chronische aandoening, wordt zwangerschapsdiabetes hier buiten beschouwing gelaten. Belangrijk is om in het achterhoofd te houden dat diabetes vaak niet wordt gediagnosticeerd (Van der Heyden *et al.*, 2019). Voor de methodologische details m.b.t. de indicator, zie Avalosse *et al.* (2019).
 (3) We bekijken hier een groep medicijnen die typisch worden gebruikt voor hartdecompensatie, angina pectoris en hartritme stoornissen. Dit komt niet overeen met alle cardiovasculaire ziekten, maar het gebruik van deze medicatie is een goede indicator voor een hartaandoening (zie Avalosse *et al.*, 2019).
 (4) We bekijken hier specifiek de medicijnen voor de behandeling van chronisch obstructief longlijden (COPD) (zie Avalosse *et al.*, 2019). Chronisch obstructief longlijden (COPD) is een ernstige en veel voorkomende longziekte, waarbij er een progressieve obstructie van de luchtwegen plaatsvindt. (Bij deze indicator worden al de prevalenties uitgedrukt per 100.000 rechthebbenden van de ziekteverzekering van 50 jaar en ouder).

De kaart hieronder toont de prevalentie van diabetes per **statistische sector** (niet gestandaardiseerd). Ze vertoont beduidende verschillen tussen de sectoren. In de **wijk** Roodebeek-Sterrebeelden en in het oosten van de wijk Kapelleveld komt diabetes bijvoorbeeld vaker voor (11,5). De meeste sectoren met een hogere diabetesprevalentie zijn sectoren met sociale huisvesting: Kapelleveld Noordoost, Kapelleveld Zuid, Hof Ten Berg-Noord, Kanselarij, Roodebeek-Sterrebeelden en Twee Huizen. Een aantal van deze sectoren, met name de twee laatst genoemden, cumuleren verschillende risicofactoren voor diabetes: ze huisvesten een socio-economisch kwetsbare bevolking en tellen bovendien een aanzienlijk aandeel ouderen onder de bewoners.

Overigens heeft 9,5 % van de rechthebbenden in Sint-Lambrechts-Woluwe het statuut van chronisch zieke bij de verplichte ziekteverzekering⁴⁰. Na standaardisatie voor leeftijd, ligt dit aandeel in Sint-Lambrechts-Woluwe (10,4 %) wat lager dan in het Gewest (11,2 %). Dit cijfer wordt niet alleen bepaald door de prevalentie van chronische ziekten, maar eveneens door de hoogte van de hiermee samenhangende kosten en door de mogelijkheden die mensen hebben om dit statuut te bekomen⁴¹.

⁴⁰ Voor meer info over het "statuut chronisch aandoening", zie de website van het RIZIV: www.riziv.fgov.be.

⁴¹ Het verkrijgen van het "statuut chronisch aandoening" is verbonden aan allerlei voorwaarden. Zo moeten er bijvoorbeeld gedurende 2 jaar elk trimester genoeg terugbetalingen zijn geweest om in aanmerking te komen voor het statuut. Volgens een studie van het IMA (Rygaert *et al.*, 2021), geeft de indicator ons enkel een beeld over "het aantal personen met hoge en langdurige uitgaven". Er bestaan verder nog allerlei administratieve en andere drempels bij het opnemen van bepaalde rechten, zoals ook bij dit statuut het geval zou kunnen zijn (Observatorium voor Gezondheid en Welzijn, 2017). Het is dus erg waarschijnlijk dat dit statuut het aantal chronisch zieken onderschat (zowel deze met hoge als lage gezondheidsuitgaven).

Kankerincidentie

Longkanker, colorectale kanker, borstkanker (bij vrouwen) en prostaatcancer (bij mannen) zijn, exclusief niet-melanoom huidkanker, de vaakst voorkomende kankers in het Brussels Gewest **11-6**. De gestandaardiseerde **incidentie** van longkanker en colorectale kanker bij mannen is in Sint-Lambrechts-Woluwe lager dan in het ganse Gewest, die van borstkanker bij vrouwen iets hoger. Dit laatste contrasteert met veel van de andere gezondheidsindicatoren waarbij Sint-Lambrechts-Woluwe het gezien de relatieve welvarendheid van haar bewoners altijd relatief goed doet ten opzichte van het hele gewest. Dit heeft waarschijnlijk te maken met het feit dat de risico- en beschermingsfactoren voor borstkanker vaak een omgekeerd verband laten zien met het socio-economische statuut van de vrouw dan bij andere gezondheidsaandoeningen. Zo zijn bijvoorbeeld een oudere leeftijd om een eerste kind te krijgen en het gebruik van hormonale substitutiebehandelingen risico verhogende factoren voor borstkanker.

Ook niet-melanoom huidkankers komen veel voor. In Sint-Lambrechts-Woluwe wordt geschat dat deze voorkomen bij 99 op de 100.000 mannen en bij 68 op de 100.000 vrouwen. Bij vrouwen in Sint-Lambrechts-Woluwe komt dit type kankers met eenzelfde frequentie (bruto incidentie) als colorectale kanker voor, bij mannen met een gelijkaardige frequentie als prostaatcancer.⁴²

11-6

Bruto en gestandaardiseerde incidentiecijfers voor longkanker, colorectale kanker, prostaatcancer (bij mannen) en borstkanker (bij vrouwen) (1), per geslacht, 2016-2019

	Bruto incidentiecijfer Sint-Lambrechts-Woluwe (per 100.000)	Gestandaardiseerd (2) incidentiecijfer Sint-Lambrechts-Woluwe (per 100.000)	Gestandaardiseerd (2) incidentiecijfer Gewest (per 100.000)
Mannen			
Prostaat	100,2	173,0	165,5
Longen-bronchiën	77,3	125,8	106,6
Colorectaal	62,4	101,8	86,5
Vrouwen			
Borst	142,7	175,6	185,2
Colorectaal	47,9	58,8	58,4
Longen-bronchiën	36,1	48,2	50,5

Bron: Stichting Kankerregister

- (1) De top 3 van meest voorkomende kankers werd bepaald op regionaal niveau en dit op basis van het absoluut aantal gevallen. Hier worden de cijfers voor deze top-3 gepresenteerd voor Sint-Lambrechts-Woluwe. Niet-melanoom huidkankers worden buiten beschouwing gelaten aangezien de registratie van deze kankers, waarvan de grote meerderheid niet levensbedreigend is, niet volledig en niet goed geharmoniseerd is. Cijfers moeten dus voorzichtig worden geïnterpreteerd (Stichting Kankerregister, 2022).
- (2) Directe standaardisatie voor leeftijd waarbij de Europese referentiepopulatie van 2013 werd gehanteerd. De Stichting Kankerregister heeft eveneens voor deze kankers de **gestandaardiseerde incidentieratio** (SIR-Standardised Incidence Ratio) en hun betrouwbaarheidsintervallen (95 %) berekend, alsook de betrouwbaarheidsintervallen van de gestandaardiseerde incidentiecijfers. Deze cijfers kunnen worden teruggevonden in de woordenlijst.

42 Zie nota 1 van Tabel 11-6.

11.3. PREVENTIE

Door preventieve gezondheidszorg kunnen bepaalde gezondheidsproblemen voorkomen of in een vroeg stadium behandeld worden, met een betere uitkomst tot gevolg.

Internationaal wordt aanbevolen om een systematische screening te organiseren voor darmkanker en, bij vrouwen, voor borst- en baarmoederhalskanker. Een georganiseerd screeningsprogramma voor borstkanker ("mammotest") voor vrouwen van 50 tot 69 jaar loopt in het Brussels Gewest sinds juni 2002. Een pilootproject voor de opsporing van dikkerdarmkanker bij personen tussen 50 en 74 jaar is gestart in het Brussels Gewest eind oktober 2018⁴³. Voor baarmoederhalskanker is er evenwel in het Brussels Gewest geen georganiseerd opsporingsprogramma. De deelnamecijfers aan de verschillende kankerscreenings liggen in Sint-Lambrechts-Woluwe dicht bij de cijfers voor het ganse Gewest, behalve voor mammografieën die iets vaker worden uitgevoerd in deze gemeente, weliswaar buiten het georganiseerde screeningsprogramma **11-7**. De deelname is voor alle screeningsprogramma's echter laag in vergelijking met andere regio's of internationale doelstellingen.

De inwoners van Sint-Lambrechts-Woluwe gaan iets vaker (33 %) preventief naar de tandarts in vergelijking met het Gewest (27 %). Echter, dit is nog steeds weinig aangezien het voor iedereen aangeraden wordt jaarlijks op controle te gaan. Van de 65-plussers die thuis wonen werden er 56 % gevaccineerd tegen de griep in 2020 in Sint-Lambrechts-Woluwe. Dit aandeel is hoger dan in het ganse Gewest.

11-7 Kankerscreening, preventieve mondzorg en griepvaccinatie, 2018-2021		Sint-Lambrechts-Woluwe	Brussels Gewest
Opsporing van borstkanker (vrouwen 50-69 jaar)	Mammotest (periode 2018-2019)	8,8 %	10,4 %
	Mammotest en/of mammografie (periode 2018-2019)	54,5 %	51,0 %
Opsporing van darmkanker (50-74 jaar)	Colotest (2021) (1)	18,9 % (♂) - 17,9 % (♀)	17,4 % (♂) - 16,7 % (♀)
Opsporing van baarmoederhalskanker (vrouwen 25-64 jaar)	Uitstrijkje (periode 2017-2019)	47,9 %	44,9 %
Preventieve mondzorg	Minstens 2 preventieve contacten met de tandarts (periode 2018-2020) (2)	32,6 %	27,3 %
Griepvaccinatie (65-plussers thuiswonend)	2020 (3)	56,2 %	52,2 %

Bronnen: IMA, Bruprev, Statbel (RR) ; berekeningen Observatorium voor Gezondheid en Welzijn van Brussel-Hoofdstad

(1) De dekkingsgraad van de screening naar colorectale kanker zou berekend moeten worden op een periode van 2 jaar, wat overeenkomt met de tijdsspanne die nodig is om de volledige doelgroep uit te nodigen. Ze werd hier berekend op basis van een enkel jaar, het jaar 2021, gezien het project in een pilootfase gestart werd in 2018, en gezien de impact die de COVID-19-pandemie op het project heeft gehad.

(2) Aandeel rechthebbenden van de ziekteverzekering met minstens 2 preventieve contacten met de tandarts in 2 verschillende jaren binnen een periode van 3 kalenderjaren (jaar x, jaar x-1, jaar x-2).

(3) Aandeel rechthebbenden van de ziekteverzekering.

43 Op het moment van het schrijven, loopt het pilootproject nog tot eind 2023.

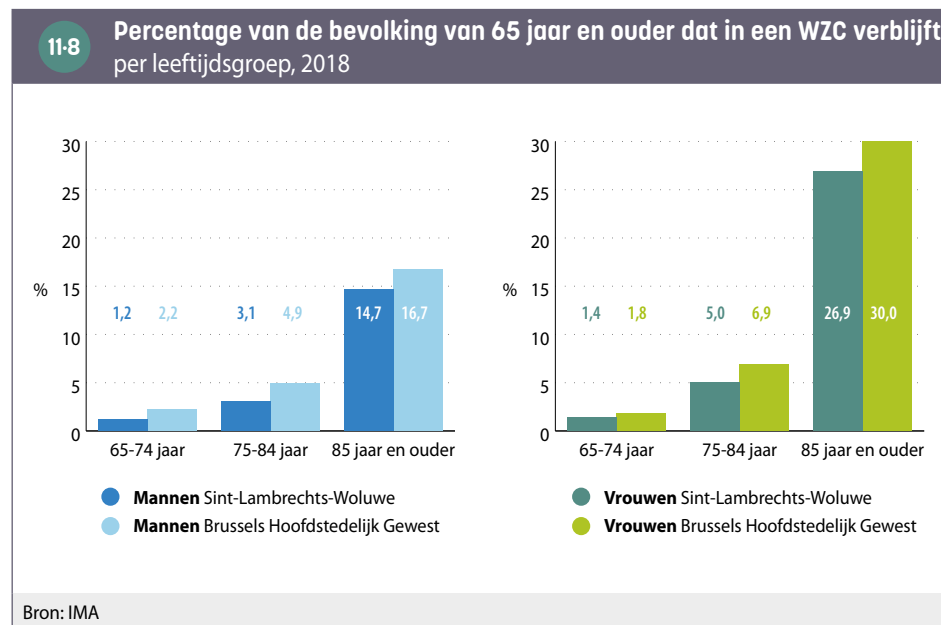
11.4. FOCUS OP DE OUDERE BEVOLKING

De bewoners van de woonzorgcentra

Op 1 januari 2022 telt Sint-Lambrechts-Woluwe 8 woonzorgcentra (WZC) op haar grondgebied, goed voor een totaal van 866 bedden (waarvan 299 RVT-bedden voor zwaar zorgafhankelijke ouderen) (Iriscare, 2022). Dit betekent dat in theorie 8,7 % van de inwoners van de gemeente ouder dan 65 jaar een plaats zou kunnen vinden in een woonzorgcentrum in de eigen gemeente. Dit percentage ligt heel dicht bij het gemiddelde van de 19 Brusselse gemeenten (8,9 %).

In 2018 verbleven er 631 inwoners van Sint-Lambrechts-Woluwe van 65 jaar en ouder (498 vrouwen en 133 mannen) in een WZC, wat neerkomt op 6,9 % van deze leeftijdsgroep⁴⁴. Voor het hele Gewest is dit 7,7 %. Een groter aandeel van de vrouwelijke inwoners van Sint-Lambrechts-Woluwe gaat wonen in een WZC (8,7 %) dan dat dit bij de mannen het geval is (3,9 %). Voor het ganse Gewest is dit respectievelijk 9,5 % van alle vrouwelijke, en 5 % van de mannelijke 65-plussers. De hogere levensverwachting van vrouwen zorgt er enerzijds op zich al voor dat er relatief meer vrouwen dan mannen zijn in de hoogste leeftijdscategorieën, maar ook dat hierdoor statistisch gezien mannen in de laatste jaren van hun leven meer kans hebben om nog samen te wonen met hun vrouwelijke partner terwijl vrouwen hun mannelijke partner vaker overleven. Dit zorgt ervoor dat bij het toenemen van de leeftijdsgebonden zorgnoden vrouwen vaker dan mannen geen beroep kunnen doen op hun nog inwonende partner en naar een woonzorgcentrum dienen te verhuizen.

Figuur 11-8 geeft een meer gedetailleerd beeld van de leeftijdsverdeling van de WZC-bewoners uit Sint-Lambrechts-Woluwe in 2018. De lichte ondervertegenwoordiging van de rusthuisbewoners onder de 65-plussers in Sint-Lambrechts-Woluwe ten aanzien van het gewest doet zich voor in alle leeftijdscategorieën.

Het percentage WZC-bewoners uit Sint-Lambrechts-Woluwe dat recht heeft op een Verhoogde Tegemoetkoming (VT) bedraagt 28 % in 2018. In de totale bevolking van Sint-Lambrechts-Woluwe van 65 jaar en ouder is dat 21 %, wat betekent dat de rechthebbenden op een VT licht oververtegenwoordigd zijn in de WZC. Voor het ganse Gewest zijn deze percentages respectievelijk 42 % en 33 %.

⁴⁴ Het betreft hier personen die in Sint-Lambrechts-Woluwe gedomicilieerd zijn en in een rusthuis verblijven dat zich al dan niet op het grondgebied van Sint-Lambrechts-Woluwe bevindt. Het gaat dus niet om het aantal bewoners van de rusthuizen in Sint-Lambrechts-Woluwe, aangezien daar ook bewoners tussen zitten met een domicilie buiten Sint-Lambrechts-Woluwe. Hierbij dient nog vermeld dat de grote meerderheid van de WZC-bewoners gedomicilieerd zijn in het WZC.

GLOSSARIUM

Activiteitsgraad: De activiteitsgraad is het percentage van de beroepsbevolking in de bevolking op beroepsactieve leeftijd (15-64 jaar).

Administratieve en ondersteunende diensten (N): deze activiteitensector omvat administratieve diensten ten behoeve van kantoren en andere bedrijfsondersteunende activiteiten; diensten in verband met gebouwen, met name het schoonmaken van gebouwen; activiteiten met betrekking tot tewerkstelling, met name door uitzendbureaus, verhuuractiviteiten en onderzoeks- en beveiligingsactiviteiten. Voor meer informatie: <https://data.be/nl/nace>

Arme sikkel: zone van het Brussels Gewest waar al meerdere decennia een concentratie van de op economisch vlak meest kansarme bevolkingsgroepen woont. Deze bestaat uit de [wijken](#) in het noorden en het westen van de [eerste kroon](#). Deze wijken behoren tot de armste wijken van het Gewest, ze vormen een sikkel rond het stadscentrum, van Sint-Joost-ten-Node tot de lage gedeelten van Vorst.

Armoederisicogrens: in navolging van de andere landen van de Europese Unie gebruikt België een relatieve armoeddrempel om het aandeel van de bevolking te meten dat een armoederisico vertoont. Deze drempel werd vastgelegd op 60% van het nationaal mediaan equivalent beschikbaar inkomen van het huishouden. Op basis van de enquête EU-SILC 2021 (inkomens 2020) wordt deze drempel in België vastgelegd op 1287 euro per maand voor een alleenstaande persoon, 2059 euro per maand voor een alleenstaande ouder met twee kinderen en 2703 euro per maand voor een koppel met twee kinderen. Personen met een equivalent inkomen onder deze drempel worden beschouwd als risicolopend op armoede.

Beroepsbevolking: de beroepsbevolking van een grondgebied verwijst naar de inwoners van dit grondgebied die daadwerkelijk aanwezig zijn op de arbeidsmarkt, ongeacht of ze werken (tewerkgestelde bevolking op beroepsleeftijd) of werkloos zijn (niet-werkende werkzoekenden).

DASPA: het 'Dispositif d'Accueil et de Scolarisation des élèves Primo-Arrivants et Assimilés' is een onderwijsstructuur die binnen een school wordt opgezet. Het doel is de opvang, scholing en integratie van nieuwkomersleerlingen en gelijkgestelden in het reguliere onderwijs van het onderwijssysteem van de Franse Gemeenschap, vanaf het derde jaar van het kleuteronderwijs. Een DASPA is een tussenfase van maximaal 2 jaar waarin de leerling intensief Frans leert. Voor meer informatie: www.enseignement.be

Deeltijds Beroepssecundair Onderwijs (DBSO): Het deeltijds beroepssecundair onderwijs (dbso) is een systeem van leren en werken. In de praktijk besteden studenten 2 dagen per week les en 3 dagen in het bedrijf. Dit onderwijs wordt gegeven in een instelling genaamd CEFA (Centre d'Education et de Formation en Alternance), in de Franse Gemeenschap, of een CDO (Centrum voor Deeltijds Onderwijs), in de Vlaamse Gemeenschap.

Dekkingsgraad van de kinderopvang: aantal kinderopvangplaatsen in de gemeente in verhouding tot het aantal kinderen jonger dan drie jaar dat in de gemeente woont.

Detailhandel en overige diensten (G(45 & 47), R, S, T): deze activiteitensector omvat de detailhandel, met inbegrip van de reparatie van auto's en motorfietsen, de kunst-, amusements- en recreatiesector, 'overige diensten', waartoe met name de activiteiten van ledenorganisaties behoren, alsmede de activiteiten van huishoudens die huishoudelijk personeel in dienst hebben en niet-gedifferentieerde activiteiten van huishoudens als producenten van goederen en diensten voor eigen gebruik. Voor meer informatie: <https://data.be/nl/nace>

Dringende medische hulp (DMH): deze hulp is een tegemoetkoming in dringende medische kosten (dokter, ziekenhuis, apotheek enz.) die door het OCMW wordt toegekend aan illegaal in België verblijvende mensen in het geval van gezondheidsproblemen.

Eerste kroon: in de concentrische voorstelling van een stad duidt een kroon [wijken](#) aan met een zekere maatschappelijke, stedenbouwkundige homogeniteit, die een ring vormen binnen de stad. De eerste kroon van het Brussels Gewest verwijst naar de wijken tussen de lanen van kleine ring en de middenring, gevormd door de grote lanen in het zuiden (Churchillaan) en in het oosten (Generaal Jacqueslaan, Louis Schmidlaan, Saint-Michellaan, Brand Whitlocklaan, August Reyerslaan en Lambermontlaan) en de spoorlijnen in het westen. Deze eerste kroon was volledig verstedelijkt rond 1930. Later werden de wijken van de [tweede kroon](#) verstedelijkt.

Equivalent leefloon: het equivalent leefloon is een financiële hulp die het OCMW in het kader van het recht op maatschappelijke hulp toekent aan personen die niet in aanmerking komen voor het recht op [leefloon](#) omdat ze niet voldoen aan de eisen in termen van nationaliteit, leeftijd of inkomen, maar die wel in een gelijkaardige noodbehoevende situatie verkeren. Het gaat hoofdzakelijk om kandidaat-vluchtelingen, personen die tijdelijke bescherming genieten en andere personen met een buitenlandse nationaliteit die verblijfsrecht hebben maar niet zijn ingeschreven in het bevolkingsregister. De bedragen zijn identiek aan die van het leefloon. Voor meer informatie: <http://www.ocmw-info-cpas.be/>

EU-13: Alle landen die na 2003 tot de Europese Unie zijn toegetreden, namelijk: Bulgarije, Cyprus, Estland, Hongarije, Kroatië, Letland, Litouwen, Malta, Polen, Roemenië, Slowakije, Slovenië, Tsjechische Republiek.

EU-14 (zonder België): Alle landen die vóór 2004 tot de Europese Unie zijn toegetreden (en in 2022 nog steeds lid waren van de Europese Unie), met uitzondering van België, namelijk: Denemarken, Duitsland, Finland, Frankrijk, Griekenland, Ierland, Italië, Luxemburg, Nederland, Oostenrijk, Portugal, Spanje, Zweden.

Fiscale statistieken: deze statistieken bevatten informatie over inkomens op basis van de aangiften in de personenbelastingen van personen die hun hoofdverblijfplaats in België hebben. Om deze te kunnen interpreteren moet men rekening houden met een aantal zaken. De gegevens hebben enkel betrekking op de inkomens die onderworpen zijn aan de personenbelasting. Sommige soorten inkomens zijn niet belastbaar en worden dus niet mee opgenomen in de belastingstatistieken. Dit betekent dat verscheidene sociale uitkeringen (leefloon, equivalent leefloon en kinderbijslag in het bijzonder) vrijgesteld zijn van belastingen en dus niet mee opgenomen worden in het belastbaar inkomen. Ook zijn er personen met een hoog inkomen dat niet belastbaar is via het nationaal systeem, zoals buitenlandse diplomaten of internationale ambtenaren. De personen met deze verschillende soorten niet belastbare inkomens kunnen worden opgenomen in de aangiften waarvan het belastbaar inkomen nul is (en dus niet worden vermeld in de meeste fiscale statistieken) of in de lage inkomensklassen. Daarenboven onderschatten de fiscale statistieken de inkomens uit kapitaal (roerende goederen en vastgoed) zwaar.

Geboortecijfer: het geboortecijfer is de verhouding tussen het jaarlijks aantal geboorten en de totale bevolking.

Gestandaardiseerde incidentieratio (SIR - "Standardised Incidence Ratio"): de verhouding van het totaal aantal gevallen in de gemeente in vergelijking met het "verwachte" aantal gevallen in de gemeente (verkregen door de incidentie (in %) per leeftijdsgroep van het Gewest toe te passen op de inwoners van de gemeente).

Deze indicator laat toe om in te schatten of de incidentie in een gemeente statistisch significant afwijkt van wat geobserveerd wordt voor het Gewest. Het verschil is statistisch significant als de waarde 100 zich niet in het 95 %-betrouwbaarheidsinterval bevindt, met een foutmarge van 5 %. Echter, een SIR waarde kleiner dan 200, zelfs indien het significant is, duidt slechts op een klein verschil (Stichting Kankerregister, 2022).

Gestandaardiseerde incidentieratio (SIR) en betrouwbaarheidsintervallen voor de incidenties van longkanker, colorectale kanker, prostaatkanker (mannen) en borstkanker (vrouwen), 2016-2019						
	Gestandaardiseerde incidentie (1) Sint-Lambrechts-Woluwe (per 100.000)	95 % betrouwbaarheidsinterval voor de gestandaardiseerde incidentie (1) Sint-Lambrechts-Woluwe	Gestandaardiseerde incidentie (1) Brussels Gewest (per 100.000)	95 % betrouwbaarheidsinterval voor de gestandaardiseerde incidentie (1) Brussels Gewest	SIR	95 % betrouwbaarheidsinterval voor SIR Sint-Lambrechts-Woluwe
Mannen						
Prostate	156,8	[127,9 ; 185,6]	165,5	[158,7 ; 172,4]	93,2	[76,2 ; 110,2]
Poumons-bronches	74,3	[55,0 ; 93,7]	106,6	[101,2 ; 111,9]	69,6	[51,7 ; 87,5]
Colorectal	68,3	[49,8 ; 86,8]	86,5	[81,6 ; 91,3]	79,4	[58,2 ; 100,6]
Vrouwen						
Sein	208,7	[182,0 ; 235,4]	185,2	[179,2 ; 191,2]	111,4	[97,3 ; 125,5]
Colorectal	61,5	[47,5 ; 75,5]	58,4	[55,0 ; 61,8]	108,4	[84,5 ; 132,3]
Poumons-bronches	52,7	[39,2 ; 66,2]	50,5	[47,2 ; 53,7]	104,2	[77,9 ; 130,6]

Bron: Stichting Kankerregister, 2022
(1) Directe leeftijdsstandaardisering met behulp van de Europese referentiepopulatie van 2013.

Gini-coëfficiënt: de Gini-coëfficiënt is een indicator van inkomensongelijkheid. De coëfficiënt schommelt tussen 0 en 1. Hij is gelijk aan 0 in een situatie van perfecte gelijkheid waarin iedereen hetzelfde inkomen zou hebben. De coëfficiënt is daarentegen gelijk aan 1 in een situatie van totale ongelijkheid (één iemand heeft het volledige inkomen en de rest heeft geen inkomen). De coëfficiënt wordt hier berekend op basis van de [fiscale statistieken](#), zonder de aangiften met een totaal netto belastbaar inkomen dat gelijk is aan nul.

Groen en blauw netwerk: een programma in het Brussels Gewest met als doel groene ruimten te creëren, ze te verbinden door middel van met groen omzoomde straten, en rivieren te doen herleven in het belang van de inwoners en vanuit ecologisch standpunt. Het werd opgestart in 1996 en in 1999 mee opgenomen in het Gewestelijk Bestemmingsplan (GBP).

Incidentie: de incidentie is het aantal nieuwe gevallen van een ziekte die gediagnostiseerd worden gedurende een bepaalde periode op het aantal personen dat in aanmerking komt gedurende dezelfde periode (hier uitgedrukt als N/100.000).

Indicator van de ondernemingsdynamiek: Deze indicator, berekend door het BISA, meet de netto oprichtingsgraad van ondernemingen. De indicator wordt berekend als de verhouding tussen enerzijds de netto bedrijfsoprichtingen (het verschil tussen oprichtingen en stopzettingen) en anderzijds het gemiddelde aantal actieve ondernemingen in de beschouwde periode. De indicator wordt berekend op basis van de gegevens van Statbel over de demografische loop van de btw-plichtige ondernemingen.

Infantiele sterfte: aantal sterfgevallen van levend geboren kinderen voor de eerste verjaardag (van 0 tot 364 verstreken dagen) per 1.000 levendgeborenen.

Ischemische hartziekte: IHD, ook wel coronaire hartziekte genoemd, verwijst naar hartproblemen die worden veroorzaakt door een vernauwing van de kransslagaders (atherosclerose), wat resulteert in een verminderde bloedstroom en zuurstoftoevoer (ischemie) naar de hartspier. De belangrijkste risicofactoren voor IHD zijn onder meer metabole factoren zoals hoge bloeddruk, risicofactor met hoog cholesterolgehalte, diabetes, en gedragsfactoren zoals tabaksgebruik, ongezonde voeding, alcoholmisbruik en gebrek aan lichaamsbeweging. Voor meer informatie: www.gezondbelgie.be/nl/

L_{den} : De indicator van het geluidsniveau L_{den} (Level day-evening-night) vertegenwoordigt het gemiddelde jaarlijkse geluidsniveau dat gedurende 24 u wordt waargenomen. L_{den} wordt op de volgende manier uitgedrukt:

$$L_{den} = 10 * \log \frac{1}{24} \left(12 * 10^{\frac{L_{day}}{10}} + 4 * 10^{\frac{L_{evening}+5}{10}} + 8 * 10^{\frac{L_{night}+10}{10}} \right)$$

De indicator verdeelt deze dag in drie perioden, weergegeven door hun overeenkomstige geluidsniveaus:

- De periode overdag L_{day} , van 7 tot 19 u.
- De periode 's avonds $L_{evening}$, van 19 tot 23 u.; er wordt een strafcorrectie van 5 decibel (dB) toegevoegd
- De periode 's nachts L_{night} , van 23 tot 7 u.; er wordt een strafcorrectie van 10 dB toegevoegd

Leefloon: het leefloon (tot 2002 bestaansminimum genoemd) is een specifieke vorm van het recht op maatschappelijke integratie. Het gaat om een minimuminkomen dat het OCMW toekent aan personen die onvoldoende bestaansmiddelen hebben en niet in staat zijn om deze via andere middelen te verwerven (residuaire recht). De rechthebbende moet ook voldoen aan andere toekenningsvoorwaarden, in termen van werkbaarheid, nationaliteit, woonplaats en leeftijd. Voor meer informatie: <http://www.ocmw-info-cpas.be/>

Levensverwachting: de levensverwachting bij de geboorte is het aantal jaren dat een kind geboren in een bepaald jaar, mag verwachten te leven indien hij of zij in de loop van zijn of haar leven dezelfde leeftijdsspecifieke sterfterisico's zou lopen als deze gemeten in dat welbepaalde jaar. De levensverwachting is in die zin geen voorspelling maar karakteriseert alleen op een synthetische manier de vastgestelde leeftijdsspecifieke sterftcijfers van de bestudeerde periode.

Maatschappelijke zetel: vestiging van een bedrijf die zijn officiële wettelijke adres vormt.

Mediaan equivalent inkomen per inwoner na belastingen:

- **Inkomen na belastingen:** het belastbaar inkomen na aftrek van de verschuldigde belasting. Het staat dichterbij dan het belastbaar inkomen bij de begrippen besteedbaar inkomen, levensstandaard en koopkracht.

- **Equivalent inkomen per inwoner:** elke inwoner krijgt een inkomen toegewezen dat identiek is aan dat van alle leden van zijn of haar huishouden. Dit inkomen wordt berekend door het totale inkomen van het huishouden te delen door zijn equivalente grootte. De equivalente grootte wordt verkregen met behulp van een equivalentieschaal die elk lid van het huishouden een ander gewicht geeft om rekening te houden met de schaalvoordelen van het samenwonen.

- **Mediaan inkomen:** dit is het inkomen in het midden van de verdeling wanneer mensen op basis van hun inkomen in oplopende volgorde worden gerangschikt. De mediaan is minder gevoelig voor extreme waarden dan het rekenkundig gemiddelde.

Voor meer informatie zie de methodologie op de website van het BISA: <https://bisa.brussels/themas/inkomens-en-uitgaven-van-de-huishoudens/fiscale-statistiek-van-de-inkomens>

Migratiesaldo van bedrijven: verschil tussen het aantal bedrijven (in de zin van de [maatschappelijke zetel](#)) dat zich in een gemeente komt vestigen en het aantal bedrijven dat de gemeente heeft verlaten in de loop van een geanalyseerde periode.

Modulair onderwijs: Modulair onderwijs is een onderwijsvorm waarbij het vak wordt opgedeeld in cursussen of modules die afzonderlijk kunnen worden gevolgd en waarvoor telkens een 'deelcertificaat' wordt uitgereikt. Wie alle modules van de opleiding met succes afrondt, ontvangt een diploma.

Mortinataliteit: mortinataliteit of foetale strefte betreft het aantal overlijdens voor of tijdens de bevalling wanneer er 22 zwangerschapsweken overschreden zijn of de foetus 500 gram of meer weegt, per 1.000 geboorten (levend- en doodgeborenen).

Niet-werkende werkzoekende (NWWZ): personen zonder betaalde arbeid, ingeschreven als werkzoekende bij de gewestelijke tewerkstellingsdienst (Actiris in het Brussels Gewest).

NO₂-concentratie: dit is de massa NO₂ (in microgram, µg) gemeten per volume-eenheid lucht (in kubieke meter, m³). Het is dus geen maatstaf voor lokale gasemissies, wel voor de lokale aanwezigheid van dit gas, ongeacht de herkomst ervan.

Officiële bevolking: alle personen die wettelijk ingeschreven zijn bij hun gemeentelijke administratie, met uitzondering van de asielzoekers.

OKAN (Onthaalonderwijs voor anderstalige kinderen): opvangonderwijs voor anderstalige kinderen in het Nederlandstalig onderwijs. Het onthaalonderwijs voor anderstalige nieuwkomers is bedoeld voor leerlingen die niet de Belgische of Nederlandse nationaliteit hebben, die in België aankomen en die het Nederlands onvoldoende beheersen. Het onthaalonderwijs stelt deze leerlingen in staat om zo snel mogelijk Nederlands te leren. Voor meer informatie: www.onderwijsinbrussel.be

Rechthebbenden op de verhoogde tegemoetkoming (RVT): om de financiële toegang van personen met een laag inkomen tot de gezondheidszorg te verbeteren, krijgen verschillende categorieën personen (alsook hun personen ten laste) een verhoogde tegemoetkoming van de verplichte verzekering voor geneeskundige verzorging en dus een daling van het remgeld. Sinds januari 2014 zijn er drie voorwaarden die elk recht kunnen geven op de verhoogde tegemoetkoming: (1) recht hebben op bepaalde uitkeringen (leefloon, equivalent leefloon, IGO, tegemoetkoming voor personen met een handicap, verhoogde kinderbijslag voor kinderen met een handicap); (2) het statuut van wees of niet-begeleide minderjarige vreemdeling (NBMV); (3) een laag inkomen. Voor de eerste twee categorieën wordt het recht op de verhoogde tegemoetkoming automatisch toegekend voor de gerechtigde en zijn personen ten laste. Personen met een laag inkomen, die niet automatisch recht hebben op de verhoogde tegemoetkoming, kunnen een aanvraag indienen en het recht wordt al dan niet toegekend op basis van een onderzoek van de inkomens van het huishouden.

Schoolbevolking: populatie van leerlingen die regelmatig op een school zijn ingeschreven. De schoolbevolking kan om een aantal redenen verschillen van de officiële bevolking op dezelfde leeftijden: kinderen zonder verblijfsvergunning kunnen ingeschreven zijn in een school, zelfs als ze niet ingeschreven zijn in het bevolkingsregister, sommige kinderen volgen thuisonderwijs, enz.

Standaardisering (voor leeftijd): Gezondheidsparameters hangen sterk samen met leeftijd. Door te standaardiseren voor leeftijd wordt rekening gehouden met de verschillen in leeftijdsstructuur tussen het Gewest en een bepaalde gemeente, wat vergelijkingen mogelijk maakt. Dit wordt verwezenlijkt door de waargenomen respectieve cijfers per leeftijdscategorie toe te passen op een standaardpopulatie. Deze gestandaardiseerde cijfers wijken dus af van de "ware" cijfers en worden alleen gebruikt om abstractie te maken van de leeftijdsverschillen in de te vergelijken populaties.

Statistische formulieren voor geboorten en overlijden: de geboorte- en sterftestatistieken kunnen aan de hand van twee bronnen worden opgesteld: het rijksregister (officiële bevolking) en de statistische formulieren voor geboorten en overlijden. Deze laatste bron omvat alle geboorten en overlijdens, ook deze bij de personen die niet ingeschreven zijn in het rijksregister, maar die in de gemeente wonen. Het aantal geboorten en overlijdens dat via de formulieren wordt geteld, is meestal hoger dan het aantal geboorten en overlijdens via het rijksregister. Voor meer informatie: www.vivalis.brussels

Statistische sectoren: de statistische sectoren vertegenwoordigen de kleinste administratieve eenheid en zijn het resultaat van de onderverdeling van het grondgebied door Statbel, op basis van structurele kenmerken van sociale, economische, stedenbouwkundige en morfologische aard.

Totaal vruchtbaarheidscijfer: deze indicator is de som van de leeftijdsspecifieke vruchtbaarheidscijfers in een jaar/periode. Hij kan worden geïnterpreteerd als het gemiddelde aantal kinderen dat een vrouw zou hebben als ze gedurende haar hele vruchtbare leven de vruchtbaarheidsomstandigheden zou ervaren die in dat jaar of in die periode zijn waargenomen.

Tweede kroon: in de concentrische voorstelling van een stad duidt een kroon [wijken](#) aan met een zekere maatschappelijke, stedenbouwkundige homogeniteit, die een ring vormen binnen de stad. De tweede kroon van het Brussels Gewest omvat de wijken die het meest aan de buitenkant van de stad liggen, buiten de middenring, gevormd door de grote lanen in het zuiden (Churchillaan) en in het oosten (Generaal Jacqueslaan, Louis Schmidlaan, Saint-Michellaan, Brand Whitlocklaan, August Reyerslaan en Lambermontlaan) en de spoorlijnen in het westen. Deze tweede kroon werd verstedelijkt na de [eerste kroon](#) en bereikte de grenzen van het Brussels Gewest rond 1960.

Vestigingseenheden: Onder vestigingseenheid verstaat men een plaats die men, geografisch gezien, kan identificeren door een adres waar ten minste één activiteit van de onderneming wordt uitgeoefend of van waaruit de activiteit wordt uitgeoefend. Dit kan een werkplaats zijn, een magazijn, een verkooppunt, een kantoor, een directie, een zetel, een agentschap of een filiaal.

Wachtregister: register dat in 1994 in elke gemeente werd gecreëerd en gecentraliseerd op het niveau van het Rijksregister, waarin de registratie wordt bijgehouden van personen die verklaren vluchteling te zijn of die erkenning van het vluchtelingenstatuut aanvragen.

Werkgelegenheidsgraad: percentage van de werkende beroepsbevolking (met een job) in de bevolking op beroepsactieve leeftijd (15-64 jaar).

Werkloosheidsgraad: percentage van de werkloze bevolking (niet-werkende beroepsbevolking) in de [beroepsbevolking](#).

Wijken: de wijken van het Brussels Gewest die in deze publicatie worden gebruikt, zijn deze van de Wijkmonitoring. Een wijk is een som van [statistische sectoren](#), aan elkaar grenzend, gegroepeerd in functie van hun sociaaldemografische en fysieke kenmerken. Voor meer informatie: <https://wijkmonitoring.brussels/>

Zware diensten voor bedrijven (G-46 & H): deze sector omvat de groothandel (met uitzondering van motorvoertuigen en motorfietsen) en de sector vervoer en opslag.

ACRONIEMEN EN AFKORTINGEN

Actiris	Brusselse Gewestelijke Dienst voor Arbeidsbemiddeling	OESO	Organisatie voor economische samenwerking en ontwikkeling
IMA	Intermutualistisch Agentschap	OKAN	Onthaalonderwijs Anderstalige Nieuwkomers
KSZ	Kruispuntbank van de Sociale Zekerheid	ONE	Office de la Naissance et de l'Enfance
RVT	Rechthebbenden op de verhoogde tegemoetkoming voor de verzekering voor geneeskundige verzorging	RVA	Rijksdienst Voor Arbeidsvoorziening
GGC	Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie	RVP	Rijksdienst voor Pensioenen
OCMW	Openbaar Centrum voor Maatschappelijk Welzijn	RSZ	Rijksdienst voor Sociale Zekerheid
dB	Decibel	WGO	Wereldgezondheidsorganisatie
NWWZ	Niet-werkende werkzoekenden	GPB	Gewestelijk Bestemmingsplan
ELL	Equivalent leefloon	RR	Rijksregister
EU-SILC	European Union – Statistics on Income and Living Conditions	LL	Leefloon
IGO	Inkomensgarantie voor ouderen	BGHM	Brusselse Gewestelijke Huisvestingsmaatschappij
HORECA	Activiteitstak die alle hotels en eet- en drinkgelegenheden (restaurants en cafés) omvat	FOD	Federale Overheidsdienst
BISA	Brussels Instituut voor Statistiek en Analyse	SPP	Federale openbare programmadienst
RIZIV	Rijksinstituut voor ziekte- en invaliditeitsverzekering	GOB	Gewestelijke Overheidsdienst Brussel
PB	Personenbelasting	btw	Belasting op de toegevoegde waarde
NBMV	Niet-begeleide minderjarige vreemdeling	EU	Europese Unie
		ULB	Université libre de Bruxelles
		VUB	Vrije Universiteit Brussel
		WSE	Steunpunt Werk en Sociale Economie

MEER WETEN

Wijkmonitoring van het
Brussels Hoofdstedelijk Gewest

<https://wijkmonitoring.brussels>

Brussels Instituut voor
Statistiek en Analyse

www.bisa.brussels

Observatorium voor Gezondheid en Welzijn
van Brussel-Hoofdstad

www.vivalis.brussels

BIBLIOGRAFIE

Andrieux J., Eggen M., Bouland C., Stand van zaken van de verbanden tussen milieu en gezondheid in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest. Centre de Recherche en Santé Environnementale et Santé au Travail (École de Santé Publique, Université libre de Bruxelles), Observatorium voor Gezondheid en Welzijn van Brussel-Hoofdstad. 2020.

Avalosse H., Maron L., Lona M., *et al.* (2019), Ongelijkheid in gezondheid, Intermutualistisch Agentschap (IMA), Brussel

Brussels Instituut voor Statistiek en Analyse, Wilmotte P.-F. (2022), Welke ondernemingen vestigen zich in of verlaten het Brussels Hoofdstedelijk Gewest? Focus nr. 55

Brussels Instituut voor Statistiek en Analyse, Wilmotte P.-F. (2022), De gevolgen van de migratie van Belgische ondernemingen voor het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, Focus nr.54

Brussels Instituut voor Statistiek en Analyse, Hermia J.-P. en Treutens P.-P. (2021), Recente evolutie van de inkomens in Brussel op wijkniveau, Focus nr 41

Brussels Instituut voor Statistiek en Analyse, Ermans T. (2019), Brusselse huishoudens en de auto, Focus nr 32

Brussels Instituut voor Statistiek en Analyse en Observatorium voor Gezondheid en Welzijn van Brussel-Hoofdstad (2016), Zoom op de gemeenten: Sint-Lambrechts-Woluwe.

Hub.brussels, ULB & Perspective.brussels. 2019. De Brusselse handel in cijfers: analyse van het ruimtelijk koopgedrag van de Brusselse huishoudens. Brussels: Hub.brussels. https://perspective.brussels/sites/default/files/documents/article_4_-_vf_-_nl.pdf

Jaumain S. (Dir.) (2008), La Région de Bruxelles-Capitale. Histoire et Patrimoine des communes de Belgique, Bruxelles, Editions Racine, 624 p.

Leefmilieu.brussels (2022), Kwaliteit van de buitenlucht: stand van zaken. Concentratie van stikstofdioxide (NO₂): <https://leefmilieu.brussels/burgers/tools-en-data/het-milieu-stand-van-zaken/kwaliteit-van-de-buitenlucht-stand-van-zaken>. Geraadpleegd op 12-12-2022.

May X., Ermans T. en Hooftman N. (2019), "Bedrijfswagens: diagnostiek en uitdagingen van een fiscaal regime", Brussels Studies, Synthesenota's, n° 133. URL: <https://journals.openedition.org/brussels/2366?lang=nl>

Observatorium voor Gezondheid en Welzijn van Brussel-Hoofdstad (2020). 'Overmatige schuldenlast in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, gevolg en verzwarende factor van armoedesituaties: presentatie en analyse van de gegevens van vier schuldbemiddelingsdiensten en van de Centrale voor kredieten aan particulieren'. Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie, Brussel

Observatorium voor Gezondheid en Welzijn van Brussel-Hoofdstad (2019), Dossier 2019/2 – Iedereen even gezond in Brussel? Recente cijfers en kaarten over sociale ongelijkheden in gezondheid, Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie, Brussel

Observatorium voor Gezondheid en Welzijn van Brussel-Hoofdstad (2017) Inzichten in non take-up van de sociale rechten en in sociale onderbescherming in het Brussels Gewest, Thematisch katern van het Armoederapport van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest 2016, Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie: Brussel.

Parking.Brussels (2020), Autodelen - Evaluatierapport van de gewestelijke spreiding, 16 p.

Perspective.brussels (2021), Monitoring van de publieke woonprojecten in Brussel nr 5, 43 p.

Roberfroid D., Dauvrin M., Keygnaert I., Desomer A., Kerstens B., Camberlin C., Gysen J., Lorant V., Derluyn I. (2015), Welke gezondheidszorg voor personen zonder wettig verblijf? Health Services Research (HSR). Brussel: Federaal Kenniscentrum voor de Gezondheidszorg (KCE). KCE Reports 257Bs. D/2015/10.273/109.

Rygaert X., Vaes B., Vanoverloop J. *et al.* (2021), Chronische ziekten bij mensen met een statuut chronische aandoening: lessen uit een koppeling tussen gegevens van Intego en het InterMutualistisch Agentschap, IMA, Brussel.

Van der Heyden J., Nguyen D., Renard F., Scohy A., Demarest S., Drieskens S., Gisle L. Belgisch gezondheidsonderzoek 2018. Brussel, België: Sciensano; Rapportnummer: 2019/14.440/89.

Zoom op de gemeenten: Sint-Lambrechts-Woluwe

De publicatie 'Zoom op de gemeenten' van het Brussels Instituut voor Statistiek en Analyse en het Observatorium voor Gezondheid en Welzijn van Brussel-Hoofdstad verzamelt en analyseert demografische, socio-economische, welzijns- en gezondheidsindicatoren van de bevolking voor elk van de 19 Brusselse gemeenten. Deze publicatie dient als beleidsondersteunend instrument en geeft het werkveld inzage in de kenmerken van de bevolking waarmee en het grondgebied waarop ze werken.

www.bisa.brussels
www.vivalis.brussels